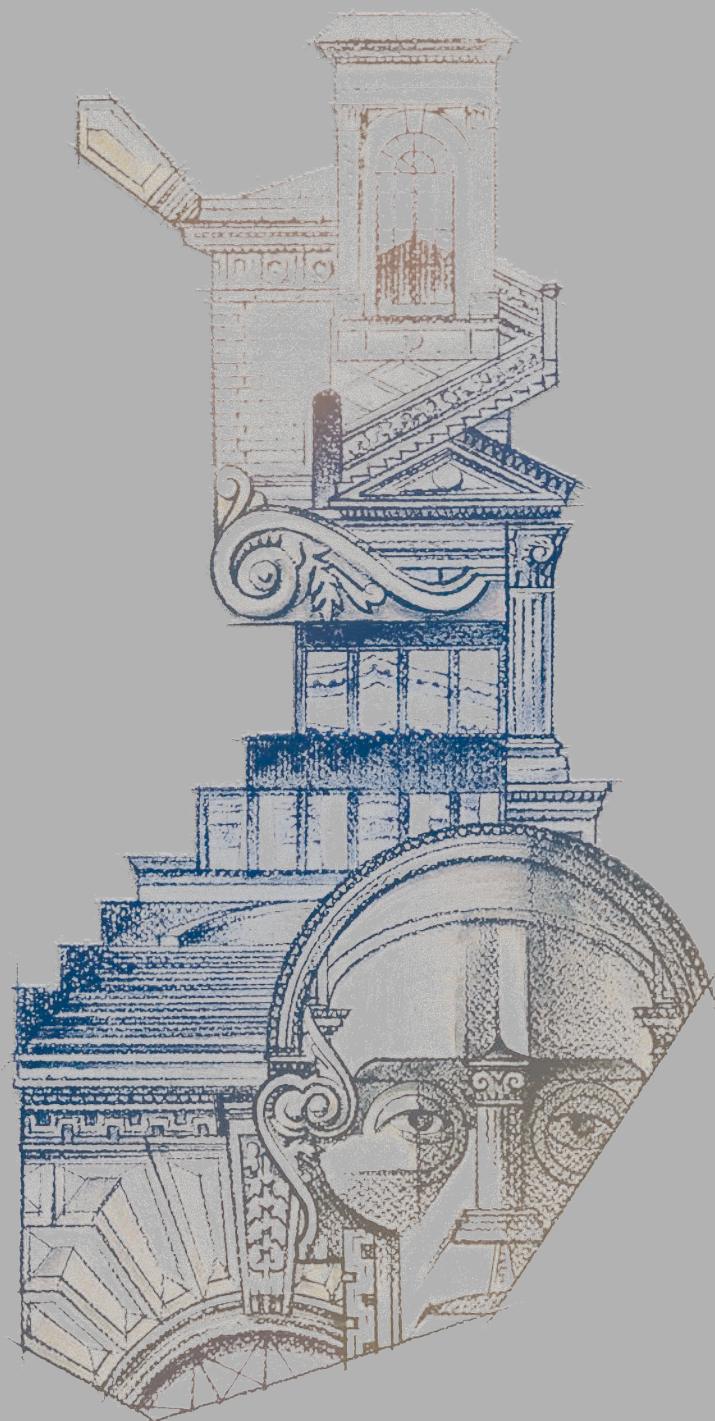

Suomen Pankin vuosikertomus 2013

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankin vuosikertomus 2013

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankki

Perustettu 1811

Käyntiosoite

Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite

PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero

kansallinen 010 8311

kansainvälinen +358 10 8311

Faksi

(09) 174 872

SWIFT

SPFB FI HH

Sähköposti

info@suomenpankki.fi

etunimi.sukunimi@suomenpankki.fi

Suomen Pankin internetsivusto

www.suomenpankki.fi

Aluekonttorit

Vantaa

Turvalaaksontie 1, Vantaa,

PL 160, 00101 Helsinki,

puh. 010 8311

Oulu

Kajaaninkatu 8,

PL 103, 90101 Oulu,

puh. 010 8311

Tämä vuosikertomus on Suomen Pankista annetun lain 19 §:n mukainen toimintakertomus.

Vuosikertomuksen luvut perustuvat helmi-maaliskuussa 2014 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1239-9329 (painettu julkaisu)

ISSN 1456-5773 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy

Helsinki 2014

Sisällys

Esipuhe	7
Suomen Pankki	8
Toiminta vuonna 2013	11
Rahapolitiikka	11
EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu	11
Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa	19
Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa	26
Rahoitusjärjestelmä	30
Rahoitusjärjestelmän vakaus	30
Rahoitusjärjestelmäpolitiikka	32
Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri	37
Varallisuuden hallinnointi	40
Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi	40
Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	43
Setelit ja kolikot	49
Muu toiminta	54
Tutkimus	54
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos	55
Tilastot	56
Kansainvälinen toiminta	57
Viestintä	61
Johtaminen ja henkilöstö	64
Strategia	64
Johtamisjärjestelmä	66
Toiminnansuunnittelu	66
Tavoite- ja tuloskehikko	66
Henkilöstö- ja budjettikehykset	66
Riskienhallinta toiminnanohjauksen välineenä	67
Henkilöstö	70
Budjetti ja operatiiviset kustannukset	72
Suomen Pankin budjetti	72
Eläkerahaston budjetti	73
Finanssivalvonnan budjetti	74
Ympäristö	75
Kokonaisriskit	77
Rahoitusvarallisuus	77
Rahapoliittiset operaatiot	77
Eurojärjestelmän ja Suomen Pankin taseen kehitys	78
Taseen kokonaisriskit	78

Tilinpäätös	81
Tase.....	82
Tuloslaskelma.....	84
Johtokunnan esitys voitonjaosta.....	85
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	86
Taseen liitetiedot.....	91
Tuloslaskelman liitetiedot.....	105
Tilinpäätöksen liitteet.....	111
Riskienhallinnan liitetiedot.....	115
Tilintarkastuskertomus.....	120
Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta.....	121
Liitteet	122
Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2013.....	122
Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2013.....	124
Suomen Pankin vuonna 2013 antamia lausuntoja.....	128
Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2013.....	129
Liitetaulukot	131
Suomen Pankin organisaatio.....	146
Kehikot	
Kehikko 1. Rahapolitiikan ennakoiva viestintä.....	13
Kehikko 2. Finanssikriisi on muokannut rahapolitiikan toteutusta.....	24
Kehikko 3. Mitä taloustutkimus kertoo rakenneuudistusten vaikutuksesta?.....	28
Kehikko 4. Yhteisen pankkivalvonnan ja kriisinratkaisun eteneminen.....	34
Kehikko 5. Arvio eurooppalaisten pankkien tilasta.....	36
Kehikko 6. Hyvän maksujärjestelmän ominaisuudet.....	39
Kehikko 7. Kulta osana keskuspankin varallisuutta.....	45
Kehikko 8. Uuden eurosetelisarjan käyttöönotto.....	53
Kehikko 9. Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2013.....	60
Kehikko 10. Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot.....	65
Kehikko 11. Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko vuosiksi 2013–2015.....	68

Esipuhe

Vuosi 2013 on Euroopassa ollut rahoitusmarkkinoilla edellisiä rauhallisempi. Ongelmat eivät kuitenkaan ole ohi. Euroalueen talouskasvu on muodostunut petty-mykseksi, vaikka elpymisen merkkejä alkoikin loppuvuodesta 2013 alkaen olla näkyvissä. Aluetta vaivaavan velkaantumisen purkaminen kestää pitkään ja jarruttaa kysynnän kasvua ja heikentää työllisyyskehitystä. Samalla julkisen talouden saattaminen uskottavasti kestäväälle pohjalle kaikissa alueen maissa on välttämätöntä rahaliiton vakaan toiminnan varmistamiseksi.

Inflaatiopaineiden jäätyä näissä oloissa vähäisiksi EKP:n rahapolitiikka on voinut olla kasvua tukevaa. Ohjaukorko painettiin vuoden aikana ennätyksellisen alas.

Rahapolitiikkaa on samalla tehostettu lisäämällä ennakoivaa viestintää politiikan tulevasta näkymistä.

Taloudellisen tilanteen jatkuessa haastavana keskuspankeilta vaaditaan edelleen korkeatasoista tutkimusta, näkymien huolellista analyysiä ja samalla kykyä esittää ratkaisuja niiden pohjalta. Suomen Pankki haluaa olla omalta osaltaan rakentava toimija eurojärjestelmässä ja osallistuu asiantuntemuksensa pohjalta yhteisen rahapolitiikan valmisteluun.

Kuluneen vuoden aikana suomalaisen talouspoliittisen keskustelun painopiste on siirtynyt euroaluetta vaivanneista ongelmista Suomen omiin taloudellisiin ongelmiin. Ne vaativatkin määrätietoisia toimia.

Kun suuri finanssikriisi horjutti maailmantaloutta, putosi Suomen kansantuote vuonna 2009 peräti 8 %. Se on ennennäkemätöntä. Määrätietoinen korkojen alennus ja julkisen talouden elvytys pehmittivät kuitenkin pudotusta tuntuvasti. Muun muassa yksityinen kulutus ja työllisyys kehittyivät

pitkään suotuisasti, kun niitä vertaa kokonaistuotannon puolella koettuihin kasvumenetyksiin. Näin Suomen kansantalouden pitkän aikavälin ongelmat jäivät aluksi liian vähäiselle huomiolle.

Vasta viime vuoden aikana tuli laaja tietoisuuteen, että samaan aikaan kansainvälisen ja eurooppalaisen kriisin kanssa Suomen kansantalous on käymässä läpi omaa syvää rakennekriisiä. Teollisuuden pohja on tuntuvasti kaventunut elektroniikkateollisuuden supistumisen, mutta myös paperin kysynnän heikkenemisen myötä. Suomen konepajateollisuus on erikoistunut viennissä investointitavaroihin, ja myös niiden kysyntä on ollut maailmalla vaihtelevaa.

Suomen Pankki on omalla toiminnallaan pyrkinyt siihen, että tilanteen luonne ja vakavuus ymmärrettäisiin Suomessa. Tässä on osittain onnistuttu. Ratkaisujakin on tehty, mistä lokakuussa sovittu maltillinen keskitetty palkkaratkaisu on esimerkkinä. Paljon työtä on kuitenkin jäljellä. Julkisen talouden tasapaino on palautettava kestäväällä tavalla. Samalla tarvitaan merkittäviä rakenteellisia uudistuksia muun muassa toimivan kilpailun ja työvoiman tarjonnan lisäämiseksi Suomen kansantaloudessa.

Teollisen pohjan jo nähty supistuminen ja väestön jatkuva ikääntyminen ovat tosiasioita, jotka hallitsevat poliittista esityslistaa pitkään. Kun ratkaisuja haetaan, Suomen Pankin tavoitteena on ansaita luotetun asiantuntijan asemansa myös tulevaisuudessa.

Erkki Liikanen
27. helmikuuta 2014

Suomen Pankki

Suomen Pankki on Suomen kansallinen keskuspankki. Se on osa eurojärjestelmää, joka koostuu Euroopan keskuspankista (EKP) sekä niiden EU-maiden kansallisista keskuspankeista, jotka ovat ottaneet euron käyttöön yhteisenä rahanaan. Eurojärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta.

Suomen Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Suomen Pankki on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa. Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänhenkinen pankkivaltuusto.

Suomen Pankin toimintaa säätelevät laki Suomen Pankista ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö. Hoitaessaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtäviä Suomen Pankki toimii Euroopan keskuspankin suuntaviivojen ja ohjeiden mukaisesti.

Suomen Pankin ydintoimintoja ovat osallistuminen yhteisen rahapolitiikan valmisteluun, operatiiviset keskuspankkitehtävät, rahoitusmarkkinoiden vakauden valvonta sekä rahahuoltotehtävät.

Rahapolitiikasta päätetään EKP:n neuvostossa, ja kansalliset keskuspankit vastaa- vat hajautetusti rahapolitiikan toteutuksesta. Suomen Pankin pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen. Suomen Pankin asiantuntijat tukevat pääjohtajan toimintaa neuvoston jäsenenä ja osallistuvat yhteisen rahapolitiikan valmisteluun Euroopan keskuspankkijärjestelmän eri komiteoissa.

Suomen Pankki suorittaa eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot suomalaisten vastapuolten, lähinnä pankkien, kanssa. Muita operatiivisia keskuspankkitehtäviä ovat pankeille tarjottavat keskuspankkipalvelut: Suomen Pankki muun muassa välittää pankkien välisiä maksuja ja tarjoaa pankeille tarvittaessa vakuudellista maksuvalmiusluottoa. Suomen Pankin tehtäviin

kuuluu myös sen oman rahoitusvarallisuuden, kuten valuuttavarannon, sijoittaminen tuottavasti ja turvallisesti.

Suomen Pankki vastaa rahoitusmarkkinoiden kokonaistaloudellisen vakauden valvonnasta. Tähän liittyy se, että keskuspankki valvoo myös maksujärjestelmien luotettavuutta ja tehokkuutta.

Yksittäisiä toimijoita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla valvoo Finanssivalvonta, joka toimii Suomen Pankin yhteydessä itsenäisenä viranomaisena.

Euroalueen pankkivalvonta on nopeassa muutosvaiheessa. Vuoden 2014 aikana euroalueen pankkien valvonta keskitetään ns. pankkiunionin myötä Euroopan keskuspankin vastuulle. Käytännön valvonta siirtyy kansallisista pankkivalvojista ja EKP:stä koostuvalle yhteiselle valvontamekanismille. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan johto sekä asiantuntijat osallistuivat tämän uudistuksen valmisteluun monilla tasoilla vuoden 2013 aikana.

Suomen Pankin rahahuoltotehtäviin kuuluu käteisrahan liikkeeseenlasku Suomessa ja sen laadusta ja saatavuudesta huolehtiminen. Rahahuoltotehtäviä varten Suomen Pankilla on aluekonttori Oulussa ja Vantaalla.

Suomen Pankin johtokunnan muodostivat vuonna 2013 puheenjohtaja Erkki Liikanen, varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen sekä Seppo Honkapohja. Finanssivalvonnalla on oma johtokuntansa. Sen puheenjohtajana toimi kertomusvuonna Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

Suomen Pankin pääkonttorissa Helsingissä sekä Vantaan ja Oulun aluekonttoreissa työskenteli vuoden 2013 lopussa yhteensä 391 henkeä. Finanssivalvonnan palveluksessa työskenteli vuoden 2013 lopussa 208 henkeä. Finanssivalvonta julkaisee oman toimintakertomuksensa.

Kuva: Pekka Karhunen.

*Suomen Pankin johtokunta.
Vasemmalla johtokunnan
varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen,
alla johtokunnan puheenjohtaja Erkki
Liikanen ja vasemmalla albaalla
johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja.*

Kuva: Pekka Karhunen.

Kuva: Peter Mickelsson.

Toiminta vuonna 2013

Rahapolitiikka

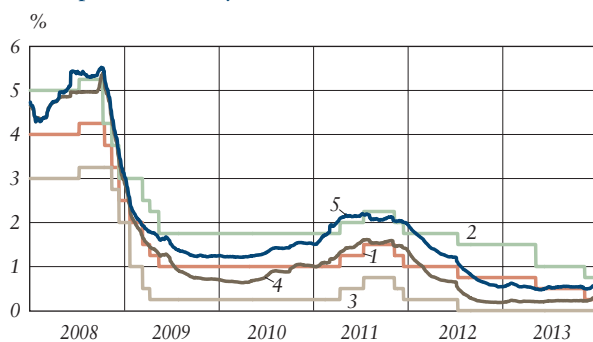
EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu

Eurojärjestelmän rahapolitiikan päätavoite on hintavakauden ylläpitäminen euroalueella. EKP:n neuvosto on määritellyt tämän tavoitteen tarkoittavan käytännössä, että kuluttajahintojen vuotuisen nousun tulisi olla alle 2 % mutta lähellä sitä keskipitkällä aikavälillä. Rahapolitiikka voi tukea myös muita EU:n talouspolitiikan tavoitteita, kunhan hintavakaustavoite ei vaarannu.

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu EKP:n neuvoston jäsenenä rahapolitiittiseen päätöksentekoon. Pankin asiantuntijat ovat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä. Suomen Pankin asiantuntijat antavat panoksensa neuvoston kokousten valmisteluun eurojärjestelmän rahapolitiikan komiteassa sekä markkinaoperaatioiden komiteassa.

Vuoden 2013 aikana rahapolitiikan valmistelun pääpaino oli ennakoivan viestinnän kehittämisessä, rahapolitiikan epätavanomaisten toimenpidevaihtoehtojen analysoinnissa sekä matalien korkojen toimintaympäristön arvioinnissa. Näiden lisäksi Suomen Pankin asiantuntijat ovat korostaneet ennusteen julkistamiskäytännöissä avoimuuden ja selkeyden merkitystä.

Kuvio 1.
Rahapolitiikan välittymismekanismi

1. Eurojärjestelmän ohjaukorko
2. Eurojärjestelmän maksuvalmiusluoton korko
3. Eurojärjestelmän yöalletuskorko
4. 3 kk:n euriborkorko
5. 12 kk:n euriborkorko

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Reuters.

EKP:n neuvosto vahvisti kasvua tukevaa rahapolitiikkaa ennakoivalla viestinnällä

EKP:n neuvosto kevensi rahapolitiikan mitoitusta vuoden 2013 aikana laskemalla rahapolitiittista ohjaukorkoaan kahdesti 0,25 prosenttiyksikön verran. Toukokuussa neuvosto laski ohjaukorkon 0,75 prosentista 0,50 prosenttiin (kuvio 1). Samalla maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin 1,50 prosentista 1 prosenttiin, mutta talletuskorko säilyi 0 prosentissa, mihin se oli laskettu heinäkuussa 2012. Marraskuussa ohjaukorko laskettiin jo hyvin lähelle nolaa, 0,25 prosenttiin. Maksuvalmiusluoton korko laskettiin tuolloin 0,75 prosenttiin ja talletuskorko pidettiin 0 prosentissa. EKP:n rahapolitiittiset korot pysyivät jo viidettä vuotta poikkeuksellisen matalina, ja neuvosto korosti toistuvasti vuoden mittaan rahapolitiikan mitoituksen säilyvän kasvua tukevana niin kauan kuin on tarpeen.

Merkittävä neuvoston päätös oli aloittaa heinäkuussa rahapolitiikan ennakoiva viestintä (ks. kehikko 1). Suomen Pankki on ollut aktiivinen ennakoivan viestinnän kehittämisessä. Ennakoivan viestinnän

avulla EKP:n neuvosto kertoo, millaista korkopolitiikkaa se odottaa harjoittavansa. Heinäkuusta lähtien ja myös marraskuun koronlaskun jälkeen neuvosto on ennakkoivasti viestinyt, että se odottaa pitävänsä EKP:n rahapoliittiset korot nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa ("for an extended period of time"). Ennakoitu korkokehitys edellyttää inflaatio-odotusten ja inflaationäkymien säilymistä hintavakauden mukaisina. Ennakoiva viestintä tehostaa kasvua tukevaa rahapolitiikkaa vähentämällä rahapoliittisten korkojen tulevaan kehitykseen liittyvää epävarmuutta.

Rahapolitiikkaa kevennettiin ja tehostettiin vuoden 2013 aikana, koska toipumisen finanssi- ja velkakriisistä piti alueen talous- ja hintanäkymät edelleen vaimeina. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio hidastui vuoden alun 2 prosentista noin 0,8 prosenttiin vuoden lopussa (kuvio 2). Inflaatio oli vuonna 2013 keskimäärin 1,4 %, kun se oli vuonna 2012 keskimäärin 2,5 %. Inflaatio-odotukset säilyivät kuitenkin ankkuroituneina koko vuoden 2013. Vaikka reaalityalouden kehitys vakautui vuoden mittaan ja bruttokansantuote alkoi hitaasti kasvaa, kasvuvirettä heikensivät edelleen huomattava työttömyys ja se, että taseiden korjausliikkeet jatkuivat niin rahoituslallalla kuin muillakin talouden sektoreilla. EKP:n neuvosto arvioi koko vuoden ajan, että kasvun riskit painottuivat ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Rahoitusmarkkinajännitteet kuitenkin vähenivät ja luottamus koheni vuoden mittaan.

Loppukesästä 2012 alkanut rahoitusmarkkinoiden vakautuminen jatkui alkuvuonna 2013

EKP:n neuvosto korosti alkuvuonna 2013 rahapolitiikan mitoituksen pysyvän kasvua tukevana samalla, kun keskuspankin luotto- operaatioissa jatketaan täyden jaon huuto- kauppoja. Eurojärjestelmän ohjauskorko pidettiin vuoden 2013 alkupuolella 0,75 prosentissa, missä se oli ollut heinäkuusta 2012 alkaen. Neuvoston syyskuussa 2012

antama ilmoitus rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelmasta (Outright Monetary Transactions, OMT) oli vuoden 2013 alkuun tultaessa vähentänyt osaltaan tuhoisien kehityskulkujen todennäköisyyttä euroalueella. Alkuvuodesta rahoitusmarkkinajännitteet vähenivät usean mittarin mukaan, kun mm. Espanjan ja Italian valtionlainojen korot, jotka olivat kesällä 2012 olleet selvästi koholla, alenivat edelleen.

Joulukuussa 2011 ja helmikuussa 2012 toteutettuihin erityispitkiin kolmen vuoden luotto-operaatioihin liittyvät vapaaehtoiset ennakaiset takaisinmaksut tulivat mahdollisiksi tammikuussa 2013. Vapaaehtoisten takaisinmaksujen ripeä tahti alkuvuonna 2013 vahvisti käsitystä luottamuksen ja pankkien rahoitustilanteen kohenemisesta. EKP:n neuvoston rahapoliittisten päätösten lisäksi rahoitusmarkkinoiden vakautumiseen vaikuttivat mm. kesän 2012 päätökset pankkiunionista ja yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) valmisteluiden aloittaminen, Espanjan pankkien pääomittamisen alkaminen vuoden 2012 lopulla, finanssipoliittisen sopimuksen (fiscal compact) voimaantulo

Kehikko 1.

Rahapolitiikan ennakoiva viestintä

Vuoden 2013 aikana useat keskeiset keskuspankit, mukaan lukien eurojärjestelmä, tehostivat rahapolitiikkaansa uudella tavalla eli ns. ennakoivalla viestinnällä (forward guidance). Rahapolitiikan ennakoivalla viestinnällä keskuspankki avaa näkemyksiään tulevasta rahapolitiikasta erityisesti korkopolitiikan suhteen.

EKP:n neuvosto aloitti tulevaa korkopolitiikkaa koskevat säännölliset kannanotot heinäkuussa 2013. Neuvoston viesti heinäkuun kokouksesta lähtien oli, että se odottaa EKP:n rahapoliittisten korkojen pysyvän nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa.

Ennakoiva viestintä on ehdollista. Rahapoliittisten korkojen mitoitus riippuu odotetusta keskipitkän aikavälin inflaatiosta, eikä hintavakauden tavoitteesta tingitä. Vuonna 2013 EKP:n neuvoston odotukset ja ennakoiva viestintä kauan aikaa matalina pysyvistä ohjauksista perustuivat talouskasvun jatkumiseen pitkään hitaana ja vaihteisiin keskipitkän aikavälin inflaationäkymiin.

Ennakoivalla viestinnällä pyritään hallitsemaan keskuspankkikorkojen kehitystä koskevia odotuksia. Kun epävarmuus rahapoliittisten korkojen tulevasta kehityksestä vähenee, rahamarkkinakorot pysyvät vakaampina ja linjassa kasvua tukevan rahapolitiikan mitoituksen kanssa. Tällöin kasvua tukeva rahapolitiikka välittyy voimakkaammin talouteen.

Korko-odotukset vaikuttavat usean kanavan kautta kokonaistaloudelliseen kehitykseen. Korkoja koskevat odotukset vaikuttavat mm. yritysten ja kotitalouksien käyttäytymiseen. Odotukset korkotason pysymisestä matalana pitkään mm. kannustavat yrityksiä ja kotitalouksia investointeihin ja kestokulutushyödykkeiden hankintoihin, mikä vahvistaa talouden elpymistä ja luo uusia työpaikkoja.

Ennakoivan viestinnän aloittamisella oli selviä vaikutuksia rahoitusmarkkinoilla vallinneisiin korko-odotuksiin. Toukokuusta lähtien euroalueen rahamarkkinakorkoihin oli kohdistunut nousupainetta, kun Yhdysvaltain keskuspankki oli antanut ensimmäisiä merkkejä siitä, että se harkitsee arvopaperiosto-ohjelmansa kaventamista. Vaikka neuvosto piti heinäkuussa ohjauksen ennallaan, koronlaskun mahdollisuuden sisältävä ennakoiva viestintä vähensi selvästi rahamarkkinakorkoihin kohdistunutta nousupainetta. Rahoitusmarkkinoilta mitattu tuleviin korkoihin liittyvä epävarmuus väheni, ja korko-odotukset pysyivät vuoden loppuun asti paremmin linjassa euroalueen talousnäkyymiin, jotka olivat vaikeammat kuin Yhdysvalloissa.

Ennakoiva viestintä on oikein käytettynä rahapolitiikan tehoa lisäävä aktiivinen politiikkaväline tilanteessa, jossa korot ovat hyvin lähellä nolaa ja talouden tilan arviointi on haastavaa. Eurojärjestelmän ennakoiva viestintä tukee lyhyiden rahamarkkinakorkojen pysymistä linjassa keskipitkän aikavälin inflaationäkymiin pohjautuvan rahapolitiikan mitoituksen kanssa. Samalla eurojärjestelmän päätöksenteon perusteet tulevat entistä läpinäkyvämmiksi.

Uudenlainen viestintätapa osoittautui arvokkaaksi, kun lokakuussa inflaationäkymien arvioitiin vaimentuneen aiemmasta. Viestinnän jo ennakkoon pohjustaman taustan ansiosta neuvosto laski marraskuussa ohjauksorkoa siten, että koronlasku liittyi johdonmukaisena osana EKP:n hintavakauden tähtäävään ja taloudellista aktiivisuutta tukevaan rahapolitiikkaan. Rahapolitiikan viestintä säilyy vastakin merkittävässä asemassa, sillä euroalueen elpyminen vie aikaa.

tammikuussa 2013 sekä pysyvän Euroopan vakausmekanismin (European Stability Mechanism, ESM) toiminnan alkuunpääsy lokakuussa 2012.

Rahoitusmarkkinoiden vakautumisesta huolimatta EKP:n neuvosto arvioi tammikuussa euroalueen bruttokansantuotteen supistuvan edelleen vuoden 2013 alkupuolella ja yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitatun inflaation hidastuvan alle 2 prosenttiin vuonna 2013. Inflaatio-odotukset olivat alkuvuonna edelleen tiukasti EKP:n tavoitteen mukaisia, eli inflaation odotettiin pysyvän keskipitkällä aikavälillä alle 2 prosentin, mutta lähellä sitä. Tammi-helmikuussa eurojärjestelmän rahapolitiikka näytti markkinoiden näkökulmasta jossain määrin kireämmältä kuin mm. Yhdysvaltain ja Japanin keskuspankin rahapolitiikka. Tämä oli yksi syy rahamarkkinakorkojen lievään nousuun aivan vuoden 2013 alussa. Rahamarkkinakorot kuitenkin alenivat, kun neuvosto helmi- ja maaliskuun kokouksissaan korosti rahapolitiikan säilyvän kasvua tukevana.

Maaliskuussa vuosien 2013–2014 kasvuarvioiden vaihteluvälejä tarkistettiin hieman alaspäin, mikä johtui edellisvuoden viimeisen neljänneksen heikosta kehityksestä. Elpymisen odotettiin yhä etenevän suunnilleen aiempien arvioiden mukaisesti vuoden toisella puoliskolla ja riskien arvioitiin painottuvan ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Hintapaineiden odotettiin pysyvän vaimeina tilanteessa, jossa euroalueen kasvu on hidasta. Neuvoston arvion mukaan keskipitkän aikavälin hintakehitysnäkymiin liittyvät riskit olivat jokseenkin tasapainossa. Arvioitua nopeamman inflaation riskit liittyivät siihen, että hallinnollisesti säänneltyjä hintoja ja välillisiä veroja korotetaan ja että öljyn hinta nousee odotettua enemmän. Arvioitua hitaamman inflaation riskit taas liittyivät ennakoitua vaimeampaan talouskasvuun.

Neuvosto korosti rahapolitiikan pysyvän kasvua tukevana niin kauan kuin on tarpeen

Koska talouden kokonaiskuva oli yhä vaisu, EKP:n neuvosto vahvisti huhtikuussa viestintäänsä korostamalla, että EKP:n rahapolitiikan mitoitus pysyy kasvua tukevana ja että EKP:n luotto-operaatioissa jatketaan täyden jaon huutokauppoja niin kauan kuin on tarpeen. Toukokuussa neuvosto päätti laskea eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä ja maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä. Koronlaskujen jälkeen perusrahoitusoperaatioiden korko oli 0,50 %, maksuvalmiusluoton korko 1 % ja talletuskorko edelleen 0 %. Neuvosto totesi koronlaskupäätösten perustuvan siihen, että keskipitkän aikavälin hintapaineet ovat vähäiset.

Lisäksi neuvosto päätti toukokuussa pidentää ennakoitua ajanjaksoa, jolloin perusrahoitusoperaatiot toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Neuvosto ilmoitti täyden jaon huutokauppojen jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen, mutta vähintään heinäkuuhun 2014 saakka.

Neuvosto odotti korkojen laskun osaltaan tukevan elpymisen mahdollisuuksia myöhemmin vuoden mittaan. Lisäksi luottamuksen koheneminen, rahoitusmarkkinoiden vakautuminen ja pankkien varainhankinnan helpottuminen tukivat yksityisen sektorin rahoitusoloja. Pienten ja keskisuurten yritysten rahoitustilanne oli kuitenkin kiristynyt voimakkaasti edellisenä vuonna ja pysyi kireänä vuoden 2013 alkupuolella. Erityisesti ns. GIIPS-maissa (eli Kreikassa, Irlannissa, Italiassa, Portugalissa ja Espanjassa) pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusolot olivat edelleen kireät. Neuvosto päätti toukokuussa aloittaa keskustelut muiden eurooppalaisten instituutioiden kanssa aloitteista, joilla pyritään edistämään omaisuusvakuudellisten arvopapereiden markkinoiden toimivuutta. Näiden arvopapereiden vakuutena on yrityksille

myönnettyjä lainoja. Neuvottelujen tarkoituksena oli selvittää keinoja, joilla varmistetaan kasvua tukevan rahapolitiikan välittyminen myös PK-yrityksille, jotka ovat useassa euromaassa avainasemassa työllisyyden kehityksen kannalta.

Eurojärjestelmä muutti kesäkuussa tapansa kertoa kasvu- ja inflaatioennusteistaan. Aiemmin julkistettujen vaihteluvälien lisäksi sekä bruttokansantuotteen kasvuennusteet että inflaatioennusteet ilmoitetaan vastaisuudessa suoraan ns. piste-estimaatteina eli yhden luvun avulla. Tämä muutos ei vaikuta ennusteen sisältöön, mutta yhden vuosiprosenttiluvun käyttäminen vaihteluvälin sijasta on selkeämpää. Kesäkuun ennusteessa vuoden 2013 kasvua ja inflaatiota koskevia ennusteita muutettiin hieman aiemmin arvioitua hitaamman kehityksen suuntaan. Vuoden 2014 inflaatioennuste puolestaan pysyi ennallaan, mutta kasvun ennustettiin olevan hieman vahvempaa kuin aiemmin oli arvioitu.

Ennakoiva viestintä tehostaa kasvua tukevaa rahapolitiikkaa

EKP:n neuvosto muutti heinäkuussa rahapoliittisia korkoja koskevaa viestintätapaansa aloittamalla ennakoivan viestinnän (ks. kehikko 1). Neuvosto ilmoitti, että se odottaa pitävänsä EKP:n rahapoliittiset korot nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa. Eurojärjestelmän tapaan useat keskeiset keskuspankit tehostivat rahapolitiikkaansa ennakoivan viestinnän avulla vuonna 2013. Ennakoivan viestinnän avulla EKP:n neuvosto pyrkii selventämään toimintatapaansa ja näin vähentämään rahapoliittisten korkojen kehitykseen liittyvää epävarmuutta. Tällöin kasvua tukeva rahapolitiikka välittyy voimakkaammin talouteen.

EKP:n neuvoston ennakoivaan viestintään sisältyi heinäkuusta alkaen mahdollisuus, että rahapoliittisia korkoja lasketaan yhä. Neuvoston arvio tulevasta rahapoliittisista koroista on ehdollinen suhteessa inflaationäkymiin: heinä-lokakuussa lyhyen

ja keskipitkän aikavälin inflaationäkymien arvioitiin pysyvän maltillisina, kun reaali-talous oli laaja-alaisesti heikentynyt ja rahataloudellinen dynamiikka (mm. raha- ja luottomäärien kehitys) vaimeaa.

Alkusyksystä vahvistui käsitys, että euroalueen talous ei enää supistuisi, vaikka tilanne olikin edelleen hauras ja neuvosto arvioi kasvuriskien edelleen painottuvan ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Eurojärjestelmän syyskuussa julkaiseman ennusteen mukaan euroalueen inflaatio olisi 1,5 % vuonna 2013 ja 1,3 % vuonna 2014. Bruttokansantuotteen kasvuksi arvioitiin -0,4 % vuonna 2013 ja 1,0 % vuonna 2014. Vuoden 2013 kasvu- ja inflaatioennusteita oli muutettu hieman vahvemman kehityksen suuntaan kuin kesäkuussa oli ennustettu. Vuoden 2014 kasvua koskevaa ennustetta oli muutettu hieman aiemmin arvioitua heikomman kasvun suuntaan, mutta inflaatioennuste pysyi ennallaan. Yksi talouskehityksen vakautumisen merkki olikin, ettei vuoden 2013 kasvuennustetta enää muutettu aiemmin arvioitua heikommaksi, vaan pikemminkin aavistuksen vahvemman kehityksen suuntaan.

Elo-lokakuussa neuvosto piti rahapoliittiset korkonsa ennallaan ja vahvisti heinäkuun ennakoivan viestintänsä mukaisesti odottavansa EKP:n rahapoliittisten korkojen pysyvän nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa. Neuvosto korosti, että EKP:n rahapolitiikan mitoituksella pyritään edelleenkin ylläpitämään sellaista kasvua tukevaa vaikutusta, jota hintavakaussäilytys edellyttävät, ja tukemaan rahamarkkinoiden vakautta. Näin ollen rahapolitiikan mitoitus tukee taloudellisen toimeliaisuuden asteittaista elpymistä.

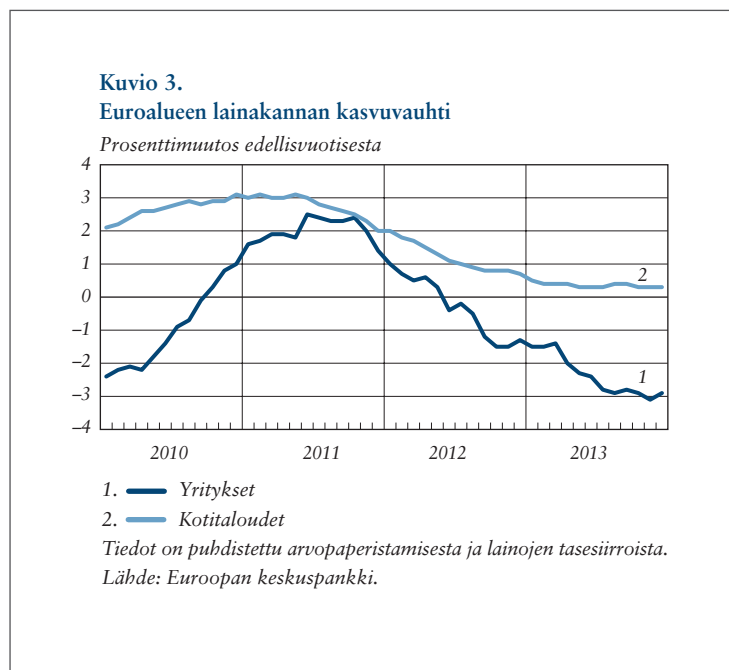
Pankkiunionin etenemisen myötä rahapolitiikka välittyy entistä tasaisemmin

Vaikka useat mittarit osoittivat rahoitusmarkkinoiden jännitteiden euroalueella vähentyneen selvästi kesän 2012 jälkeen ja pankkien rahoitustilanteen kohentuneen, yritysten ja kotitalouksien rahoitusolot ke-

venivät vuonna 2013 vain hieman. Ohjauskoron laskut ja eurojärjestelmän muut toimet eivät johtaneet vastaavansuuruiseen alenemiseen euroalueen keskimääräisissä uusissa yritys- ja asuntolainakoroissa. Eri-tyisesti yrityslainakorot olivat keskimäärin edelleen rahamarkkinakorkoihin nähden korkealla. Esimerkiksi PK-yritysten lainamarginaali suhteessa 3 kuukauden euri-boriin säilyi erityisen suurena, noin 3,6 prosentissa. Lisäksi kriisimaiden PK-yritysten lainojen saatavuus, ehdot ja kustannukset poikkesivat selvästi hyvän luottoluokituksen maiden PK-yrityksistä.

Neuvosto totesi toistuvasti, että rahapolitiikan aiempaa tasaisempi välittyminen edellyttää rahapolitiikan pirstaloituneisuutta vähentäviä päättäväisiä toimia, joista pankkiunionin eteneminen on erityisen tärkeä. Lokakuussa varmistui, että EKP:n yhteyteen tuleva yhteinen valvontamekanismi (Single Supervisory Mechanism, SSM) aloittaa marraskuussa 2014. Yhteistä valvontamekanismia koskeva asetus edellyttää, että EKP arvioi ainakin suoraan valvontaansa tulevat pankit ja niiden taseet kattavasti. Kattavan arvion pääpiirteet julkaistiin lokakuussa. Arvion tulee valmistua ennen yhteisen valvontamekanismin valvontatehtävien käynnistymistä marraskuussa 2014. Arviointi antaa aiempaa selemmän kuvan pankkien tilasta, ja sen tulosten avulla selvitetään korjaustoimien tarve (ks. kehikko 5).

Pankkisektorin tervehdyttäminen sekä pankkiunionin eteneminen vähentävät rahoitusmarkkinoiden pirstaloituneisuutta euroalueella. Rahapolitiikan välittymisen kannalta on tärkeää, että pankkien taseiden kestokykyä vahvistetaan ja että pankkien tilaa koskeva epävarmuus poistuu. Pankkien taseiden vahvuus on keskeinen tekijä, joka edistää riittävää luotonantoa taloudessa ja kaikkien rahoituskanavien normalisointumista. Tämä on tärkeää, sillä erityisesti yritysluottokanta supistui voimakkaasti vuonna 2013 ja kotitalouksien luottokannan kasvuvauhti oli hyvin vaimeaa (kuvio 3).

Neuvosto laski ennakoivan viestinnän mukaisesti ohjauskoron marraskuussa ennätyskellisen alas

EKP:n neuvosto on toistuvasti korostanut seuraavansa talouden ja luotto- sekä rahamäärien kehitystä koskevaa uutta tietoa kattavasti ja arvioivansa sen mahdollista vaikutusta hintavakauden keskipitkän aikavälin näkymiin. Vaikka talouden toimeliaisuus koheni lokakuussa edelleen odotuksen mukaisesti asteittain heikoista lukemistaan, lokakuun mittaan muodostui käsitys, että keskipitkän aikavälin inflaatio on aiemmin odotettua heikompaa.

Marraskuussa neuvosto teki useita ennakoivan viestintänsä mukaisia päätöksiä EKP:n ohjauskoroista ja likviditeetin tarjoamisesta. Neuvosto päätti laskea sekä perusrahoitusoperaatioiden että maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä. Koronlaskun jälkeen perusrahoitusoperaatioiden korko oli 0,25 % ja maksuvalmiusluoton korko 0,75 %. Talletuskorko pidettiin ennallaan 0 prosentissa. Neuvosto korosti korkopäätösten olevan heinäkuussa

käyttöön otetun ennakoivan viestinnän mukaisia, kun otetaan huomioon tuoreimmat tiedot euroalueen hintapaineiden vähenemisestä edelleen keskipitkällä aikavälillä ja kun vuotuinen inflaatiovauhti päätöksenhetkisessä tilanteessa oli hidas eli alle prosentin. Neuvosto arvioi marraskuussa, että edessä saattaa olla pitkälinen hitaan inflaation kausi, jota myöhemmin seuraa inflaatiovauhdin vähittäinen kiihtyminen siten, että inflaatio on alle 2 %, mutta lähellä sitä.

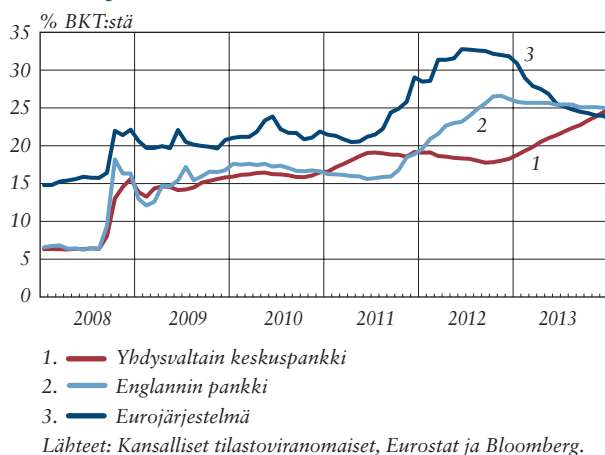
Koronlaskun lisäksi neuvosto arvioi heinäkuussa aloittamaansa ennakoivaa viestintää uudelleen ja vahvisti edelleen odottavansa, että EKP:n ohjauskorot pysyvät nykyisellä tasollaan tai sitä alemmina pidemmän aikaa. Tämä odotus perustui yhä siihen, että lyhyen ja keskipitkän aikavälin inflaationäkymät olivat säilyneet kaiken kaikkiaan maltillisina, kun reaali talous oli laajalti heikentynyt ja raha- sekä luottomäärien kehitys oli vaikeaa. Neuvosto toisti, että rahapolitiikan mitoitus pysyy kasvua tukevana niin kauan kuin on tarpeen ja tukee siten myös edelleen talouden asteittaista elpymistä.

Neuvosto vahvisti aiemman rahapolitiikkaa koskevan ennakoivan viestintänsä pitkään matalina pysyvistä ohjauskoroista myös joulukuussa samalla, kun eurojärjestelmän asiantuntijoiden ennuste julkistettiin. Neuvosto päätti joulukuusta alkaen julkistaa vastedes aiempaa yksityiskohtaisempia tietoja asiantuntijoiden kokonaistaloudellisista arvioista. Ennusteessa inflaatiokehityksen odotettiin olevan vaikeampaa kuin edellisessä ennusteessa eli noin 1,4 % vuonna 2013 ja 1,1 % vuonna 2014. Kasvuennuste oli suunnilleen ennallaan ja neuvosto arvioi talouskasvuun liittyvän edelleen odotettua heikomman kehityksen riskejä. Inflaation odotettiin kuitenkin voimistuvan 1,3 prosenttiin ja kasvun 1,5 prosenttiin vuonna 2015.

Lisätäkseen luottamusta likviditeetin saatavuuteen neuvosto päätti marraskuussa jälleen pidentää kiinteän koron ja täyden jaon menettelytavan käyttöajanjaksoa keskuspankin luotto-operaatioissa heinäkuusta 2014 heinäkuuhun 2015. Vuoden 2013 aikana pankkien turvautuminen keskuspankkiluottoihin kuitenkin väheni. Ylimääräisen likviditeetin määrä supistui asteittain vuoden mittaan, kun pankit maksoivat ennenaikaisesti takaisin kolmen vuoden pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa (joulukuu 2011 ja helmikuu 2012) ottamiaan luottoja. Eurojärjestelmän tase supistui vastaavasti noin 7 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoden aikana (kuvio 4). Vuoden lopulla eurojärjestelmän taseen koko oli noin 24 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Neuvosto korosti vuoden jälkimmäisellä puoliskolla seuraavansa tiiviisti rahamarkkinatilannetta ja sen mahdollista vaikutusta rahapolitiikan mitoitukseen ja olevansa valmis harkitsemaan kaikkien käytettävissä olevien välineiden käyttämistä. Ohjauskoron lasku 0,25 prosenttiin marraskuussa, likviditeetin saannin turvaavat päätökset sekä rahapolitiikan ennakoiva viestintä pitivät rahamarkkinakorot vuoden lopulla matalina ja linjassa kasvua tukevan rahapolitiikan mitoituksen kanssa. Raha-

Kuvio 4.
Keskuspankkien taseita

markkinakorkojen lievä kohoaminen vuodenvaihteen läheisyydessä liittyi pääosin lähestyvään pankkien kattavaan tasearviointiin, koska taseiden tarkastelupäivä osui vuodenvaihteeseen.

Suomen Pankin asiantuntijat valmistelevat eurojärjestelmän rahapolitiikkaa. Pääjohtaja Liikanen kuuluu EKP:n neuvostoon, jossa päätökset tehdään.

Kuva: Peter Mickelsson.

Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset operatiivisen ohjausjärjestelmän avulla. Se muodostuu markkinaoperaatioista, maksuvalmiusjärjestelmästä ja vähimmäisvarantovelvoitteista. Luotto-operaatioina toteutettavia markkinaoperaatioita varten vastapuolet toimittavat keskuspankille vakuuksia. Operatiiviseen ohjausjärjestelmään kuuluvat myös arvopaperien suorat kaupat.

Suomen Pankki vastaa eurojärjestelmän yhteisen rahapolitiikan toteutuksesta kansallisella tasolla. Suomessa sijaitsevat luottolaitokset pitävät keskuspankkitilejään Suomen Pankissa ja osallistuvat rahapoliittisiin operaatioihin Suomen Pankin välityksellä.

Suomen Pankin edustajat osallistuvat EKP:n neuvoston päätösten tueksi tehtävään rahapolitiikan toteutuksen analysointiin eurojärjestelmän markkinaoperaatioiden komiteassa, jossa monet epätavanomaiset toimet (ks. kehikko 2) on finanssikriisin aikana valmisteltu. Muun muassa siirryttäessä luotto-operaatioissa täyden jaon menettelytapaan Suomen Pankin aiempi kokemus tästä toimintatavasta oli arvokas.

Rahapolitiikkaa kevennettiin edelleen mutta uusiin erityisiin rahoitusoperaatioihin ei ollut tarvetta

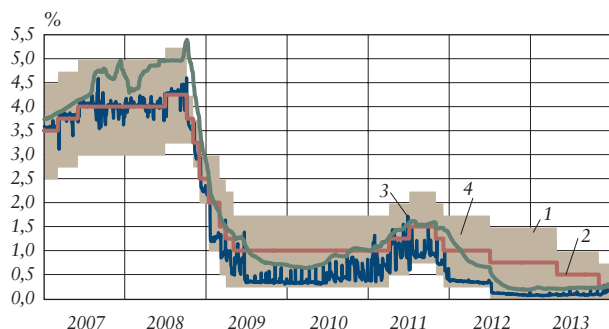
Vuoden 2013 aikana eurojärjestelmä jatkoi rahapolitiikan keventämistä koronlaskujen avulla. Ohjaukorkoa laskettiin kahteen ot-

teeseen, ensin 0,75 prosentista 0,50 prosenttiin toukokuussa ja sitten 0,50 prosentista 0,25 prosenttiin marraskuussa. Samalla ns. korkoputki kapeni ja muuttui epäsymmetriseksi, kun yötalletuskorko pysyi koko vuoden 0 prosentissa, mutta maksuvalmiusluoton korko laski 1,5 prosentista 0,75 prosenttiin (kuvio 5).

Koko finanssikriisin ajan rahapolitiikan toteutuksen keskiössä ovat olleet eurojärjestelmän toteuttamat erilaiset rahoitusoperaatiot. Vuosina 2011 ja 2012 eurojärjestelmä oli ryhtynyt erityisen mittaviin toimenpiteisiin pankkien likviditeettipävarmuuden vähentämiseksi toteuttamalla kaksi kolmen vuoden pituista rahoitusoperaatiota, joiden kautta pankkijärjestelmään oli tullut likviditeettiä yhteensä 1 019 mrd. euron edestä (kuvio 6). Määrä ylitti pankkien likviditeettitarpeet moninkertaisesti.

Näiden toimenpiteiden vaikutus näkyi yhä vuonna 2013. Pankkijärjestelmän ylimääräisen likviditeetin määrä säilyi huomattavana, eikä eurojärjestelmällä ollut edellisvuosien tapaan tarvetta vaikuttaa pankkien likviditeettiasemaan uusilla epätavanomaisilla rahapolitiikkatoimilla. (Yksityiskohtaisia tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista löytyy liitteestä s. 122.)

Kuvio 5.
Eurojärjestelmän ohjaukorkojen ja pankkien välisten rahamarkkinakorkojen kehitys

1. Maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muodostama korkoputki
  2. EKP:n ohjaukorko
  3. Eonia
  4. 3 kk:n euriborkorko
- Lähteet: European Banking Federation ja Suomen Pankki.

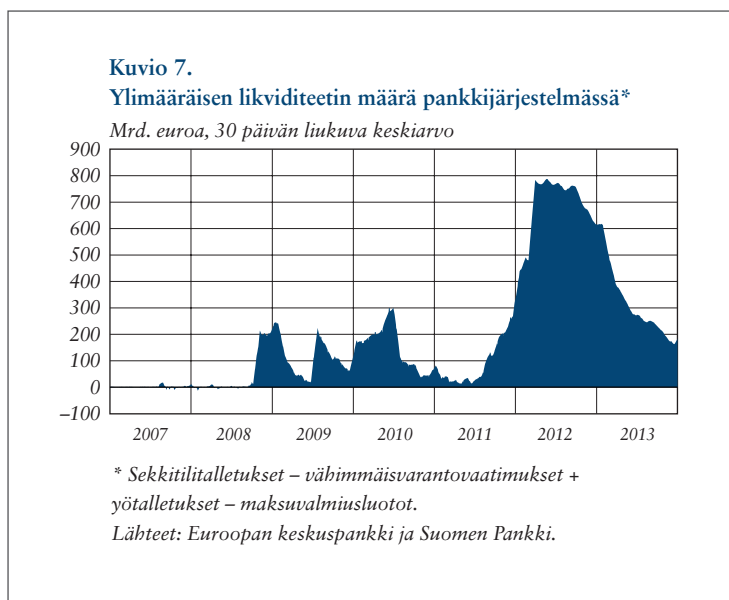
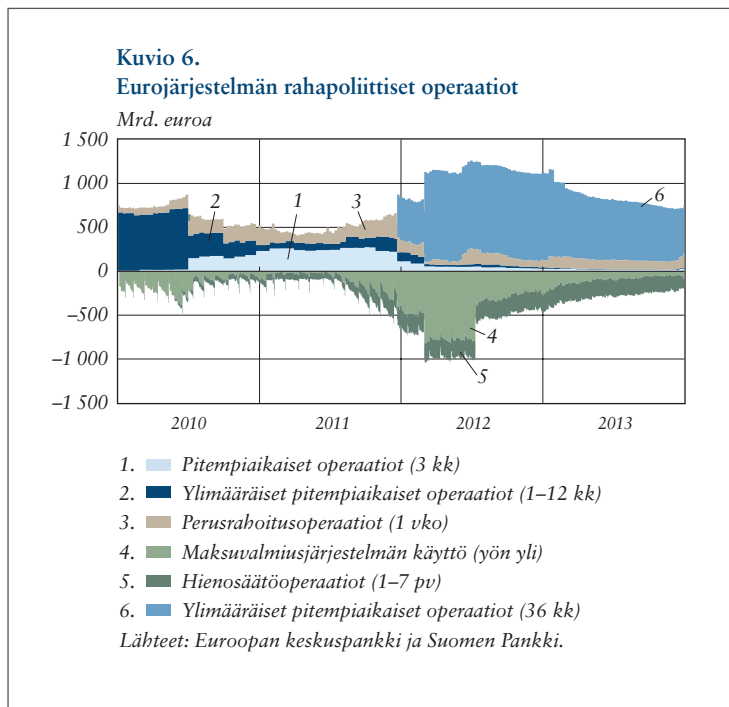
Pankeilla yhä runsaasti likviditeettiä, vaikka pitkiin rahoitusoperaatioihin liittyvät takaisinmaksut alkoivat

Pankkisektorin likviditeettitilanne riippuu rahapoliittisten operaatioiden määrästä, pankkien vähimmäisvarantotalletuksina keskuspankkitileillään pitämän likviditeetin määrästä ja keskuspankin taseeseen vaikuttavista ns. autonomisista tekijöistä (kuten liikkeessä oleva setelistö tai valtioiden keskuspankkiin tekemät talletukset). Autonomisten tekijöiden määrä ei riipu keskuspankin toimista, ja ne voivat joko vähentää tai lisätä likviditeettiä. Vuonna 2013 merkittävin vaikutus pankkien likviditeetti-asemaan oli pitkiin rahoitusoperaatioihin liittyvillä takaisinmaksuilla.

Kolmen vuoden mittaisiin rahoitusoperaatioihin liittyi erityispiirteensä luottojen ennakaisen takaisinmaksun mahdollisuus tammikuun 2013 lopusta lähtien. Sen jälkeen takaisinmaksu oli mahdollista viikoittain. Pankit käyttivät takaisinmaksumahdollisuutta keskimäärin 5,3 mrd. euron edestä (pois lukien kummastakin operaatiosta tehdyt ensimmäiset tavallista suuremmat takaisinmaksut), mutta viikoittaiset summat vaihtelivat huomattavasti. Takaisinmaksujen myötä avoinna olevat pitkät rahoitusoperaatiot vähenivät vuoden 2013 aikana 44 % näissä operaatioissa alun perin jaetusta rahoitusmäärästä. Ylimääräisen likviditeetin määrä supistui miltei samassa suhteessa (kuvio 7).

Likviditeetin määrä pankkijärjestelmässä pysyi kuitenkin huomattavana, mistä kertoo vastapuolten maltillinen osallistuminen eurojärjestelmän säännöllisiin lyhyempikestoisiin rahoitusoperaatioihin. Eurojärjestelmä järjestää viikoittain viikon mittaisia rahoitusoperaatioita ja kerran kuukaudessa yhden kuukauden ja kolmen kuukauden mittaiset operaatiot. Suurimman osan vuotta kolmen vuoden rahoitusoperaatiot kattoivat kuitenkin yli 80 % pankkijärjestelmälle tarjotusta likviditeetistä.

Ylimääräisen likviditeetin vähenemistä huolimatta lyhimät rahamarkkinakorot

pysyttelivät koko vuoden ajan hyvin lähellä korkoputken alalaitaa, johon ne olivat laskeneet sen jälkeen, kun likviditeetin määrän säätelystä eurojärjestelmän luotto-operaa-

tioissa finanssikriisin aikana luovuttiin (kuvio 5). Korkokehitykseen ja -odotuksiin vaikuttivat likviditeettitilanteen ohella muutkin tekijät. Näitä olivat lupaus kiinteän koron ja täyden jaon menettelytavan jatkamisesta luotto-operaatioissa heinäkuuhun 2015 saakka samoin kuin EKP:n neuvoston heinäkuussa 2013 aloittama ennakoiva viestintä eli ilmoitus, jonka mukaan EKP:n neuvosto odottaa pitävnsä rahapoliittiset korot nykyisellä tasolla tai sitä alempana pidemmän aikaa (ks. kehikko 1).

Keskuspankkiin tehtyjen talletusten määrä supistui huomattavasti

Kun pankkijärjestelmän likviditeetin määrä ylittää pankkien likviditeettitarpeet, ylimääräinen likviditeetti kanavoituu talletuksina takaisin keskuspankkiin. Aiemmin vasta-

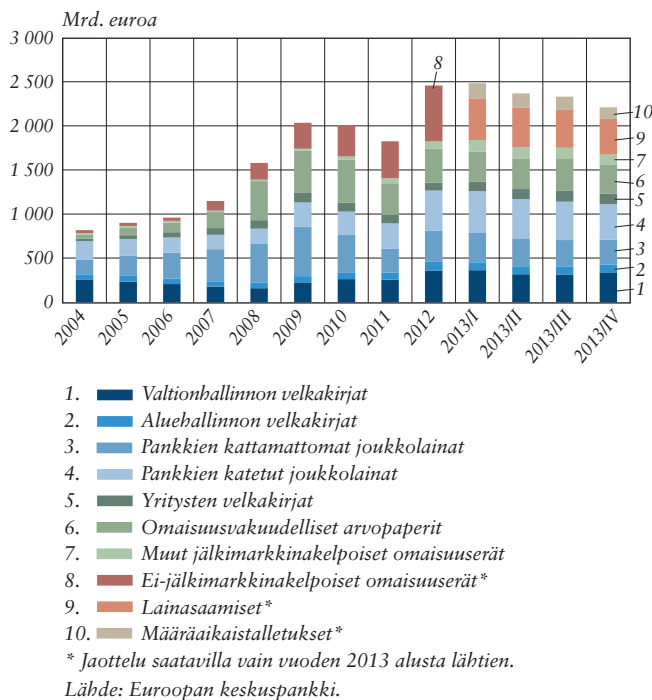
puolet tallettivat ylimääräisen likviditeetinsä maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuuteen, koska yötalletuksille maksetaan EKP:n neuvoston määrittelemää talletuskorkoa. Sen jälkeen, kun yötalletuskorko heinäkuussa 2012 laskettiin 0 prosenttiin, vastapuolille on ollut taloudellisessa mielessä merkityksetöntä, jättävätkö ne nämä varat korottomina vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävinä talletuksina sekkitileilleen vai siirtävätkö ne talletusmahdollisuuteen. Yötalletukset ovat tästä syystä vähentyneet huomattavasti ja olivat vuoden 2013 lopussa enää reilut 50 mrd. euroa (kuvio 6). Yötalletusten ja korottomien talletusten yhteismäärä supistui vuoden 2013 aikana ylimääräisen likviditeetin vähentymisen myötä 200 mrd. euron tuntuun. Suurimmillaan niiden määrä oli kolmen vuoden rahoitusoperaatioiden toteutuksen jälkeen yli 800 mrd. euroa.

Lisäksi pankeilla on mahdollisuus tehdä keskuspankkiin viikon mittaisia korollisia määräaikaistalletuksia eurojärjestelmän likviditeettiä vähentävien operaatioiden kautta. Näissä operaatioissa eurojärjestelmän tarkoituksena on neutraloida pankkijärjestelmästä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa (Securities Markets Programme, SMP) tehtyjen arvopaperiostojen likviditeettiä lisäävä vaikutus. Siksi operaatioissa pyritään keräämään talletusmäärä, joka vastaa ostettujen arvopaperin kumulatiivista jäljellä olevaa määrää. Vuoden 2013 aikana tämä määrä supistui 208,5 mrd. eurosta 178,5 mrd. euroon arvopaperien erääntymisten myötä.

Pitkissä rahoitusoperaatioissa otettujen luottojen takaisinmaksut vähensivät pankkien vakuustarpeita

Kolmen vuoden operaatioihin liittyvien takaisinmaksujen myötä pankkien vakuustarpeet pienivät, sillä rahapoliittiset luotot supistuivat vuoden 2013 aikana 1 125 mrd. eurosta noin 750 mrd. euroon. Eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä puolestaan supistui vajaasta 2 500 mrd. eurosta noin 2 200 mrd. euroon

Kuvio 8.
Eurojärjestelmälle toimitetut vakuudet

(kuvio 8). Yleensä vastapuolet toimittavat keskuspankille huomattavasti enemmän vakuuksia kuin itse asiassa olisi tarpeen, ja finanssikriisin aikanaakin vakuusyliäämä pysyi suhteellisen suurena koko pankkijärjestelmän tasolla. Vuoden 2013 lopussa toimitettujen vakuuksien määrä oli kolminkertainen rahapoliittisiin luottoihin verrattuna. Lisäksi pankit tarvitsevat vakuuksia päivän sisäisiin maksuliiketarpeisiin.

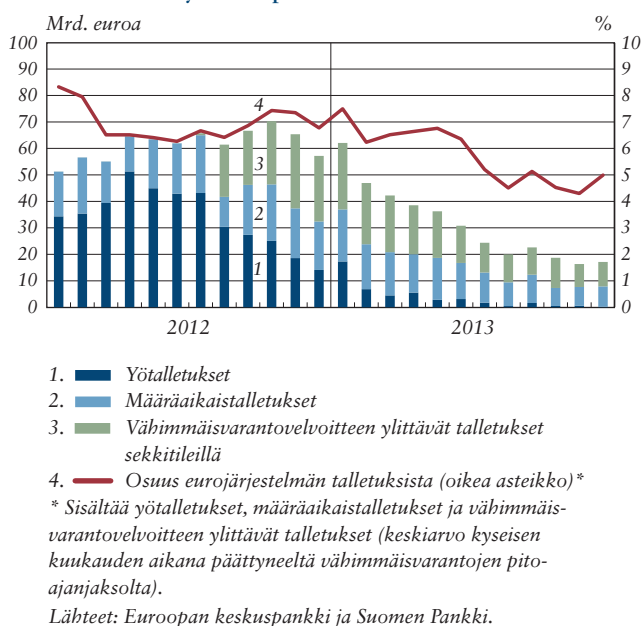
Vuoden 2013 lopussa julkisen sektorin eli valtion ja aluehallinnon liikkeeselaskut olivat suurin yksittäinen eurojärjestelmälle toimitettu vakuuserä (19 % kaikista toimitetuista vakuuksista). Toiseksi eniten vakuutena käytettiin pankkien katettuja joukkolainoja ja lainasaamisia, jotka ovat vastapuolipankkien yritys- ja julkisyhteisöasiakkailleen myöntämiä pankkilainoja. Näiden kummankin vakuuslajin osuus kaikista toimitetuista vakuuksista oli 18 %.

Vuoden 2013 aikana tehdyistä vakuuksien kelpoisuusehtoihin ja riskienhallintamenetelmiin kohdistuvista muutoksista merkittävimmät liittyivät eurojärjestelmän joka toinen vuosi suorittamaan riskienhallintamenetelmien kokonaistarkasteluun. Tämänkertaisen tarkastelun perusteella muun muassa vakuuksiin sovellettavia aliarvostusprosentteja päivitettiin ja ylimääräisiä aliarvostusprosentteja alettiin soveltaa tiettyihin katettuihin joukkolainoihin, jotka on laskenut liikkeesen vakuutta käyttävä pankki itse tai sen kanssa läheisessä sidoksessa oleva yhteisö. (Yksityiskohtaisia tietoja eurojärjestelmän vakuuspäätöksistä löytyy liitteestä s. 122.)

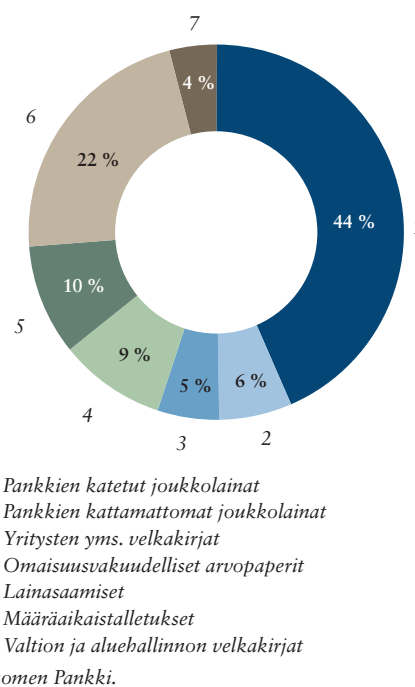
Suomen Pankin vastapuolten maksuvalmius säilynyt hyvänä

Suomen Pankin vastapuolten tarve keskuspankkirahoitukseen on koko finanssikriisin ajan ollut koko eurojärjestelmään suhteutettuna vähäinen. Kolmen vuoden rahoitusoperaatioiden täytettyä laajasti vastapuolten likviditeettitarpeet Suomessa toimivat pankit eivät osallistuneet lyhyempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin juuri lainkaan vuoden 2013 aikana. Pankit käyttivät pitkissä

Kuvio 9.
Suomessa tehdyt keskuspankkitalletukset

Kuvio 10.
Suomen Pankille toimitetut vakuudet (osuudet keskimäärin vuoden 2013 aikana)

operaatioissa hankkimiensa luottojen takaisinmaksumahdollisuutta ja maksoivat noin kolmasosan alun perin hakemastaan rahoituksesta takaisin, mikä on jonkin verran vähemmän kuin euroalueella keskimäärin. Vuoden 2013 lopussa vastapuolilla oli keskuspankkiluottoja 2,5 mrd. euron edestä, mikä on vain 0,3 % koko euroalueella avoinna olevista luotoista.

Sen sijaan Suomen Pankin vastapuolet ovat kriisin aikana tehneet paljon keskuspankkitalletuksia, ja näiden talletusten osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä talletuksista on ylittänyt Suomen laskennallisen pääoma-avaimen (1,8 %) mukaisen osuuden moninkertaisesti. Pääasiassa vastapuolten tekemien talletusten vuoksi Suomen Pankin taseen loppusumma kasvoi finanssikriisin aikana yli 100 mrd. euron. Talletusten vastaeränä taseen toisella puolella ovat eurojärjestelmän sisäiset saamiset.

Vaikka kokonaistalletussummat pienenivät vuonna 2013 likviditeetin yleisen vähentymisen johdosta, talletuksia tehtiin edelleen runsaasti. Suomen Pankin taseen loppusumma miltei puoliintui, mutta on silti historiaan verrattuna yhä suuri. Suomessa toimivien pankkien osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä talletuksista supistui jonkin verran kaikissa talletuslajeissa mutta oli edelleen huomattava (kuvio 9).

Likviditeettiä vähentävissä operaatioissa osallistujia oli viikoittain. Keskimääräinen osallistujamäärä oli 4 pankkia ja tehtyjen määräaikaistalletusten keskiarvo 11,6 mrd. euroa. Yötalletusten määrä sen sijaan pieneni reilusti (päiväkeskiarvo 2,3 mrd. euroa) ja kuihtui vuoden loppua kohti lähes olemattomaksi, sillä vastapuolet jättivät entistä enemmän likviditeettiä vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävinä talletuksina sekkitileilleen (keskimäärin 14 mrd. euron arvosta päivittäin).

Suomen Pankille toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä supistui hieman vuoden 2012 määrästä eli 28,2 mrd. eurosta keskimääräiseen 26,1 mrd. euroon vuonna 2013. Vakuusyli jäämä oli kuitenkin aiempien vuosien tapaan edelleen erittäin suuri, keskimäärin noin 10 mrd. euroa eli 37 % toimitettujen vakuuksien määrästä. Vain 12 % vakuuksista oli sitoutunut rahapoliittisiin luottoihin ja 51 % oli TARGET2-järjestelmän päivänsisäisen maksuliikeliimitin katteena. Toimitettujen vakuuksien jakaumassa oli joitain muutoksia (kuvio 10). Eniten vakuudeksi tuotiin edelleen pankkien katettuja joukkovelkakirjoja (44 %) ja toiseksi eniten likviditeettiä vähentävien operaatioiden kautta tehtyjä määräaikaistalletuksia (22 %). Kolmanneksi eniten vakuutena käytettiin vuonna 2013 lainasaamisia (10 %).

Finanssikriisi on muokannut rahapolitiikan toteutusta

Rahoitusmarkkinat ovat olleet eriasteisten kriisien pyörteissä jo vuodesta 2007 lähtien. Epävarmoissa markkinaoloissa pankit ovat joutuneet turvautumaan keskuspankkiin aiempaa enemmän, ja ajoittain keskuspankkirahoitus on miltei korvannut pankkien markkinaehtoisen varainhankinnan. Lisäksi pankkien ylimääräisen likviditeetin kysyntä on kasvanut. Muiden keskuspankkien tapaan Euroopan keskuspankki (EKP) on vastannut toimintaympäristön haasteisiin sopeuttamalla rahapolitiikkatoimiaan joustavan ohjausjärjestelmänsä avulla. Useiden ohjauskoron laskujen ohella (perusrahoitusoperaatioiden korko on laskenut 4,25 prosentista 0,25 prosenttiin) on toteutettu lukuisia niin pankeille myönnettyihin luottoihin kuin niitä varten vaadittaviin vakuuksiin kohdistuneita toimenpiteitä. Väliaikaiseksi tarkoitetuista ns. epätavanomaisista toimista suuri osa oli vielä vuoden 2013 lopussa voimassa.

Olenneisimmat finanssikriisin aiheuttamat muutokset rahapolitiikan toteutuksessa liittyvät pankeille myönnettävän keskuspankkirahoituksen pituuteen, hinnoitteluun ja määrän säätelyyn. Markkinaoperaatiot ovat keskeisin instrumentti, jolla eurojärjestelmä ohjaa pankkijärjestelmässä olevan likviditeetin määrää ja lyhyiden rahamarkkinakorkojen tasoa. Ennen kriisin alkua eurojärjestelmä pyrki jakamaan likviditeettiä markkinaoperaatioissa juuri sen verran, että likviditeettitarpeet koko pankkijärjestelmän tasolla täytyivät. Kunkin vastapuolen keskuspankkirahoituksen hinta määräytyi sen tekemien korkotarjousten perusteella. EKP:n neuvoston päättämä ohjauskorko asetti vähimmäistason tarjouksille viikon mittaisissa perusrahoitusoperaatioissa, jotka olivat tärkein keskuspankkirahoituksen lähde. Pisimmillään rahoitusoperaatiot olivat kolmen kuukauden mittaisia.

Kriisin aikana keskuspankkirahoituksen pituus on kasvanut. Eurojärjestelmä on

myöntänyt kuuden ja kahdentoista kuukauden ja viimeisimmäksi myös kolmen vuoden mittaisia luottoja. Määrän säätelystä on luovuttu, eli pankkien on ollut mahdollista saada keskuspankkirahoitusta haluamansa määrä, kunhan niillä on riittävästi vakuuksia luottojensa katteeksi. Myönnettävien luottojen korko on sidottu kiinteästi eurojärjestelmän ohjauskorkoon. Tämän ns. kiinteän koron ja täyden jaon menettelytavan myötä keskuspankkirahoituksen määrä on moninkertaistunut (kuvio 6). Lisäämällä keskuspankkirahoitusta eurojärjestelmä on halunnut turvata pankkien maksuvalmiuden, lieventää rahamarkkinoiden jännitteitä ja taata euroalueen pankkisektorin rahoitusvakauden. Kiinteän koron ja täyden jaon menettelytapaa on ilmoitettu jatkettavan ainakin heinäkuuhun 2015 asti.

Euromääräisen rahoituksen ohella eurojärjestelmä on finanssikriisin aikana turvannut vastapuolilleen dollarimääräisen rahoituksen saannin yhteistyössä Yhdysvaltain keskuspankin kanssa. Myös muiden keskuspankkien kanssa on tehty järjestelyjä valuuttamääräisen likviditeetin tarpeen varalle.

Lisäksi rahapolitiikan ohjausjärjestelmän muihin osiin on tehty muutoksia. Vähimmäisvarantojärjestelmän tehtävänä on luoda rakenteellista likviditeettialijäämää pankkijärjestelmään ja vaikuttaa osaltaan lyhyiden markkinakorkojen vakauteen. Finanssikriisin aikana pankkien vähimmäisvarantovelvoitteet puolitettiin. Toimenpiteen myötä pakollisiin vähimmäisvarantotalletuksiin sitoutuva likviditeetin määrä supistui, ja pankkisektorin likviditeetti-asema kokonaisuudessaan keveni.

Maksuvalmiusjärjestelmän yön yli-luottojen ja -talletusten avulla pankit voivat tasata lyhytaikaisia likviditeettiepätasapainoja. Lisäksi maksuvalmiusjärjestelmän korot muodostavat rajat, joiden sisällä lyhyet rahamarkkinakorot liikkuvat.

Maksuvalmiusjärjestelmän käytön hinnoittelu on muuttunut yhtäaikaan eurojärjestelmän ohjauskorkoon tehtyjen muutosten kanssa. Aiemmin maksuvalmiusjärjestelmän korot muodostivat symmetrisen korkoputken ohjauskoron ympärille (+/-1 prosenttisyys). Finanssikriisin aikana korkoputken leveys, symmetrisyys ja korkojen taso ovat vaihdelleet. Ohjauskoron laskusta on ollut seurauksena, että korkoputken alalaita eli lyhyiden rahamarkkina-korkojen alin taso on laskenut historiallisen alhaiseksi eli 0 prosenttiin (kuvio 5).

Myöntämäänsä luototusta varten eurojärjestelmän on saatava pankeilta riittävät vakuudet. Toimitettujen vakuuksien tulee täyttää määritellyt kelpoisuusehdot, ja niihin sovelletaan päätettyjä riskienhallintamenetelmiä. Pankkien keskuspankkirahoituksen käytön lisääntyminen finanssikriisin aikana on johtanut vakuustarpeiden huomattavaan kasvuun. Samaan aikaan vakuuskriteerit täyttävän materiaalin määrä on vähentynyt arvopaperien hintojen ja luottokelpoisuusluokitusten laskettua. Tähän eurojärjestelmä on vastannut laajentamalla vakuuskelpoisten instrumenttien valikoimaa. Näin on taattu pankkien vakuuksien riittävyys. Toisaalta eurojärjestelmä on hienosäätänyt vakuuksien riskienhallintajärjestelmää, millä se on puolestaan pyrkinyt suojautumaan keskuspankkirahoituksen myöntämiseen liittyviltä riskeiltä.

Vakuudeksi kelpaavien instrumenttien valikoimaa on laajennettu lieventämällä tiettyjä kelpoisuusehtoja (esimerkiksi luottokelpoisuusvaatimus on laskettu tasolta A- tasolle BBB-) ja hyväksymällä

uusia vakuuslajeja. Kriisin myötä vakuudeksi on otettu muun muassa ylimääräisiä lainasaamisia, likviditeettiä vähentävien markkinaoperaatioiden kautta keskuspankkiin tehtyjä määräaikaistalletuksia ja valuuttamääräisiä vakuuksia. Vakuuksien riskienhallinnan peruseriaatteen eli vakuuksien päivittäinen arvostus ja aliarvostusten käyttö vakuusarvoa laskettaessa eivät ole muuttuneet. Sen sijaan muun muassa sovellettavien aliarvostusprosenttien suuruutta on tarkistettu, uudenlaisia vakuuksien käyttöä rajoittavia limiittejä on alettu soveltaa ja pankkien raportointivaatimuksia on tiukennettu.

Lisäksi eurojärjestelmä on ottanut kriisin aikana rahapolitiikan toteutuksessa aiempaa aktiivisempaan käyttöön arvopaperien suorat ostot, joilla on pyritty ensisijaisesti lieventämään jännitteitä niillä markkinalohkoilla, joiden toiminta on pahasti häiriintynyt, ja siten edesauttamaan rahapolitiikan välittymistä. Muun muassa kaksi pankkien vakuudellisen rahoituksen markkinoiden aktivointiin tähtäävää katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa (Covered Bond Purchase Programmes, CBPP1 ja CBPP2) toteutettiin. Lisäksi vuosina 2010–2012 oli käynnissä arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma (Securities Markets Programme, SMP), jonka tilalle luotiin syksyllä 2012 uusi valtion velkakirjojen jälkimarkkinoihin kohdistuva, tiukat ehdollisuusvaatimukset sisältävä rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelma (Outright Monetary Transactions, OMT). Ostoja tässä ohjelmassa ei ole toistaiseksi tehty.

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

Vuoden 2013 aikana Suomen Pankki osallistui monin eri tavoin sekä maailmantalouden että Suomen talouskehityksen analyysiin ja talouspoliittiseen keskusteluun. Se muun muassa julkaisi kaksi Suomen kokonaistaloudellista kehitystä koskevaa ennustetta: ensimmäisen kesäkuussa ja toisen joulukuussa. Lisäksi Suomen Pankin pääjohtaja ja pankin asiantuntijat olivat useita kertoja kuultavina eduskunnassa ja muissa kotimaisissa instituutioissa.

Suomessa käyty talouskeskustelu oli edellisinä vuosina voittopuolisesti keskittynyt kansainväliseen finanssikriisiin ja Euroopan valtionvelkakriisiin. Vuonna 2013 Suomen Pankki painotti kotimaisen talouskehityksen ja voimakkaan rakennemuutoksen merkitystä. Kansainvälisen talouden vahvistuminen ei yksin ratkaisisi Suomen talousongelmia.

Suomen Pankki korosti kesäkuussa 2013, että talouden ongelmien ratkaiseminen edellyttää tuotantomahdollisuuksia pysyvästi kasvattavia rakennemuutoksia ja kustannuskilpailukyvyyn kohenemistä. Näin olisi mahdollista vahvistaa kestäväällä tavalla talouskasvun ja julkisen talouden näkymiä.

Suomen Pankki toi esiin, että talouden tuotantomahdollisuuksia voitaisiin kohentaa mm. sellaisilla rakennemuutoksilla, jotka kehittävät työmarkkinoiden instituutioita, parantavat työn tuottavuutta julkisesti rahoitetuissa palveluissa, lisäävät kilpailua palveluissa ja rakentamisessa, kasvattavat tonttimaan ja asuntojen tarjontaa sekä kehittävät verojärjestelmää (ks. kehikko 3).

Vuoden 2013 aikana Suomen Pankki korosti, että pitkälti väliaikaisiksi ja suhdanneluonteisiksi aiemmin arvioidut talouden ongelmat olivat osoittautuneet pysyvämmiksi ja rakenteellisiksi. Viennin väheneminen johtui suurelta osin elektroniikka- ja paperiteollisuuden ongelmista sekä kustannuskilpailukyvyyn heikkenemisestä. Talouden kasvumahdollisuuksia huononsi

myös väestökehitys, kun työikäisen väestön määrä on vuodesta 2010 lähtien alkanut supistua sodan jälkeen syntyneiden suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään.

Väestön ikääntymisen arvioitiin varjostavan yhä enemmän julkisen talouden näkymiä 2010-luvun jälkipuoliskolta alkaen. Suomen Pankki näki riskiksi, että Suomi ajautuu vaimean talouskasvun, huomattavana säilyvän työttömyyden ja heikkenevän julkisen talouden uralle.

Talouden kehitys pysyi heikkona

Suomen kokonaistaloudellinen kehitys jatkui heikkona vuonna 2013. Heikkous koski sekä vientiä että kotimaista kysyntää. Bruttokansantuotteen määrä jäi edelleen selvästi pienemmäksi kuin ennen kansainvälisen finanssikriisin kärjistymistä vuonna 2008.

BKT:n supistuminen vuosien 2008 ja 2013 välillä oli erityisesti seurausta viennin vähenemisestä. Teollisuuden tuotanto supistui viennin myötä. Vientiä vaimensivat kansainvälisen talouskehityksen lisäksi Suomen elektroniikka- ja paperiteollisuuden ongelmat. Lisäksi vientiä painoi kustannuskilpailukyvyyn heikkeneminen, joka johtui etenkin vuosien 2008 ja 2009 poikkeuksellisen nopeasta palkkojen noususta. Vuodesta 1999 vuoteen 2013 yksikkötyökustannukset kasvoivat kaikkiaan noin 10 % suhteessa kauppakumppanimaiden keskiarvoon.

Kotimainen kysyntä kehittyi vuosien 2008 ja 2011 välillä matalan korkotason ja julkisen talouden alijäämien tukemana pääasiassa suotuisammin kuin vienti. Kotimaisen kysynnän vakaus tuki taloutta, mutta kun vienti samanaikaisesti supistui, tästä seurasi vaihtotaseen muuttuminen alijäämäiseksi. Koko kansantalouden menot kasvoivat suuremmiksi kuin tulot.

Vuonna 2012 kotimainen kysyntäkin alkoi heiketä, ja kehitys jatkui samanlaisena vuonna 2013. Kotitalouksien reaalityulojen aiempaa vaimeampi kehitys ja yleisten talousnäkyvien synkistyminen jarruttivat yksityistä kulutusta ja investointeja vuosina

2012 ja 2013. Vaihtotase pysyi vuonna 2013 alijäämäisenä, mutta alijäämä pieneni edellisvuotisesta.

Suomen työllisyystilanne heikkeni vuonna 2013. Vuoden 2012 jälkipuoliskolla alkanut työllisten määrän supistuminen jatkui, ja työllisyysaste pysyi tuntuvasti alempana kuin vuonna 2008.

Suomen talouden lyhyen aikavälin näkymät heikkenivät edelleen vuoden 2013 alkupuoliskolla, mutta vuoden jälkipuoliskolla ne eivät enää merkittävästi muuttuneet. Suomen Pankin kesäkuussa 2013 julkaisemassa ennusteessa arviota vuoden 2013 bruttokansantuotteesta tarkistettiin aiemmin ennakoitua heikommaksi siten, että bruttokansantuotteen määrän ennustettiin supistuvan noin prosentin verran edellisvuotisesta. Talouden ennustettiin jälleen kasvavan vuonna 2014, joskin melko vaihteisesti. Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkaisemassa ennusteessa nämä arviot eivät juuri muuttuneet.

Kuluttajahintojen nousuvauhti hidastui Suomessa vuonna 2013. Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio oli 2,2 % vuonna 2013, kun se edellisenä vuonna oli 3,2 %. Etenkin energiatuotteiden ja jalostettujen elintarvikkeiden hintojen nousu vaimeni kertomusvuonna. Taustalla tässä olivat muun muassa maailmanmarkkinahintojen kehitys sekä euron ulkoi-

sen arvon vahvistuminen. Myös kotimaiset inflaatiopaineet vaimenivat hieman palkkojen nousuvauhdin hidastuessa.

Inflaatio pysyi Suomessa hidastumistaan huolimatta vuonna 2013 nopeampana kuin euroalueella, jossa se oli keskimäärin 1,4 %. Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkaisemassa ennusteessa inflaation arvioitiin hidastuvan Suomessa edelleen 1,6 prosenttiin vuonna 2014, kun sitä mitataan yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutoksella.

Vaimean talouskehityksen vuoksi julkisen talouden tila heikkeni Suomessa vuosina 2012 ja 2013. Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi sopeutustoimista huolimatta, kun bruttokansantuote supistui molempina vuosina.

Samalla julkisen talouden tulevaa kehitystä koskevat näkymät muuttuivat aiempaa huonommiksi. Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkaisemassa ennusteessa arvioitiin, että ilman lisätoimia julkisyhteisöjen alijäämä ei lähivuosina oleellisesti pieneneisi. Valtion budjettitalouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen ei alkaisi supistua, ja julkisyhteisöjen bruttovelka ylittäisi 60 prosentin rajan vuonna 2014. Suomen Pankin joulukuussa 2013 julkaisema arvio julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajeesta oli 4,6 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Kehikko 3.

Mitä taloustutkimus kertoo rakenneuudistusten vaikutuksesta?

Suomen Pankki esitti vuoden 2013 aikana arvioita siitä, minkälaisilla rakenneuudistuksilla talouden tuotantomahdollisuuksia voidaan pysyvästi kasvattaa. Joukko Suomen Pankin asiantuntijoita tarkasteli mahdollisten rakenneuudistusten vaikutuksia taloustieteellisen tutkimuksen tulosten valossa. Katsaukset julkaistiin kokonaisuudessaan Suomen Pankin BoF Online -sarjassa marraskuussa 2013.

Katsauksissa keskityttiin sellaisiin vaikutuksiin, joista tutkimukset antavat laajasti samansuuntaisia tuloksia. Tarkastelu kohdistui työllisyyden parantamiseen, asuntojen tarjonnan kasvattamiseen, kilpailun lisäämiseen ja verotuksen kehittämiseen.

Työmarkkinoiden instituutioiden kehittäminen on yksi mahdollinen rakenneuudistusten alue. Vaikka työvoiman kysyntä selittää pitkälti työllisyyden lyhyen aikavälin vaihteluita, tutkimustulosten mukaan työvoiman tarjonnan kehitys määrää työllisyyden pitkällä aikavälillä.

Työllisyyttä voidaan kohentaa kestävästi lisäämällä työvoiman tarjontaa erityisesti niissä väestöryhmissä, joissa työllisyysaste on Suomessa ollut pitkäaikaisesti suhteellisen matala. Oleellista on pidentää työuria alusta ja lopusta. Tutkimustulosten perusteella taloudelliset kannustimet vaikuttavat voimakkaasti muun muassa eläkeikää lähestyvien päätöksiin työuran jatkamisesta.

Pääjohtaja Erkki Liikanen (vas.), Englannin pankin pääjohtaja Mervyn King ja pääministeri Jyrki Katainen keskustelivat toukokuussa rahamuseossa aiheesta "Mitä olemme oppineet kriisistä?".

Kuva: Jaakko Koskentola

Näihin taloudellisiin kannustimiin voidaan vaikuttaa eläkejärjestelmää uudistamalla.

Työllisyysastetta voidaan nostaa myös estämällä se, että matalasuhdanteen tai talouden toimialarakenteen muutoksen aiheuttama työttömyys johtaisi pitkäaikaiseen työttömyyteen. Tähän vaikuttavat työttömyysturvajärjestelmän ja aktiivisen työvoimapolitiikan ominaisuudet.

Talouden tuotantomahdollisuuksia voidaan lisätä myös asuntojen tarjontaa kasvattamalla. Se hillitsisi asuntojen hintojen ja vuokrien nousua ja kasvattaisi siten kotitalouksien reaalituloja. Lisäksi asuntojen tarjonnan lisääntyminen varsinkin kasvukeskuksissa tukisi työvoiman liikkuvuutta ja sitä kautta työllisyyttä. Tutkimustulosten mukaan asuntojen tarjontaa voitaisiin tukea merkittävästi uudistuksilla, jotka vaikuttaisivat maankäytön suunnitteluun ja kaavoittamiseen siten, että ne rajoittaisivat asuntojen rakentamista nykyistä vähemmän.

Kilpailua lisäävillä rakenneuudistuksilla voitaisiin niin ikään kasvattaa talouden tuotantomahdollisuuksia. Tutkimustulokset viittaavat siihen, että kilpailun lisääntyminen kasvattaa työn tuottavuutta ja alentaa hintatasoa. Kilpailun lisääminen voisi olla mahdollista erityisesti palvelualoilla ja

rakentamisessa, ja keskeinen keino kilpailun lisäämiseen on sääntelyn kehittäminen tai purkaminen.

Myös verojärjestelmä on yksi mahdollisten uudistusten alue. Verotuksen mahdollistamien julkisen vallan toimintojen lisäksi verotukseen liittyy aina kustannuksia, jotka koostuvat sekä veronmaksajalle suoraan koituvasta menosta että ns. tehokkuustappiosta. Tämä ylimääräinen tehokkuustappio johtuu siitä, että verotus vaikuttaa käyttäytymiseen. Esimerkiksi työtulojen verottaminen vähentää työntekoa ja siten tuotantoa verrattuna tilanteeseen, jossa työtuloja ei verotettaisi. Tutkimustulosten perusteella verotuksen aiheuttamia hyvinvointitappiota voidaan monessa tapauksessa pienentää siirtämällä verotuksen painopistettä työn verotuksesta kiinteistöjen ja erityisesti maapohjan verottamiseen. Samaan suuntaan vaikuttaa myös verojärjestelmän suunnitteleminen niin, että veropohja on laaja ja veroasteet matalia ja yhtenäisiä.

Rahoitusjärjestelmä

Suomen Pankki edistää rahoitusjärjestelmän vakautta tunnistamalla ja arvioimalla vakauteen kohdistuvia järjestelmäriskejä sekä tukemalla toimenpiteitä, joilla näitä riskejä torjutaan. Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu päätöksentekijänä Euroopan järjestelmäriskikomitean työhön, jossa analysoidaan rahoitusjärjestelmän riskejä EU:ssa ja annetaan kansallisille viranomaisille suosituksia toimenpiteistä vakauden tukemiseksi. EKP:n neuvosto käsittelee myös rahoitusvakauteen liittyviä kysymyksiä. Suomen Pankin asiantuntijat valmistelevat kokouksia, joissa näitä asiakokonaisuuksia käsitellään, sekä osallistuvat muuhun komiteoissa tehtävään taustatyöhön kansainvälisesti ja kotimaassa. Tätä työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa.

Vuoden 2013 aikana EU:n rahoitussäätelyn kehittämisen pääpaino oli pankkiunionin rakentamisessa. Suomen Pankki osallistui yhteisen valvontamekanismin käyttöönoton valmisteluihin sekä pankkien kriisintarkaisumenetelmien kehittämiseen. Kotimaassa Suomen Pankki tuki aktiivisesti EU:n rahoitussäätelyn toimeenpanoa, järjestelmäriskien torjumiseksi luotavaa kansallista makrovakauspoliittikkaa sekä loi analyysipohjaa päätöksenteon tueksi makrovakauspoliittikan välineisiin.

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Euroalueen rahoitusjärjestelmän vakaus parani vuoden 2013 loppua kohden

Vuonna 2013 euroalueen rahoitusmarkkinoiden toimivuus parani ja luottamus rahoitusmarkkinoilla koheni. Samalla sijoittajien riskinottohalukkuus palautui ja riskilisät korkomarkkinoilla supistuivat.

Kyproksen vaikeuksiin ajautuneen pankkisektorin vakauttamiseksi maalle myönnettiin 10 mrd. euron suuruinen IMF-/EU-tukipaketti keväällä 2013. Sen tarkoituksena oli maan pankkijärjestelmän toimivuuden turvaaminen. Vuoden 2013 lopulla Irlanti kykeni ensimmäisenä IMF-/EU-tuki-ohjelmassa olleista maista irtautumaan ohjelmastaan ja palaamaan tämän jälkeen onnistuneesti kansainvälisille rahoitusmarkkinoille.

Markkinatilanteen parantumisesta huolimatta euroalueen talous säilyi hauraina. Talous- ja velkakiisin esiin nostamat rakenteelliset ongelmat sekä rahoitusmarkkinoiden epäkohdat korjautuvat hitaasti.

Euroalueen pankkien varainhankintaan liittyvät ongelmat lieventyivät, kun useimpien pankkien varainhankinnan kus-

tannukset pienentyivät ja niiden rahoituksen saatavuus parani. Matala korkotaso, arvonalentumistappioiden kasvu sekä euroalueen heikko taloudellinen tilanne kuitenkin pitivät pankkisektorin kannattavuuden edelleen huonona. Ongelmamaissa pankkisektorin tilanne ei juuri parantunut ja monet pankit säilyivät edelleen riippuvaisina eurojärjestelmän pitkäaikaisista rahoituspoliittisista luotoista. Pankkien vaikeudet ja taseiden sopeutukset näkyivät erityisesti niiden mahdollisuuksissa rahoittaa etenkin pieniä, suurempiriskisiä yritysasiakkaita. Osana taseidensa sopeutusta useat pankit pienensivät keskinäisiä talletuksiaan, velkapaapereiden omistuksiaan sekä maiden rajat ylittäviä sijoituksiaan.

Matala korkotaso aiheutti pankkitoiminnan kannattavuudelle haasteita korkomarginaalien supistuessa. Pankit pyrkivät kohentamaan kannattavuuttaan kasvattamalla uusien luottojen lainamarginaaleja. Tämän myötä erityisesti pienten, suurempiriskisten yritysten uusien lainojen suhteelliset kustannukset kasvoivat. Valtioiden ja pankkien väliset kytkökset eivät juuri lieventyneet vuoden aikana. Muutamassa euroalueen kriisimaassa pankit jopa

kasvattivat kotivaltionsa velkakirjojen ostoja.

Sääntelyn muutokset asettavat pankkien toiminnalle myös uusia haasteita rahoitusmarkkinoiden rakenteiden muuttuessa. Pankkeja kohtaan tunnetun luottamuksen kohentamiseksi Euroopan keskuspankki käy vuoden 2014 aikana läpi euroalueen suurimpien pankkien taseet, ja samalla pankeille tehdään stressitestit, joiden tarkoituksena on varmistaa tase-erien yhtenäiset arvostuskäytännöt sekä analysoida pankkien pääomien riittävyys (ks. kehikö 5).

Euroalueen eri maiden rahoitusmarkkinoiden jakautuneisuus säilyi, ja pankkisektorin vaikeuksien vuoksi pankkien rinnalle on tulossa uusia rahoituksenvälityskanavia, jotka haastavat pankit muuttamaan toimintamallejaan. Tämä saattaa siirtää rahoituksen välitystä sääntelyn ja valvonnan ulottumattomiin ja aiheuttaa rahoitusmarkkinoille uusia, ennakoimattomia riskejä.

Suomen pankkisektori kannattava ja vakavarainen

Suomen Pankin vuonna 2013 julkaisemien vakausarvioiden mukaan Suomen pankkisektorin suurimmat riskit aiheutuivat yhä Euroopan talous- ja velkakehityksestä. Kotimaan pankkisektori pysytteli kannattavana ja vakavaraisena talouskasvun vaihteesta ja korkotason mataluudesta huolimatta. Kannattavuus tosin heikkeni vuonna 2013, mutta ensimmäisellä vuosipuoliskolla oman pääoman tuotto oli silti 8,1 %. Korkokatteen supistuminen taittui keväällä, mutta koko vuoden korkokate jäi edellisvuotista pienemmäksi. Pankit kasvattivat uusien lainojen marginaaleja, ja johdannaisista saatava korkokate kohensi eräiden pankkien korkokatetta. Tulosta tukivat vakuutus toiminnan kannattavuuden parantuminen ja luottotappioiden pienentyminen. Pankkien perusliiketoiminnan kannattavuus oli koetuksella, ja pankkien välillä oli verraten suuria kannattavuuseroja.

Pankkisektorin järjestämättömät saamiset ja arvonalentumistappiot pysyttelivät

vähäisinä suhteessa luottokantaan. Tulevia arvonalentumisia ennakoivat maksuhäiriömerkinnät ja vireille pannut konkurssit lisääntyivät, mikä edellytti luottoriskien tarkkaa seuranta. Ennustetun talouskehityksen perusteella luottoriskien ei kuitenkaan odoteta kasvavan hälyttävästi.

Suomen pankkisektorin vakavaraisuus säilyi vahvana: keskimääräinen vakavaraisuussuhde oli syyskuun 2013 lopussa 15,6 % ja tarkoin seurattu ydinvakavaraisuussuhde 14,4 %. Pankkisektori täytti siten tulevan Basel III -sääntelyn mukaiset vakavaraisuusvaatimukset. Riskipainotamatonta omavaraisuutta karkeasti kuvaava oman pääoman määrä suhteessa taseeseen alkoi vuonna 2013 kasvaa, kun sektorin tase supistui lähinnä johdannaisten tasearvon pienenemisen takia. Siitä huolimatta Suomen pankkisektorin oman pääoman osuus taseesta oli yhä EU:n pienimpiä.

Talletusten määrä pysytteli osapuulleen ennallaan, mutta talletustyyppeiden välillä oli siirtymä määräaikaistalletuksista käyttötileille. Pankkien markkinaehtoisen varainhankinnan saatavuus oli hyvä ja hinta edullinen. Varainhankinnan keskimääräinen maturiteetti pidentyi, kun pankkien liikkeeseen laskemien pitkäaikaisten joukkolainojen määrä kasvoi. Osaltaan tämä johtui pankkien varautumisesta entistä pysyvämpää rahoitusta edellyttäviin sääntelymuutoksiin. Katettujen joukkovelkakirjalainojen kanta kasvoi edelleen mutta aiempaa hitaammin.

Pankkisektorin keskeiset riskit aiheutuivat haastavasta toimintaympäristöstä. Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteisesti toteuttama kevään 2013 stressitesti osoitti, että pankkisektorin vakavaraisuus kestäisi erittäin heikon toimintaympäristön, joskin stressiskenaarion vaikutus yksittäisiin toimijoihin vaihtelisi huomattavasti.

Pankkisektorilla oli useita rakennejärjestelyjä vuonna 2013. S-Pankki osti FIMin ja ilmoitti yhdistyvänsä Tapiola Pankin kanssa uudeksi S-Pankiksi vuonna 2014. Aktia Pankki ilmoitti lopettavansa paikallispankkien keskusluottolaitos-

palvelut vuonna 2015, ja säästöpankit ja POP Pankki -ryhmä alkoivat valmistella omien keskusluottolaitoksiensa perustamista. Säästöpankit valmistelivat myös ryhmärakenteensa muuttamista yhteenliittymäksi, ja säästöpankkiryhmän sekä OP-Pohjola-ryhmän sisällä oli yhdistymisiä.

Yksityisen sektorin velkaantuneisuuden kasvu hidasta

Suomalaiset yritykset kärsivät vuonna 2013 sekä maailmantalouden että kotimaantalon heikosta kehityksestä ja epävarmuudesta. Yritykset mukauttivat toimintojaan ja pidättäytyivät laajennusinvestoinneista sekä sopeuttivat työvoimaansa vastaamaan heikkoa kysyntää. Kysynnän vaikeus nakersi yritysten kannattavuutta. Yrityssektorin ulkoisen rahoituksen tarve ei juuri kasvanut, koska koko kansantalouden tasolla yrityssektori on säilynyt rahoitusliijämäisenä.

Suomalaisten yritysten rahoituksen saatavuus säilyi vuonna 2013 edelleen parempana kuin euroalueella keskimäärin. Siinä oli kuitenkin havaittavissa kiristymistä, sillä lainojen korkomarginaalit kasvoivat ja vakuusvaatimukset tiukkenivat.

Tulossa olevat pankkisääntelyn muutokset näkyivät yritysrahoituksen hinnoittelussa, kun pankit ottivat yritysluottojen hinnoittelussaan huomioon yrityslainojen sitoman pääoman. Erityisesti muita lainoja riskipitoisempien PK-yrityslainojen korkomarginaalit kasvoivat vuoden aikana leveämmiksi kuin suurissa yrityslainoissa.

Suomalaisten yritysten rahoitusrakenne monipuolistui. Suuret yritykset lisäsivät joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuja. PK-yritykset pyrkivät puolestaan laajentamaan rahoituskanaviaan pankkien ohella myös muiden rahoitusta tarjoavien toimijoiden suuntaan. Rahalaitosten yrityslainojen kasvuvauhti säilyi vaikeana. Tilastoissa yrityssektoriin luettavien asuntoyhteisöjen lainakannan ripeä kasvu vastasi yrityslainojen lisääntymisestä lähes kokonaan.

Kotitalouksien asuntolainakannan vuosikasvu hidastui selvästi vuoden 2013 aikana. Marraskuun vuosikasvu jäi 2,6

prosenttiin, kun se vielä vuotta aiemmin oli 5,9 %. Tämä hidastuminen näkyi myös kotitalouksien velkaantumisasteessa, sillä noin 70 % kotitalouksien veloista oli rahalaitosten myöntämiä asuntolainoja. Suomalaisen kotitalouksien velkaantumisaste pysytteli ennallaan noin 117,5 prosentissa, kun lainakanta kasvoi tasatahtia käytettävissä olevien tulojen kanssa. Tätä ennen velkaantumisaste oli kasvanut 15 vuoden ajan. Kotitalouksien pitkään jatkuneen velkaantumisen kasvun tasaantumista voidaan pitää myönteisenä kehityksenä.

Rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Suomen Pankki osallistui EU:n laajuisten rahoitussääntelyä koskevien ratkaisujen rakentamiseen vuoden 2013 aikana ensisijaisesti Euroopan keskuspankkijärjestelmän sekä Euroopan järjestelmäriskikomitean kautta. Lisäksi pankki osallistui rahoitussääntelyn kansallista täytäntöönpanoa tukevaan valmistelutyöhön yhdessä valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kanssa.

Vuonna 2012 käynnistynyt pankkiunionin rakentaminen jatkui. Suomen Pankki osallistui yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa yhteisen valvontamekanismin valmisteluun Euroopan keskuspankin korkean tason työryhmän kautta. Pankki pyrki osaltaan edistämään mm. rahapolitiikan ja valvonnan eriyttämistä sekä muiden parhaiden käytänteiden noudattamista yhteisessä valvonnassa (ks. kehikko 4). Valmistelutyön osana Euroopan keskuspankki käynnisti lokakuussa 2013 kattavan arvioinnin suurten pankkien tilasta. Kattava arviointi koostuu kolmesta osasta, jotka ovat riskien arviointi, saamisten laadun arviointi sekä yhteistyössä Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) kanssa toteutettava stressitesti (ks. kehikko 5).

Suomen Pankki tuki pankkien kriisinratkaisumenetelmien kehittämistä EU:ssa ja korosti kannanotoissaan pankkien omistajien ja velkojien vastuuta kriisinratkaisussa.

Pankki piti tärkeänä yhteisen kriisinratkaisumekanismin muodostamista osaksi pankkiunionia, jotta maiden rajojen yli toimivien pankkien kriisinratkaisu saadaan järjestettyä tehokkaasti (ks. kehikko 4).

Kotimaassa Suomen Pankki osallistui valtiovarainministeriön helmikuussa 2013 asettamaan työryhmään, joka valmistelee rahoitusmarkkinakriisien hallintaa ja ratkaisua sekä talletussuojaa koskevan kansallisen lainsäädännön uudistamista vireillä olevien EU-lainsäädäntöhankkeiden pohjalta. Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät joulukuussa 2013 yksimielisyyteen luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyjä koskevasta direktiivistä. Direktiivin myötä laadittava kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa pankin hallitun alasajon ilman, että siitä aiheutuu häiriöitä rahoitusmarkkinoille, sekä mm. osakkeenomistajien ja sijoittajan vastuun toteuttamisen.

Suomen Pankki valmisteli vuoden 2013 aikana aktiivisesti makrovakauspoliitiikan välineiden ottamista käyttöön

Suomessa. Vakausarvioissaan pankki korosti tarvetta varmistaa, että viranomaisilla on riittävät välineet rahoitusjärjestelmän haitallisten kehityskulkujen torjumiseksi. Makrovakausriskien välineillä voidaan parantaa pankkisektorin tappionsietokykyä ja hillitä koko rahoitusjärjestelmän vakautta uhkavien riskien muodostumista. Erityisesti Suomen Pankki katsoi, että Suomessa on varmistettava keinot tarvittaessa ehkäistä asuntomarkkinoihin ja asuntoluotonantoon liittyviä riskejä sekä harkittava muiden Pohjoismaiden tavoin systemaattisesti merkittävien pankkien lisäsääntelyä.

Suomen Pankki kiinnitti lisäksi huomiota Euroopan järjestelmäriskikomitean huhtikuussa 2013 antamaan suositukseen rahoitusjärjestelmän vakautta tukevan makrovakauspoliitiikan välitavoitteista, välineistä ja toteuttamisesta. Suomen Pankin asiantuntijat ovat vuoden 2013 aikana osallistuneet makrovakauspoliitiikan sekä sitä varten tarvittavan analyysipohjan rakentamiseen EU:ssa ja kansallisesti.

Yhteisen pankkivalvonnan ja kriisinratkaisun eteneminen

Yhteinen pankkivalvonta

Kesäkuussa 2012 Eurooppa-neuvosto teki päätöksen pankkien valvontavastuun siirtämisestä Euroopan keskuspankille. Yhteistä valvontamekanismia (Single Supervisory Mechanism, SSM) koskeva asetus, jolla EKP:lle annettiin toimivaltuudet, tuli voimaan marraskuussa 2013. EKP aloittaa euroalueen pankkien valvonnan vuoden siirtymäajan jälkeen marraskuussa 2014. Myös euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot voivat liittyä mukaan yhteiseen valvontamekanismiin.

Yhteinen valvontamekanismi koostuu Euroopan keskuspankista sekä kansallisista toimivaltaisista viranomaisista. EKP vastaa yhteisen valvontamekanismin yleisestä toiminnasta ja valvoo euroalueen pankkeja yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa. EKP valvoo suoraan euroalueen merkittäviä pankkeja, joita on yhteensä noin 130. Taseilla mitatun EKP:n valvonta kattaa noin 85 % kaikista euroalueen pankeista. Suomesta EKP:n suoraan valvontaan siirtyvät Nordea Pankki Suomi, OP-Pohjola-ryhmä ja Danske Bank.

Valmistelutyöt käynnistyivät EKP:ssä jo kesällä 2012. Valmistelua on johtanut korkean tason työryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut EKP:n pääjohtaja Mario Draghi. Työryhmässä oli jäseniä euroalueen keskuspankeista ja valvojista. Suomesta korkean tason työryhmän työhön osallistui johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen Suomen Pankista ja apulaisjohtaja Jukka Vesala Finanssivalvonnasta. Valmistelu jakautui viiteen eri linjaan: 1) suoraan valvontaan tulevien pankkien määrittely, 2) juridiset kysymykset ja EKP:n asetusten valmistelu, 3) valvonnan operatiivinen malli ja valvontakäsikirjan valmistelu, 4) pankeilta edellytettävien tietojen raportoinnin valmistelu sekä 5) kattavan arvioinnin suunnittelu.

Ennen varsinaisen valvonnan aloittamista EKP tekee yhteistyössä kansallisten pankkivalvontaviranomaisten kanssa kattavan arvion kaikista EKP:n suoraan valvontaan tulevista pankeista (ks. kehikko 5).

Pankkien kriisinratkaisu

Euroopan unionissa valmistellaan kahta merkittävää hanketta pankkien kriisinratkaisumenetelmien kehittämiseksi. Ensimmäinen askel oli Euroopan komission kesäkuussa 2012 tekemä ehdotus direktiiviksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyistä. Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät joulukuussa 2013 yksimielisyyteen direktiivin sisällöstä. Järjestelyt yhdenmukaistavat ja uudistavat jäsenmaiden kriisinratkaisusäädöksiä sekä mahdollistavat monissa jäsenmaissa ensimmäistä kertaa suurenkin pankin hallitun alasajon ilman, että siitä aiheutuu häiriöitä rahoitusmarkkinoille. Tämä on edistysaskel nykyiseen käytäntöön, jossa pankin ongelmat voidaan hoitaa ainoastaan asettamalla pankki konkurssiin tai pelastamalla se valtion varoilla.

Keskeistä pankkien kriisinratkaisumenetelmissä on, että tarvittavat varat tulevat ensisijaisesti omistajilta ja velkojilta, aivan kuten normaalissa konkurssimenettelyssäkin. Sijoittajanvastuu toteutuu kattamalla ensin pankin tappiot omalla pääomalla (sekä etuoikeudeltaan huonommilla veloilla) ja muuntamalla sen jälkeen riittävä määrä velkojien saamisista (uudeksi) omaksi pääomaksi, jotta uudelleen järjestellystä pankista tulee jälleen vakavarainen. Kriisinratkaisun rahoittamiseen osallistuvat tarvittaessa myös pankkien rahoittamat kriisinratkaisurahastot. Direktiivin on määrä tulla pääosin voimaan vuoden 2015 alussa. Sijoittajanvastuun osalta sen on määrä tulla voimaan vuoden 2016 alussa.

Osana pankkiunionin rakentamista Euroopan komissio antoi kesällä 2013 ehdotuksen asetukseksi yhteisestä kriisintarkaisumekanismista. Esityksen mukaan pankkiunionin piirissä oleviin pankkeihin sovellettaisiin uutta yhteistä ja keskitettyä kriisintarkaisumenettelyä. Keskitetty elin tekisi keskeiset päätökset kriisintarkaisusta ja laatisi ongelmiin ajautunutta pankkia koskevan kriisintarkaisuohjelman, jossa yksilöidään tarvittavat toimenpiteet. Yhteinen keskitetty menettely mahdollistaa kansallisia järjestelmiä selvästi tehokkaammin sellaisten pankkien alasajon, joilla on yli

maiden rajojen ulottuvaa toimintaa. Lisäksi se kohtelee eri jäsenmaissa harjoitettavaa pankkitoimintaa samalla tavoin.

EU:n neuvosto saavutti joulukuussa 2013 yhteisymmärryksen yhteisestä kriisintarkaisumekanismista. Myös Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunta muodosti neuvottelukantansa ehdotuksesta. Tämän jälkeen aloitettiin lainsäädäntöneuvottelut neuvoston sekä Euroopan parlamentin ja komission kesken. Tavoitteena on saada yhteistä kriisintarkaisumekanismia koskeva asetus hyväksytyä ennen kevään 2014 europarlamenttivaaleja.

Yhteinen eurooppalainen pankkivalvonta tiivistää entisestään Finanssivalvonnan (vas.) ja Suomen Pankin yhteistyötä.

Kuva: Peter Mickelsson.

Arvio eurooppalaisten pankkien tilasta

Euroopan keskuspankki käynnisti eurooppalaisiin suuriin pankkeihin kohdistuvan ns. kattavan arvioinnin marraskuussa 2013. Kattava arviointi on tärkeä osa yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) valmistelua, sillä sen avulla saadaan selkeä kuva EKP:n suoraan valvontaan tulevista pankeista. Arvioitava on yhteensä 18 jäsenvaltiossa noin 130 luottolaitosta, jotka kattavat osapuulle 85 % euroalueen pankkisektorista taseen varoilla mitattuna. Vuoden kestävä arviointi valmistuu lokakuuhun 2014 mennessä eli ennen kuin EKP ryhtyy marraskuussa 2014 hoitamaan uusia valvonta-tehtäviään.

Arvioinnin tarkoituksena on poistaa pankkeja kohtaan tunnettua epävarmuutta. Vaikka eurooppalaiset pankit ovat vahvistaneet taseitaan hankkimalla uutta pääomaa, uudistaneet liiketoimintamallejaan ja vähentäneet riskipainotettuja saamisiaan, viime vuosien heikko talouskasvu ja rahoitusmarkkinoiden jännitteet ovat heikentäneet eurooppalaisten pankkien taseiden laatua. Etenkin ongelmaluottojen kasvu on ylläpitänyt huolta pankkien pääomien riittävyydestä.

Luottamuksen palauttamiseksi merkittävien eurooppalaisten pankkien taseet läpivalaistaan ja pankeille tehdään stressitestit EKP:n johdolla. Tavoitteena on varmistaa pankkien tase-erien arvostuskäytännöt ja selvittää pääomien riittävyys. EKP ja kansalliset valvojat tekevät arvion yhteistyössä. Kansalliset viranomaiset toteuttavat arvioinnin kansallisella tasolla yhteisesti laadittujen tietovaatimusten ja menettelyjen pohjalta sekä hyödyntäen paikallista asian-

tuntemusta. Arvion tukena on myös riippumattomia ulkopuolisia toimijoita.

Kattava arviointi koostuu kolmesta osasta. Ensiksi pankkien riskit arvioidaan tarkastelemalla niiden taseiden tärkeimpiä riskejä, kuten likviditeetti- ja rahoitusriskejä sekä omavaraisuusasteen heikkenemiseen liittyviä riskejä. Toiseksi pankkien taseiden saamisten laatu arvioidaan. Arvion piiriin kuuluvat sekä pankkien luotto- että markkinariskit. Myös vaikeasti arvostettavat omaisuuserät arvioidaan. Näillä tarkoitetaan saamisia, joiden arvoa ei voida määrittää suoraan markkinahintojen perusteella, vaan niiden arvostus perustuu malleihin. Pankkien soveltamiin riskipainoihin voidaan tarvittaessa tehdä muutoksia arviointitulosten perusteella. Kattavan arvioinnin kolmas osa on EKP:n ja Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) yhteistyössä toteuttama stressitesti.

Mikäli pääomia on kattavan arvioinnin tulosten perusteella vahvistettava, on erittäin tärkeää, että valmiudet korjaaviin toimenpiteisiin on luotu etukäteen. Ecofin-neuvoston marraskuussa 2013 antaman julkilausuman mukaisesti pankkien on ensisijaisesti pystyttävä hankkimaan tarvittaessa lisäpääomaa yksityiseltä sektorilta. Jos pankkien omat toimet eivät ole riittäviä, saatetaan joutua turvautumaan julkisen sektorin varautumisjärjestelyihin. Ensisijainen pääomittaja on kuitenkin tällöin pankin kotivaltio uusien valtiotukisäännösten mukaisesti. Mikäli kotivaltio ei tähän velkakestävyyttä vaarantamatta yksin kykene, viimeisenä vaihtoehtona voidaan pankkeja pääomittaa yhteiseurooppalaista säännöstöä seuraten.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri

Suomen rahaviranomaisena Suomen Pankin kuuluu lain mukaan huolehtia osaltaan maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistua sen kehittämiseen. Suomen Pankki pyrkii toimillaan ennakoimaan rahoitusjärjestelmän vakauden uhkia ja vaikuttamaan niiden ennaltaehkäisyyn. Moitteettomasti toimiva infrastruktuuri – maksujärjestelmät sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmät – luo perustan rahoitusmarkkinoiden vakaudelle ja koko talouden tehokkaalle toiminnalle. Suomen Pankin tavoitteena on turvata rahoitusjärjestelmän infrastruktuurin tehokkuus ja luotettavuus koko yhteiskunnan kannalta.

Kriittisen merkityksensä takia maksu- ja selvitysjärjestelmiä valvotaan ja niiden toiminnalle asetetaan monia vaatimuksia. Vuonna 2013 Euroopan keskuspankkijärjestelmän piirissä alettiin valmistella rahoitusmarkkinainfrastruktuurin globaalien yleisvalvontaperiaatteiden (ns. CPSS-IOSCO-periaatteet) soveltamista. Periaatteet asettavat vaatimuksia infrastruktuurin ohella myös viranomaisille mm. toiminnan avoimuuden sekä kansainvälisen yhteistyön kannalta. Lokakuussa 2013 Suomen Pankki päätti rahoitusjärjestelmän infrastruktuuria koskevan yleisvalvontapolitiikkansa linjaukset ja hyväksyi niiden julkistamisen.

Suomen Pankki hyväksyi Suomen arvopaperikeskusta Euroclear Finland -yhtiötä koskevan valvonta-arvion elokuussa 2013. Arvio oli positiivinen, ja tämä mahdollistaa sen, että yhtiö voi liittyä käyttämään arvopaperien toimituksessa euroalueen keskuspankkien tarjoamaa TARGET2-Securities-laitealustaa (T2S). Yhteisen laitealustan käyttöönotto vuoden 2017 alussa, arvopaperikeskustoimintoihin kohdistuva eurooppalainen sääntely sekä kansainvälisten, yhdenmukaistettujen standardien käyttöönotto ovat mittavia muutoksia Suomen arvopaperimarkkinoiden kannalta.

Maksu- ja selvitysjärjestelmien kansainvälistyminen ja mittakaavaetujen hyödyntäminen jatkuivat Suomessa voimakkaana vuoden 2013 aikana. Tämä näkyy ennen muuta monien toimintojen ulkoistamisena kansainvälisille kumppaneille. Suomen Pankki huomautti vakausarviossaan toukuussa 2013, että rahoitusjärjestelmän infrastruktuurin rakenteellisia muutoksia ja toimintojen tehostamista ei saa toteuttaa toimintavarmuuden ja palvelutason kustannuksella.

Siirtyminen yhtenäiseen euromaksualueeseen (Single Euro Payments Area, SEPA) on Suomessa edennyt hallitusti ja aikataulussa. SEPA-tilisiirto otettiin Suomessa käyttöön jo vuoden 2011 alkupuolella, ja kansalliset maksamisratkaisut korvataan eurooppalaisilla tammikuun 2014 loppuun mennessä. Tällöin kotimainen suora-veloitus korvataan e-laskulla ja suoramaksulla. Eurooppalaisen maksujärjestelmän yhtenäisyys tehostaa sisämarkkinoita ja erityisesti eurooppalaisen yrityssektorin toimintaa.

Vuoden 2013 aikana vähittäismaksujen turvallisuutta käsittelevän yhteistyöryhmän (European Forum on the Security of Retail Payments, SecuRe Pay) verkkomaksamisen turvallisuutta koskevat suositukset on tuotu osaksi Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan arviointi- ja tarkastustyötä. Maksu- ja selvitysjärjestelmien jatkuvuutta ja varautumista koskevat Suomen Pankin havainnot ja suositukset on kertomusvuoden kuluessa myös viety osaksi kansallisessa huoltovarmuusorganisaatiossa tehtävää työtä. Pankki osallistuu valtioneuvoston periaatepäätöksen pohjalta tehtävän varautumisohjeen päivitykseen.

Maksuneuvoston perustamista koskevia valmisteluja jatkettiin pankissa kertomusvuonna yhteistyössä keskeisten osapuolten kanssa. Maksuneuvosto on eri sidosryhmät kokoava kansallinen yhteistyöelin maksamiseen liittyvän avoimen keskustelun ja ajatustenvaihdon edistämiseksi. Se tukee edistyksellisten, kansainvälisesti yhteensopivien ja koko yhteiskunnan kannalta tehok-

kaiden maksutapojen hyödyntämistä kilpailua edistäen. Maksuneuvoston perustamissuunnitelmat ja Suomen Pankin linjaukset maksujärjestelmän kehittämisen tavoitteista (ks. kehikko 6) julkistettiin toukokuussa 2013 pidetyn vuotuisen maksufoorumin yhteydessä sekä toukokuussa 2013 ilmestyneessä arvioissa kotimaisen rahoitusjärjestelmän vakaudesta.

Suomen Pankin maksu- ja selvitys-järjestelmäsimulaattorin pohjalta kehitetyn TARGET2-simulaattorin käyttö Euroopan keskuspankkijärjestelmän yleisvalvontatyökaluna vakiintui vuonna 2013. Työkalua sovelletaan muun muassa likviditeetin riittävyyteen sekä stressitestaukseen liittyvissä analyyseissa. Simulaattorin kansainvälinen käyttäjäkunta kokoontui Helsinkiin pankin järjestämään seminaariin elokuussa jo yhdennentoista kerran.

Maksujärjestelmäpalvelut

Maksujärjestelmäpalvelujen kulmakivi on TARGET2-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system). Se on eurojärjestelmän omistama ja operoima suurten maksujen järjestelmä, jossa maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä. TARGET2-järjestelmän kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot, ja keskeiset maksu- ja selvitys-järjestelmät siirtävät katteensa sitä käyttäen.

TARGET2-järjestelmä on toiminut luotettavasti vuoden 2007 käyttöönotosta alkaen. Vuonna 2013 järjestelmän käytettyvyys täytti jälleen sille asetetut tavoitteet. Vuoden 2013 aikana TARGET2-järjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin noin 364 000 maksua, joiden yhteenlaskettu arvo oli noin 1 900 mrd. euroa. Edellisvuotiseen verrattuna maksujen määrä koko järjestelmässä kasvoi, kun taas niiden arvo pieneni hieman. Suomen Pankin osajärjestelmässä kirjattujen maksujen määrä säilyi ennallaan ja oli keskimäärin 1 600 maksua päivässä. Näiden maksujen yhteenlaskettu arvo puolestaan pieneni 39 mrd. euroon (kuvio 11). Joulukuussa 2013 TARGET2-

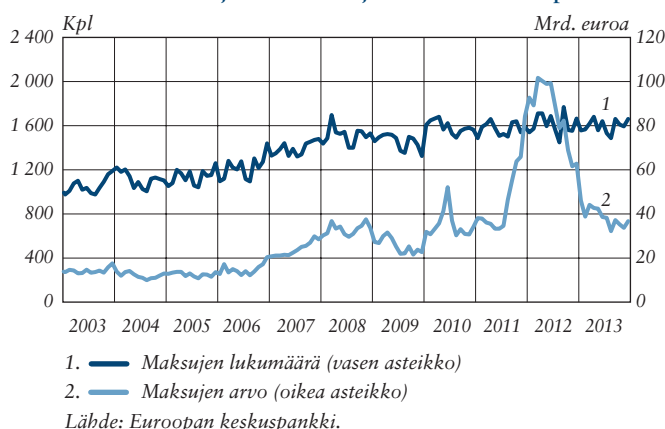
järjestelmässä oli n. 1 000 suoraa osapuolta, jotka olivat liittyneet järjestelmään 24 keskuspankin osajärjestelmän kautta.

TARGET2- Suomen Pankki -osajärjestelmässä oli vuoden 2013 lopussa 24 osapuolta, joista kolme oli liitännäisjärjestelmiä.

Suomen Pankin operatiivinen rooli pankkien välisen maksuliikejärjestelmän (PMJ) katteiden siirtäjänä päättyi marraskuussa 2013. Jo muutamana edellisenä vuonna tässä järjestelmässä kirjattujen maksusuoritusten lukumäärä ja arvo kutistuivat merkittävästi maksujen siirryttyä yhä enemmän eurooppalaiseen STEP2-järjestelmään, jota ylläpitää EBA Clearing. Tämä kehityskulku toi päätökseen yhden askeleen yhtenäisen euromaksualueen (Single Euro Payments Area, SEPA) kehityksessä.

Suomen Pankissa menossa olevat suuret operatiiviset hankkeet edistyivät vuonna 2013 hyvin. Uuden tehostetun vakuushallintajärjestelmän (BoF-CMS-Cola) rakentaminen eteni vuoden aikana testausvaiheeseen niin, että järjestelmä voidaan ottaa tuotantokäyttöön syksyllä 2014. Eurojärjestelmän TARGET2-Securities-projektia (T2S) seuraavassa Suomen Pankin omassa BoF-T2S-hankkeessa jatkettiin valmistautumista keskuspankeille hankkeen myötä tuleviin likviditeetin hallintavaatimuksiin.

Kuvio 11.
TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän osapuolten TARGET-maksujen lukumäärä ja arvo keskimäärin päivässä

Hyvän maksujärjestelmän ominaisuudet

Maksamisen arvoketjun eri osien yhteistoiminta on olennaista maksujärjestelmien turvallisuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi. Koko yhteiskunnan kannalta tehokkaan maksujärjestelmän tulee täyttää viisi kriteeriä.

Kriteereistä ensimmäinen on **tekninen tehokkuus**. Tekniikkaa hyödyntämällä maksamisesta voidaan tehdä halvempaa, nopeampaa ja turvallisempaa niin maksupalveluiden käyttäjille kuin tuottajillekin.

Toisena tärkeänä kriteerinä voidaan pitää maksujärjestelmien tuottamien palvelujen **saavutettavuutta ja syrjimättömyyttä**. Erilaisten asiakasryhmien on voitava käyttää soveltuvia maksuvälineitä ja maksupalveluita ilman kohtuutonta vaivaa tai kustannusta.

Kolmas kriteeri liittyy hinnoitteluun. Jotta edistyneestä maksujärjestelmästä koi-
tuvat edut tulisivat kansantaloudessa tehokkaasti hyödynnetyiksi, maksamisen **hinnoittelun on oltava tehokasta ja kustannuspohjaista**. Maksupalveluiden hinnoittelu on

ollut suureksi osaksi epäsuoraa, ja kun näitä palveluita paketoidaan yhteen asiakkaiden muiden palvelujen kanssa, käyttäjät eivät välttämättä näe palveluiden todellisia kustannuksia.

Neljäs kriteeri koskee **toimintojen jatkuvuutta ja varautumista**. Maksujärjestelmä on talouselämän hermoverkko, jonka häiriötön ja tehokas toiminta on välttämättömyys markkinoiden toiminnan ja kansalaisien arjen sujumisen kannalta. Sen on siksi oltava riittävän immuuni teknisiin häiriöihin nähden, ja sillä on oltava riittävät jatkuvus- ja varautumisjärjestelyt.

Viides kriteeri liittyy **kansainväliseen yhteensopivuuteen**. Yhteiset maksujärjestelmiä koskevat standardit ja säännöt edistävät sisämarkkinoiden toimintaa ja tukevat erityisesti kansainvälisesti toimivaa yrityssektoria. Yhtenäisen euromaksualueen (Single Euro Payments Area, SEPA) toteuttaminen on ensimmäinen etappi tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Varallisuuden hallinnointi

Suomen Pankki hallinnoi yhteensä noin 15 616 milj. euron suuruista varallisuutta. Tämä koostuu pankin omasta valuutta- ja euromääräisestä varallisuudesta, osasta EKP:n valuuttavarantoa sekä Suomen Pankin eläkerahaston varallisuudesta. Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankin euro- ja valuuttamääräisen varallisuuden arvo oli 14 149 milj. euroa, EKP:n valuuttavaranto-osuuden arvo 851 milj. euroa ja pankin eläkerahaston varallisuuden arvo 616 milj. euroa.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi

Suomen Pankin valuuttavaranto sisältää Yhdysvaltain dollareita, Englannin puntia, Japanin jenejä, kultaa sekä IMF:n erityisten nosto-oikeuksien määräisiä eriä (Special Drawing Rights, SDR). Yhdysvaltain dollarin määräinen varallisuus jakautuu sijoitusvarallisuuteen ja likvidivarallisuuteen (taulukko 1). Syksyn 2013 aikana valuuttavarantoa sopeutettiin Suomen Pankin johtokunnan päätöksen mukaisesti, ja tämän myötä Yhdysvaltain dollareiden määrää kasvatettiin. Euromääräisen varallisuuden kokoa vastaavasti pienennettiin (taulukko 2). Vuoden 2013 aikana kullann arvo suhteessa euroon heikkeni, kun kullann kysyntä turvalliseksi koettuna sijoituskohteena talouskehityksen piristymisen myötä väheni.

Sijoitustoiminnan tavoitteet ja tuotto

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnalla tarkoitetaan pankin likvidivarallisuuden sekä valuutta- ja euromääräisen varallisuuden sijoittamista kansainvälisille rahoitusmarkkinoille. Sijoitustoiminnan tavoitteena on sovittaa yhteen keskuspankille asetetut vaatimukset varallisuuden likvidiydestä, turvallisuudesta ja tuotto-tasosta. Suomen Pankki turvaa sijoitustoiminnallaan rahoitusvarallisuutensa arvon

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus

	31.12.2013 Milj. euroa	31.12.2012 Milj. euroa
<i>Kulta</i>	1 373	1 988
<i>Valuuttavaranto</i>	5 226	4 773
<i>SDR</i>	625	711
<i>Likvidivarallisuus</i>	1 151	1 200
<i>Valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus</i>	3 450	2 862
<i>Euromääräinen rahoitusvarallisuus</i>	7 550	8 312
<i>Yhteensä</i>	14 149	15 073

SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttoja valuuttamääräisessä sijoitusvarallisuudessa ja lisäämällä euromääräistä rahoitusvarallisuutta.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden jakauma valuutoittain

<i>Valuutta</i>	31.12.2013 %	31.12.2012 %
<i>Euro (EUR)</i>	53,4	55,1
<i>Yhdysvaltain dollari (USD)</i>	24,3	18,5
<i>Englannin punta (GBP)</i>	5,5	5,2
<i>Japanin jeni (JPY)</i>	2,7	3,3
<i>Kulta (XAU)</i>	9,7	13,2
<i>SDR</i>	4,4	4,7
<i>Rahoitusvarallisuus yhteensä</i>	100	100

SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttoja (USD, GBP, JPY) ja lisäämällä eurojen määrää.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden tuotto* vuosina 2012 ja 2013

	2013 %	2013 Milj. euroa	2012 %	2012 Milj. euroa
<i>Korkotuotto</i>	0,26	31,3	2,59	380,3
<i>Valuuttakurssituotto</i>	-2,06	-255,4	-0,84	-100,4
<i>Kokonaistuotto</i>	-1,81	-224,1	1,73	279,8

* Ilman kultaa ja erityisiä nosto-oikeuksia.

Lähde: Suomen Pankki.

sekä kykyä tarvittaessa tukea pankkijärjestelmän ja kansantalouden maksuvalmiutta.

Vastatakseen keskuspankkiin kohdittuviin likvidiys- ja politiikkavaateisiin Suomen Pankki on merkinnyt osan varallisuuttaan erityiseksi likvidivarallisuudeksi. Likvidivarallisuuden ulkopuolisen varallisuuden tavoitteena puolestaan on rahoitusvarallisuuden arvon säilyttäminen ja Suomen Pankin tulevien keskuspankki-velvoitteiden turvaaminen. Sijoituksille on asetettu ns. strateginen tavoitealokaatio ja luottoriskille tiukat riskirajoitteet. Näiden avulla varmistetaan, että rahoitusvarallisuus on sijoitettu turvallisesti.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto ilman kultaa ja erityisiä nosto-oikeuksia oli kertomusvuonna -1,81 % eli noin -224,1 milj. euroa. Kokonaistuotto jakautuu korko- ja valuuttakurssituottoon (taulukko 3). Likvidivarallisuuden valuuttakurssituotto oli -4,33 % eli noin -52 milj. euroa. Korkotuottoa puolestaan kertyi 0,21 % eli noin 2,5 milj. euroa. Muun varallisuuden valuuttakurssituotto oli -1,82 % (-203,5 milj. euroa) ja korkotuotto 0,26 % (28,8 milj. euroa). Vuonna 2013 valuuttakurssituotto oli negatiivinen, sillä euro vahvistui kaikkiin Suomen Pankin valuuttavarannon valuuttoihin nähden. Keskuspankkikorkojen alhaisuus sekä epätavanomaiset elvytystoimet määrittivät korkokehitystä edelleen vuonna 2013. Korkotuotto jäi vähäiseksi, sillä myös yleinen korkotaso on historiallisen matala. Olosuhteiden poikkeuksellisuuden vuoksi markkinat seurasivat erityisen tarkasti keskuspankkien kommentteja sekä talouslukujen julkistuksia. (Markkinakehityksestä lähemmin, ks. s. 11.)

Varantonsa avulla Suomen Pankki pyrkii varautumaan mahdollisiin keskuspankkitarpeisiin. Suomen Pankin varantoa arvioidaan kolmesta näkökulmasta: sijoitusten turvallisuus, likvidiys sekä tuotto. Koko rahoitusvarallisuutta arvioidaan turvallisuus- ja likvidiysmittarin avulla, ja mittarin arvon tulee olla korkea.

Suomen Pankin varannon hoidon kolmatta tavoitetta eli tuottoa rajoittavat likvidiys- ja turvallisuusvaateet. Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden tuottotavoitteena pidetään kunkin sijoitusvaluutan keskuspankkikorkoa. Vuonna 2013 rahoitusvarallisuus tuotti keskimäärin 0,16 % alle keskuspankkikoron. Viiden vuoden tuotto oli liukuvana keskiarvona 1,73 % yli keskuspankkikoron.

Sijoitustoiminnossa muodostetaan sijoitussalkut sallittujen sijoituskohteiden ja asetettujen riskirajoitteiden perusteella. Sijoitustoiminnalle on asetettu strateginen tavoitealokaatio (taulukko 4), jonka ympärille sijoitussalkut muodostetaan. Sijoitussalkkujen tuottoa verrataan julkisiin indekseihin, jotka on räätälöity keskuspankkitarpeisiin sopiviksi. Arvioinnin perustana on suhteellinen tuottotavoite, joka lasketaan liukuvana keskiarvona kolmen edellisen vuoden tuotoista. Vuonna 2013 sijoitukset tuottivat noin 16,2 milj. euron positiivisen tuloksen yli vertailuindeksien (0,15 %). Kolmen vuoden liukuva keskiarvolisätuotto oli 0,15 %.

Sijoituskohteet

Suomen Pankin valuuttavaranto ja euro-määräinen varallisuus on sijoitettu valtionvelkakirjoihin, valtiosidonnaisiin velkakirjoihin, katettuihin velkakirjoihin sekä yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin (taulukko 4). Pieni osa euromääräiseen varallisuuteen sisältyvistä valtionlainoista on rahoitusongelmiin joutuneiden euroalueen maiden lainoja. Likvidivarallisuus on sijoitettu pelkästään Yhdysvaltain dollarin määräisiin valtionvelkakirjoihin, millä varmistetaan Suomen Pankin kyky tarjota tarpeen vaatiessa valuuttamääräistä hätärahoitusta. Rahoitusvarallisuuden strateginen duraatio on noin 2 lukuun ottamatta Japanin jenimääräisiä sijoituksia, joiden strateginen duraatio on 1,5. Suomen Pankin kullasta 51 % on säilytyksessä Isossa-Britanniassa (Englannin pankki), 20 % Ruotsissa (Ruotsin keskuspankki), 18 % Yhdysvalloissa (Yhdysvaltain keskuspankki), 7 %

Sveitsissä (Sveitsin keskuspankki) ja 4 % Suomessa (Suomen Pankki).

Sijoitusvarallisuuden strateginen allokaatio (taulukko 4) on muodostettu käyttäen kaikkia sallittuja sijoitusluokkia. Suomen Pankin sijoitukset on hajautettu tuotto-riskisuhteen parantamiseksi, ja tärkeimpiä periaatteita tässä on hajautusten tehokkuus maantieteellisesti, sektoreittain sekä luottoluokittain. Lisäksi liikkeeseenlaskijoille on asetettu vaatimus luottoluokituksen alarajasta. (Yksityiskohtaisempia tietoja sijoitusten maantieteellisestä ja luottoluokituksen mukaisesta jakautumisesta on tilinpäätöksen liitteissä.)

Sijoitustoiminnan uudistaminen ja toteuttaminen

Vuoden 2012 lopussa Suomen Pankki saatoi päätökseen sijoitustoimintansa uudistuksen. Suuri osa tätä uudistustyötä oli siirtynyt käyttämään sijoitustoiminnan ohjauksessa julkisia indeksejä, jotka on räätälöity keskuspankkitarpeet huomioon ottaen. Vuosi 2013 oli ensimmäinen kokonainen vuosi jolloin pankin sijoitustoimintaa verrattiin julkisiin indekseihin. Vuonna 2013 sijoitustoiminnassa ei toteutettu rahapoliittisia osto-ohjelmia, mutta Suomen Pankki on pitänyt yllä valmiutta rahapoliittisten suorien kauppojen osto-ohjelman (Outright Monetary Transactions, OMT) aktivointiin.

EKP:n valuuttavaranto-osuus

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille hallinnoitavaksi ns. pääoma-avaimen mukaisin osuuksin. EKP:n puolesta hallinnoitavat varannot koostuvat Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisistä saamisista, kullasta sekä IMF:n erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä. EKP:n valuuttavarannon sijoittamisessa painotetaan turvallisuutta ja likvidiyyttä, sillä varannon tarkoituksena on taata riittävät resurssit eurojärjestelmän mahdollisiin valuuttainterventioihin. Euroopan keskuspankin valuuttavarannon arvo oli vuoden 2013

Taulukko 4.

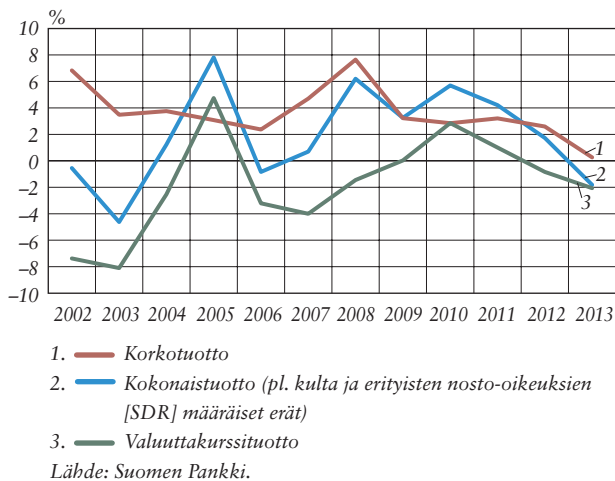
Suomen Pankin likvidi- ja sijoitusvarallisuuden strateginen ja vuoden 2013 lopun allokaatio

Likvidivarallisuus	Strateginen allokaatio (%)	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	100	100
Sijoitusvarallisuus	Strateginen allokaatio (%)	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	68	56
Valtiosidonnaiset JVK:t	20	25
Katetut JVK:t	6	9
Yritysten JVK:t	6	8
Käteinen	0	3
Yhteensä	100	100

Lähde: Suomen Pankki.

lopussa 54,9 mrd. euroa. Suomen Pankki hallinnoi osaa EKP:n dollarimääräisestä varannosta yhdessä Viron keskuspankin kanssa. Yhdessä hallinnoitava varanto koostuu Suomen ja Viron pääoma-avaimen mukaisista yhteenlasketuista osuuksista, ja

Kuvio 12. Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden tuotto

vuoden 2013 lopussa sen arvo oli 851 milj. euroa. Lisätietoa EKP:n valuuttavarannon hoidosta on saatavissa EKP:n vuosikertomuksesta.

Suomen Pankin eläkerahaston varallisuus

Suomen Pankin eläkerahaston tavoitteena on kehittää eläkevastuun katteena olevan omaisuuden hoitoa yleisten eläkevarojen hoitamista koskevien periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet voivat poiketa keskuspankin rahoitusvarallisuuden sijoittamisen periaatteista. Eläkerahaston varallisuuden arvo oli 616 milj. euroa 31.12.2013 ja eläkevastuu oli 582 milj. euroa. Varallisuuden kokonaistuotto vuonna 2013 oli 9,0 %. Lisätietoa eläkerahaston sijoitustoiminnasta on saatavissa eläkerahaston omasta vuosikertomuksesta.

Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Suomen Pankin sijoitustoimintaan kohdistuvia riskejä ovat markkina-, luotto-, likvidiys- ja operatiiviset riskit (riskien määritelmät, ks. s. 115). Markkinariski jakautuu valuuttakurssiriskiin, korkoriskiin ja kullan hintariskiin. Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskien kannalta keskeisiä ovat likvidivaruuden ja sijoitusvarallisuuden koko sekä varallisuuden sijoittamisessa käytettävät sijoitusluokat ja niiden osuudet. Pääperiaatteena on, että johtokunta päättää vuosittain strategisen allokation sijoitusluokittain ja sijoitusluokkaosuuksien sallitun vaihteluvälin.

Keskuspankkitehtävistä johtuvien ulkomaanvaluutan määraisten vastuiden kattamiseksi koko likvidivaruus sekä osa sijoitusvarallisuudesta ovat valuuttamääräisiä. Suojaamattomat valuuttamääräiset sijoitukset ja saamiset – valuuttavaranto – altistavat Suomen Pankin valuuttakurssiriskille. Valuuttavarannon tavoitekokoa ja jakautuminen eri valuuttoihin arvioidaan Suomen Pankissa kolmen vuoden välein. Uusin arvio tehtiin vuoden 2013 aikana, jolloin Suomen Pankin johtokunta päätti,

että Yhdysvaltain dollarin määrää rahoitusvarallisuudessa kasvatetaan. Valuuttavarantoa kasvatettiin loppuvuodesta 2013, ja tämän myötä Yhdysvaltain dollarin osuus kasvoi ja euron osuus pieneni. Vaikka valuuttamääräisiä sijoituksia ja saamisia ei yleensä suojata valuuttakurssiriskiltä, jatkettiin vuonna 2013 edellisten vuosien tapaan osittaista suojautumista SDR-valuuttakurssiriskiltä. Tämä toteutettiin myymällä muita SDR-komponenttivaluuttoja (Yhdysvaltain dollari, Englannin punta ja Japanin jeni) euroja vastaan.

Vuonna 2013 Suomen Pankin sijoitustoiminnassa käytössä olleita sijoitusluokkia olivat valtionvelkakirjat, valtiosidonnaiset velkakirjat, katetut velkakirjat, yksityisen sektorin velkakirjat sekä käteinen. Nämä kaikki ovat korkosijoituksia, ja niihin liittyy korkoriskiä. Korkoriskin hallinnassa Suomen Pankki käyttää ensisijaisesti mittarina ns. modifioitua duraatiota, joka kuvaa sijoitusten arvon muutosta, kun markkinakorkotaso muuttuu. Suomen Pankin sijoitusten modifioitu duraatio oli vuoden lopussa edellisvuotiseen tapaan noin 2. Johtokunta asettaa likvidivaruuden duraatiolle tavoitetason sekä sijoitusvarallisuuden duraatiolle valuuttakohtaisen tavoitetason. Vuoden 2013 aikana jenimääräisen sijoitusvarallisuuden modifioitu duraatio lyhennettiin 1,5:een aiemmasta 2:sta. Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen liittyvää korkoriskiä pyritään hallitsemaan myös hajauttamalla sijoitukset useisiin eripituisiin velkakirjoihin. Valuuttavarannon ja euromääräisten korkosijoitusten lisäksi Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen kuuluu noin 49 tonnia kultaa (ks. kehikko 7). Tämä altistaa Suomen Pankin kullan hinnan vaihtelusta johtuvalle riskille.

Kokonaismarkkinariskin, valuuttakurssiriskin ja korkoriskin määrää mitataan päivittäin VaR-luvun avulla (kuvio 13). Lisäksi VaR-luvun perusteella rajoitetaan sijoitusvarallisuuden sijoitusten korkorisikiä suhteessa vertailuindeksiin.

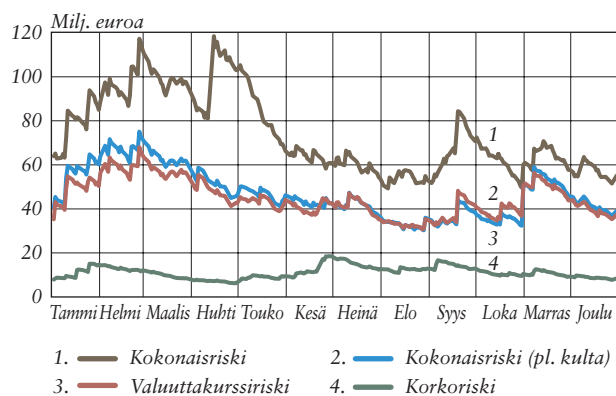
Arvopaperisijoituksiin ja talletuksiin liittyvää luottoriskiä hallitaan edellyttämäl-

lä arvopapereiden liikkeeseenlaskijoilta ja Suomen Pankin vastapuolilta riittävän hyvää luottokelpoisuutta. Tämä pyritään varmistamaan vaatimalla liikkeeseenlaskijoilta ja vastapuolilta tietyn vähimmäistason ylittävä julkinen luottoluokitus. Julkisen luottoluokituksen lisäksi liikkeeseenlaskijoille ja vastapuolille on asetettu myös muita kriteereitä. Muiden kriteerien merkitys korostuu erityisesti, kun kyseessä ovat liikkeeseenlaskijat ja vastapuolet, joilla ei ole julkista luottoluokitusta. Näin on esimerkiksi tiettyjen kotimaisten liikkeeseenlaskijoiden tapauksessa. Ilman julkista luottoluokitusta olevien kotimaisten sijoituksien määrää on rajoitettu, ja ne muodostavat vain pienen määrän koko rahoitusvarallisuudesta.

Liikkeeseenlaskijoita ja vastapuolia seurataan myös markkinapohjaisten indikaattorien avulla. Luottoriskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset asetettujen limiittien mukaisesti useille liikkeeseenlaskijoille ja vastapuolille. Annettavan limiitin kokoon vaikuttavat muun muassa sijoitusinstrumentin sijoitusluokka, luottoluokitus, valuutta ja maturiteetti. Sijoituksista aiheutuvaa (kokonais)luottoriskiä mitataan ja rajoitetaan päivittäin erillisen luottoriski-VaR-menetelmän avulla kolmella eri luottamustasolla. Vuoden 2013 aikana luottoriski-VaR-menetelmän laskentatapaa kehitettiin ja siihen tehtiin muutoksia.

Likvidiysriskiä hallitaan siten, että Suomen Pankissa on määritelty, minkä osuuden rahoitusvarallisuudesta täytyy olla hyvin likvidiä, myytävissä lyhyessä ajassa ja pienin kustannuksin. Suomen Pankin johtokunta päättää tämän likvidivarallisuuden suuruuden. Likvidivarallisuuden lisäksi myös sijoitusvarallisuudessa kiinnitetään huomiota sijoituksien likvidiysominaisuuksiin, ja muun muassa sijoitusinstrumenttien maturiteettia sekä Suomen Pankin osuutta liikkeeseenlaskusta tai liikkeeseenlaskijan velan kokonaismäärästä rajoitetaan. Myös arvopapereiden lainausta ja ns. lyhyeksi-myyntiä on rajoitettu.

Kuvio 13.
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden markkinariskin VaR-luvut vuonna 2013*

1. Kokonaisriski 2. Kokonaisriski (pl. kulta)
3. Valuuttakurssiriski 4. Korkoriski

* Päivän ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso.

Lähde: Suomen Pankki.

Operatiivisten riskien hallinta tarkoittaa muun muassa henkilöstöriskien ja tietojärjestelmäriskien valvontaa. Näiden riskejä hallitaan esimerkiksi säännöllisesti testattavien ja riittävien varajärjestelyjen sekä luotettavien ja hyvin dokumentoitujen työkulkujen ja työohjeiden avulla.

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinnasta, organisoinnista sekä päätöksentekorakenteesta löytyy lisää tietoa tilinpäätöksen liitetiedoista (s. 115). Samasta osiosta löytyy myös Suomen Pankin sijoituksiin liittyviä jakaumia ja riskitunnuslukuja.

Kehikko 7.

Kulta osana keskuspankin varallisuutta

Maa­vil­man­laajuisesti kulta on julkisen sekto­rin valuuttarese­r­veis­sä kolmanneksi suurin omaisuus­erä dollarin ja euron jäl­keen. Suomen Pankin varan­nos­sa kulta muodostaa Yhdys­val­tain dollarin jäl­keen toiseksi suurimman varanto­osuuden. Pankin rahoitus­varallisuudesta kull­an osuus oli 10 % vuoden 2013 lopulla.

Keskuspankit ja muut julkisyhteisöt omistavat 17 % maailman kultavarannoista (ku­vio A). Ollessaan suurimmillaan 1960-luvulla keskuspankkien kultaomistukset kattoivat 50 % maailman silloisista kul­ta­varannoista.

Kulta turvaa keskuspankkien varantoja kaikissa oloissa

Kulta on säilynyt keskeisenä keskuspankkien varantojen osana mm. turvallisuu­näkökohtien vuoksi. Ne perustuvat siihen, että kullalla ei ole isänmaata tai hallitusta, eikä kulta ole näin ollen kenenkään velkaa. Kull­an hintaa ei siten myöskään manipu­loida poliittisesti. Lisäksi kulta säilyttää hyvin arvonsa äärimmäisissä poliittisissa ja taloudellisissa oloissa. Kull­an käyttökelpoi­suus riskien hajautumisessa on niin ikään huomattava, sillä sen hintakehitys on usein ristikkäinen muiden pääsijoituskohteiden, kuten esim. joukkolainojen, hintoihin näh­den.

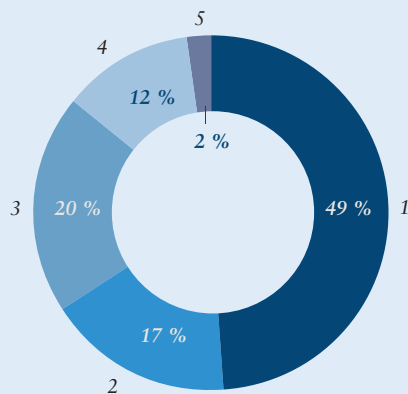
Finanssi- ja valtionvelkakriisin aikana varannonhoidossa on korkotuottojen ker­ryttämisen sijasta korostunut arvon säilyttä­minen. Kull­an varantostatus vahvistui vuo­sien 2008–2009 rahoitus- ja velkakriisin synnyttämässä epävarmoissa oloissa. Monis­ta muista markkinalohkoista poiketen kul­ta­markkinat säilyivät varsin likvideinä koko kriisin ajan. Kriisioloissakin kul­ta­markkinat pystyivät tarjoamaan sijoittajille likviditeettiä.

Keskuspankkien kultavarantojen historiaa

Keskuspankkien laaja kultavarantojen ker­ryttäminen alkoi 1870-luvulla kultakantai­sen rahajärjestelmän aikana, jolloin järjes­tel­mässä mukana olleiden maiden liik­keessä olevan rahan arvo oli sidoksissa maan kultavarantoon ja paperiraha oli vaihdetta­vissa kultaan kiinteään kurssiin.

Ennen ensimmäistä maailmansotaa kul­takanta oli vallitseva rahajärjestelmä ja kulta sen keskeinen valuutta. Maailman­so­tien välisenä aikana keskuspankkien kul­ta­varannot kasvoivat nopeasti. Presi­denti Rooseveltin aikana vuonna 1934 toteutettu dollarin devalvaatio suhteessa kultaan vahvisti kull­an dollarimääräisen hin­nan 20,67 dollarista 35 dollariin

Kuvio A.
Maailman kultavarannot 31.12.2012
Yhteensä 174 100 tn

1. ■ Koruteollisuus (84 600 tn)
2. ■ Julkinen sektori (30 100 tn)
3. ■ Sijoitustoiminta (34 700 tn)
4. ■ Teknologiateollisuus (21 200 tn)
5. ■ Määrittelemätön (3 600 tn)

Lähde: Thomson Reuters.

unssilta, mikä käänsi kultavirrat Yhdysvaltoihin.

Toisesta maailmasodasta aina vuoteen 1971 vallitsevana talousjärjestelmänä oli Bretton Woods -järjestelmä. Tässä ns. vesite-tyssä kultakantajärjestelmässä Yhdysvaltain dollari oli varantovaluutta ja vaihdettavissa kultaan.

Etenkin 1960-luku oli julkisen sektorin kultavarantojen vahvaa kautta. Varantojen määrä kasvoi ennätykselliseen 38 000 tonniin, mikä vastasi puolta maailman kultavarannoista. Kulta oli edelleen ensisijainen reservi- ja ankkurivaluutta, johon muut järjestelmään kuuluneet valuutat oli suoraan tai epäsuorasti kiinnitetty.

Muun muassa vaihtotaseen epätasapaino ja osittain Vietnamin sodan aiheuttama julkisten menojen kasvu heikensivät dollaria 1960-luvulla ja 1970-luvun alussa. Elokuussa 1971 presidentti Nixon purki kullan ja Yhdysvaltain dollarin välisen sidoksen, mikä romutti Bretton Woods -järjestelmän. Alkoi kelluvien valuuttojen kausi, jolloin kullasta tuli vain yksi varantotyyppi muiden valuuttojen joukkoon.

Keskuspankit arvioivat 1980–1990-luvulla varantopolitiikkaansa uudelleen. Vuoden 1980 lopulta lähtien keskuspankit olivat lähes kaksi vuosikymmentä kullan nettomyyjiä. Tämän kehityksen myötä keskuspankkien kultamäärät varannossa pienenivät 10 prosenttiyksikköä.

Uusi suunnanmuutos keskuspankkien kultavarantojen kerryttämisessä koettiin vuoden 2010 lopulla, kun keskuspankit muuttuivat kullan nettomyyjistä netto-ostajiksi. Nousevien talouksien keskuspankit olivat suurimpia ostajia.

Keskuspankkien kultasopimus lisäsi läpinäkyvyyttä

Merkittävä luku keskuspankkien kultapolitiikassa alkoi 26.9.1999, jolloin ryhmä eurooppalaisia keskuspankkeja solmi ensimmäisen keskuspankkien kultasopimuksen (Central Bank Gold Agreement, CBGA). Sen tarkoituksena oli lisätä läpinäkyvyyttä kultaan liittyvissä keskuspank-

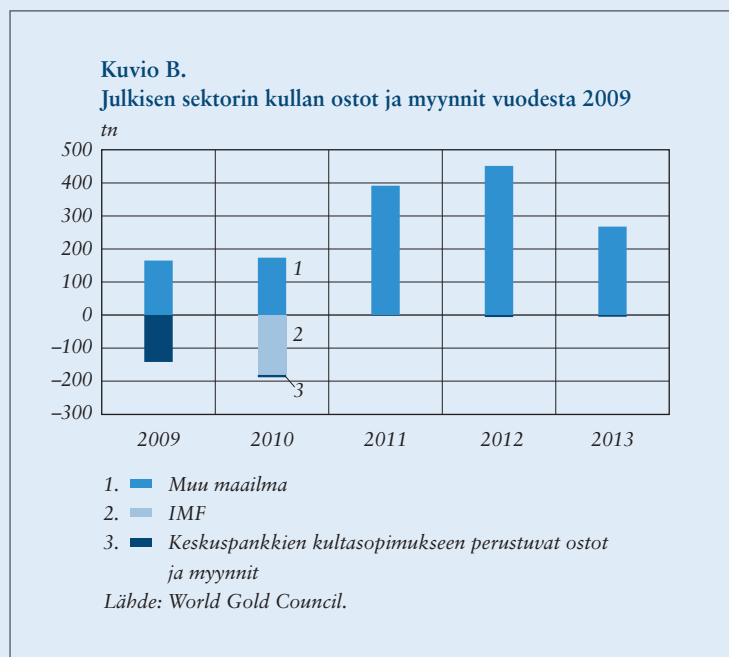
kien toimenpiteissä ja vakauttaa kultamarkkinoita. Suomen Pankki on sopimuksen alkuperäisiä allekirjoittajia.

Kultasopimus on sittemmin uusittu kahdesti. Nykyinen kolmas sopimus on voimassa 26.9.2014 asti. Sopimuksen piiriin kuuluvien keskuspankkien kultaoistukset ovat edelleen merkittävät, noin 12 000 tonnia.

Kultasopimusten mukaiset vuotuiset myyntikiintiöt ovat vaihdelleet ensimmäisen ja kolmannen sopimuksen 400 tonnista toisen sopimuksen 500 tonniin. Kahdessa ensimmäisessä sopimuksessa oli myös kullin sijoittamista rajoittavia määräyksiä.

Kultasopimukseen perustuva kullin myynti on ollut lähes pysähdyksissä kolmannen sopimuksen aikana. Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kultamyynnit sen sijaan toteutettiin sopimuksen mukaisesti, vaikka valuuttarahasto ei kuulukaan sopimuksen allekirjoittajiin (kuvio B).

Vuoden 2013 ensimmäisellä puoliskolla kultasopimuksessa mukana olevista keskuspankeista ainoastaan Saksan keskuspankki myi kultavarantojaan kolikko-ohjelmansa tarpeita varten.

Kulta eurojärjestelmässä

Kullan reserviosuuksissa on suuria eroja eri maiden ja keskuspankkien välillä. Noin 80 % julkisen sektorin kullasta on kymmenen keskuspankin omistuksessa. Valuuttamääräisesti mitattuna näillä keskuspankeilla on omistuksessaan yli 70 % globaaleista kultareserveistä.

Keskuspankkien kullan osuus on keskimäärin 10 % valuuttavarannosta, mutta historiallisista syistä euromaiden keskuspankeilla kullan osuus varannosta on merkittävästi suurempi (taulukko).

Taulukko.

Eurojärjestelmän keskuspankkien kultavarannot sekä kullan suhteellinen osuus varannoista, keskuspankkien taseista ja maiden BKT:stä vuoden 2013 alussa

	<i>Kultavaranto (tn)</i>	<i>Kulta/Fx-varanto (%)</i>	<i>Kulta/tase (%)</i>	<i>Kulta/BKT (%)</i>
<i>Saksa</i>	3 391	67	13	4
<i>Italia</i>	2 452	66	14	5
<i>Ranska</i>	2 435	66	14	4
<i>Alankomaat</i>	613	56	11	3
<i>Euroopan keskuspankki</i>	502	26	9	0,2
<i>Portugali</i>	382	80	10	7
<i>Espanja</i>	282	36	2	1
<i>Itävalta</i>	280	54	9	3
<i>Belgia</i>	227	34	9	2
<i>Kreikka</i>	112	77	4	3
<i>Suomi</i>	49	18	3	1
<i>Slovakia</i>	33	63	4	1
<i>Kypros</i>	14	45	3	3
<i>Irlanti</i>	6	10,4	0,18	0,12
<i>Slovenia</i>	3	11,3	0,85	0,3
<i>Luxemburg</i>	2	10,8	0,06	0,02
<i>Viro</i>	0,02		0,22	0,04
<i>Malta</i>	0,00		0,35	0,2

Lähteet: IMF, Euroopan keskuspankki, Euroopan Komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

Kahvila Café

Setelit ja kolikot

Suomen Pankin tehtävänä on huolehtia osaltaan kotimaisesta rahahuollosta ja käteisen liikkeeseenlaskusta Suomessa. Yhdessä rahahuollon muiden osapuolten kanssa Suomen Pankki varmistaa kysyntää vastaavan käteisen saatavuuden koko maassa ja huolehtii setelistön kunnosta. Keskuspankki pyrkii myös edistämään rahahuollon laadukkuutta ja kustannustehokkuutta koko kansantaloudessa. Rahahuollon yksityisille osapuolille turvataan tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Suomen Pankin osuus operatiivisesta rahahuollosta perustuu eurojärjestelmän määrittelemiін palvelutasotavoitteisiin sekä rahahuollon osapuolten kanssa tehtyihin rahahuoltosopimuksiin.

Käteisen käytön edut

Käteisen käytöllä maksuvälineenä on pitkä historia. Vaikka maksaminen kortilla on yleistynyt, se on kuitenkin syrjäyttänyt käteisen käyttöä melko hitaasti jopa niissä maissa, joissa sähköinen maksujen välitys on edennyt jo pitkälle.

Kuluttajien kannalta käteisellä rahalla on useita ominaisuuksia, joita uudet maksutavat eivät ole täysin korvanneet. Käteisen käyttö on yksinkertaista, eikä se edellytä kuluttajalta kirjautumista sähköisiin järjestelmiin. Erityisesti vanhempi väestönosa kokee käteisen käytön usein helpoimmaksi maksutavaksi. Käteisen käyttö on anonyymiä, ja se saatetaan kokea turvallisemmaksi kuin maksaminen kortilla, koska käteistä käytetään tavallisesti vain pienissä erissä. Lompakossa oleva käteinen auttaa myös joitakin kuluttajia pitämään taloutensa paremmin tasapainossa. Kuluttajien kannalta käteisen suosiota on ylläpitänyt myös se, että käteisen käyttö mielletään ilmaiseksi.

Käteisen käyttö päivittäistavaroiden ostoissa vähentynyt

Käteismaksamisen eduista huolimatta käteisen käyttö maksamisessa on Suomessa viimeisen vajaan vuosikymmenen kuluessa selvästi vähentynyt. Suomen Pankin kyselyn perusteella pääasiassa käteisellä maksavien osuus väheni vuosien 2006–2013 aikana 34 prosentista 19 prosenttiin. Kyselyssä mitattiin myös niiden kuluttajien osuutta, jotka käyttävät käteistä ja korttimaksuja

suunnilleen yhtä paljon. Näiden kuluttajien osuus vuonna 2013 oli 12 %.

Finanssialan Keskusliiton kuluttajakyselyiden mukaan tavallisimmin käteisellä päivittäistavaraostoksia tekevien osuus on vuodesta 2001 vuoteen 2013 supistunut 65 prosentista 26 prosenttiin. Tämän kyselyn perusteella noin 72 % suomalaisista maksoi vuonna 2013 ostoksensa pääasiassa jollakin maksukortilla.

Molempien kyselyiden tulokset ovat samansuuntaisia ja osoittavat käteisen käytön vähentyneen selvästi kotimaisessa vähittäismaksamisessa (kuvio 14). Käteisen vahvana säilynyt liikkeeseenlasku perustuu siihen, että käteistä otetaan edelleen runsaasti mukaan ulkomaanmatkoille.

Käteisen saatavuuden muutokset ja käteismaksurajoitukset

Käteisen käytön väheneminen kotimaisissa vähittäismaksuissa näkyy myös siinä, että asiointi automaateilla on vähentynyt ja käteisnostojen kokonaissumma on pienentynyt. Asiointikertojen lukumäärä pieneni näistä nopeammin, minkä vuoksi keskimääräinen yksittäinen nosto kasvoi lähes 100 euroon.

Vuoden 2013 kuluessa pankkien automaattiverkoston supistuminen hidastui hie-man. Automatian hallinnoimien, pankkien yhteiskäytössä olevien Otto-automaattien lukumäärä väheni 22 automaatin verran. Jotta käteisen paikallista kierrätystä kasvatettaisiin, Automatia otti loka-marraskuussa

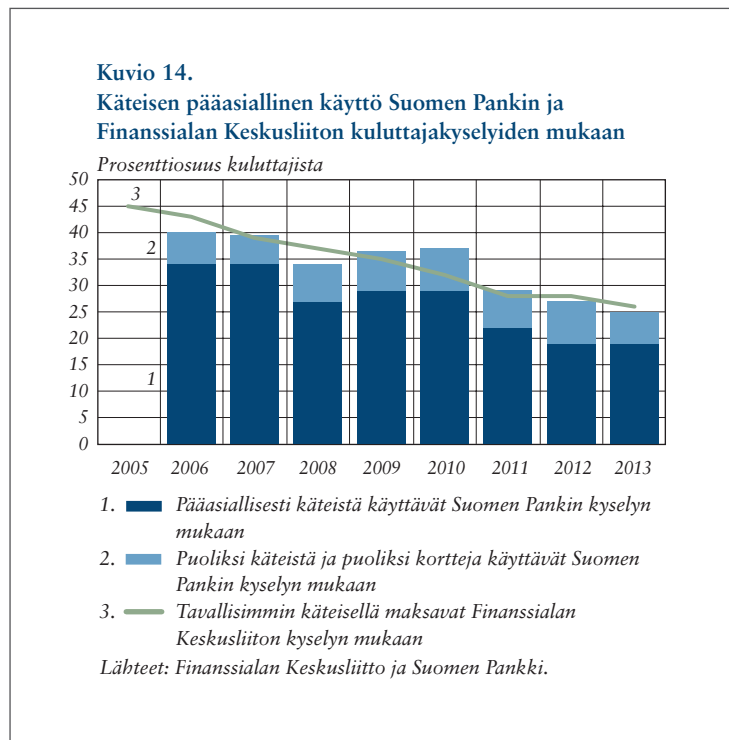
2013 käyttöön 18 uutta TalletusOtto-automaattia. Niiden avulla automaattit kierrättävät seteleitä, kun asiakkaat voivat nostaa näitä automaattiin talletettuja seteleitä. Tällöin automaatteja ei tarvitse täyttää yhtä usein ja rahan kuljettaminen vähenee. TalletusOtto-automaattit korvaavat myös elinkeinonharjoittajien yösäilöjä.

Käteispalveluja tarjoavien pankkikonttoreiden lukumäärä supistui 54 konttorin verran vuonna 2013, ja konttoreita oli 951 vuoden 2013 lopussa. Suurimmat pankki-ryhmät keskittivät käteispalvelujaan yhä harvempiin konttoreihin erityisesti isoimmissa kaupungeissa. Pankkikonttoriverkosta on muutenkin supistettu siirtymällä verkossa tarjottaviin palveluihin.

Osana harmaan talouden ja rahanpesun vastaista taistelua useissa euromaissa on ryhdytty rajoittamaan käteisen käyttöä suurissa maksuissa. Italiassa ja Portugalissa on voimassa euromaista tiukimmat eli 1 000 euron enimmäisrajoitukset käteismaksuille. Myös Espanjassa, Kreikassa, Ranskassa ja Belgiassa on säädetty maksimimäärät käteismaksuille. Rajoitusten tavoitteena on ollut kasvattaa finanssikriisin myötä supistunutta verokertymää siirtämällä käteismaksuja sähköisiksi, jolloin käteiskauppaan liittyvä mahdollisuus myydä ohi kirjanpidon pienenee. Asiaa selviteltiin myös Suomessa, mutta käteisen käytön rajoittamista elinkeinotoiminnassa pohtinut työryhmä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena kieltää suuria käteismaksuja Suomessa.

Turismin vaikutus näkyy käteisen liikkeeseenlaskussa yhä enemmän

Samalla kun suomalaisten kuluttajien käteisen käyttö kotimaassa on tasaisesti vähenevässä, näyttäisi käteisen käyttö matkailussa lisääntyvän. Suomalaiset ottavat ulkomaanmatkoille mukaan runsaasti pankkiautomaateista nostettuja 50 euron seteleitä. Ulkomaiset turistit puolestaan tuovat Suomeen enimmäkseen 100 euron ja 500 euron seteleitä. Suurimpia seteleitä palautuu Suomen Pankkiin enemmän kuin niitä lasketaan liikkeeseen. Tämä johtuu pääasiassa

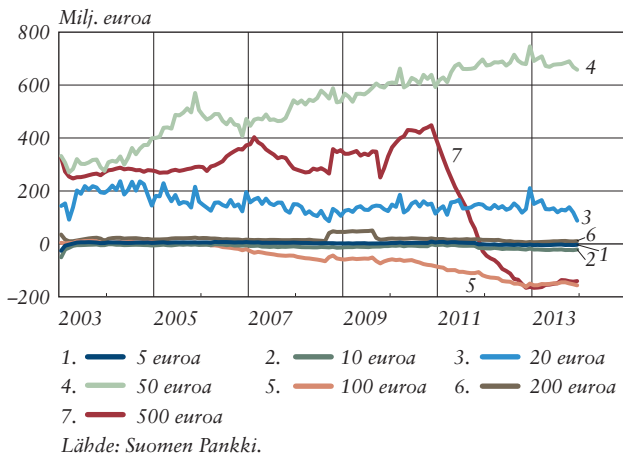
venäläisten matkailijoiden suuresta määrästä. Venäjällä yli 90 % vähittäismaksuissa maksetaan käteisellä, ja venäläiset ottavat matkoille mukaan runsaasti eurokäteistä.

Vuoden 2013 aikana seteleiden liikkeenlaskun vuosimuutoksesta on tullut Suomessa negatiivinen 100 ja 500 euron seteleiden lisäksi myös 10 euron seteleissä (kuvio 15), joita niin ikään palautettiin Suomen Pankkiin enemmän kuin Suomen Pankki laski niitä liikkeeseen.

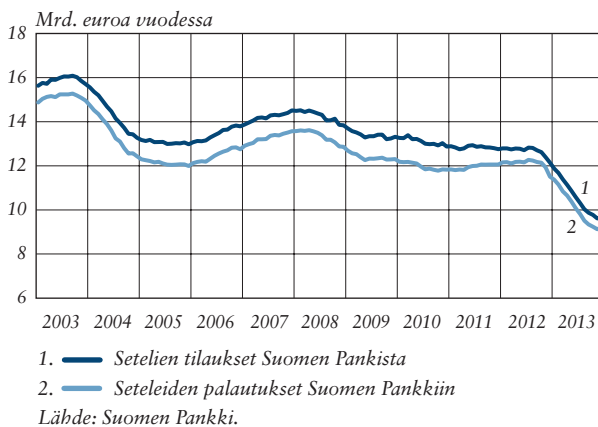
Viiden euron setelin vaihtuminen uuden sarjan seteleihin verkkaista

Toukokuussa 2013 aloitettu uuden eurosetelisarjan liikkeeseenlasku käynnistettiin viiden euron setelillä. Ensimmäisen kuukauden aikana Suomen Pankista toimitettiin liikenteeseen vain uuden Europa-sarjan seteleitä, jotta ne tulisivat kansalaisille tutuksi. Tämän jälkeen vanhan ja uuden sarjan seteleitä on laskettu liikkeeseen melko tasaisesti. Vuoden 2013 lopussa vanhasta viiden

Kuvio 15.
Euroseteleiden liikkeeseenlaskun vuosimuutos Suomessa

Kuvio 16.
Seteleiden tilaukset Suomen Pankista ja palautukset Suomen Pankkiin

euron setelikannasta oli vaihdettu noin viidennes.

Kahden aluekonttorin sulkeminen kasvattanut käteisen paikallista kiertoa

Suomen Pankin kahden aluekonttorin sulkemisella tavoiteltiin rahahuollon tehokkuuden kasvua sekä sitä, että vähennettäisiin seteleiden lajittelun päällekkäisyyttä yksityisten toimijoiden laskentakeskuksissa ja Suomen Pankissa. Tampereen ja Kuopion aluekonttorin käteisliikennettä siirtyi osittain Vantaan ja Oulun konttoriin. Samalla käteisen sisäinen kierto yksityisissä laskentakeskuksissa on selvästi kasvanut vuoden 2013 aikana. Paikallisen kierron vilkastuminen näkyy paitsi laskentakeskusten kierrätystilastoissa myös Suomen Pankin setelitalauksien ja palautusten supistumisessa. Tilaukset ja palautukset Suomen Pankin konttoreista vähenivät vuositasolla yli 2 mrd. euron verran eli alle 10 mrd. euroon (kuvio 16). Eurokolikoiden liikkeeseenlaskun kasvu on tasaisesti hidastunut eurokaudella, ja vuosikasvu oli vuonna 2013 arvomääräisesti noin 20 milj. euroa, mistä reilu puolet oli 2 euron kolikon liikkeeseenlaskun kasvua.

Uuden, entistä laajemman rahahuolto-osaston muodostaminen

Organisaatiomuutoksen myötä aiemmin erillisinä yksikköinä Suomen Pankissa toimineet operatiivista rahahuoltoa hoitanut maksuvälineosasto sekä turvallisuus- ja kiinteistöyksikkö yhdistettiin vuoden 2013 alussa. Uuden osaston nimeksi tuli rahahuolto-osasto. Osaston henkilöstömäärä oli vuoden 2013 lopussa 67 henkeä. Turvallisuus- ja kiinteistöyksikön yhdistäminen rahahuoltoon on luontevaa, sillä pankin turvallisuustehtävistä valtaosa liittyy suoraan rahahuollon turvallisuuden varmistamiseen.

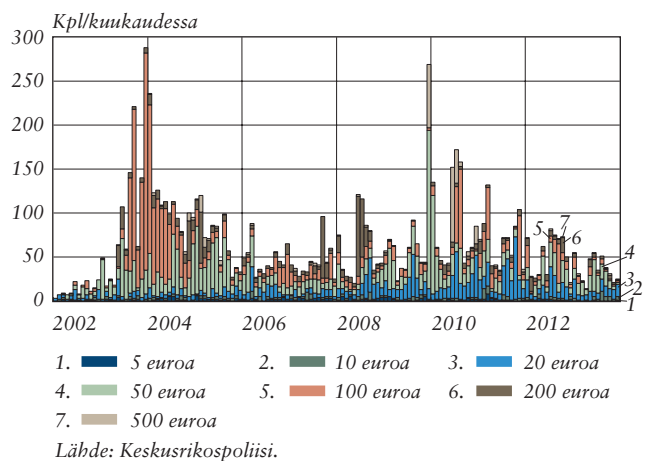
Suomessa väärennösten levittäminen väheni edelleen

Suomessa löytyneet seteliväärennökset vähenivät jo kolmatta vuotta peräkkäin huoli-

matta siitä, että euroalueella seteliväärennosten määrä alkoi parin vuoden supistumisen jälkeen uudelleen lisääntyä. Suurin osa Suomessa löytyneistä laadukkaista vääristä seteleistä on samanlaisia väärennöksiä, joita on löydetty myös muista euromaista.

Vuonna 2013 Suomessa löydettiin kaikkiaan 427 väärennöstä. Eniten levitettiin 50 euron seteliväärennöksiä ja seuraavaksi eniten 20 euron väärennöksiä. Suomen väärennös määrät ovat varsin pieniä lähes kaikkiin Euroopan maiden väärennöksiin verrattuna (kuvio 17).

Kuvio 17.
Euroseteliväärennökset setelilajeittain Suomessa vuosina 2002–2013

Kehikko 8.

Uuden eurosetelisarjan käyttöönotto

Uusi viiden euron seteli otettiin käyttöön Suomessa ja muualla euroalueella toukokuussa 2013. Viiden euron seteli on uuden sarjan ensimmäinen käyttöön otettu seteli. Sen ulkoasu julkistettiin jo tammikuussa 2013.

Tärkein syy setelisarjan uudistamiseen on väärentämisen vaikeuttaminen tulevaisuudessa. Turvatekijöitä uudistetaan noin kymmenen vuoden välein. Uusi eurosetelisarja ei ole tässä suhteessa poikkeus, vaikka mitään merkittävää väärennösten kasvua ei ole euroalueella havaittu.

Uutta eurosetelisarjaa on suunniteltu jo useita vuosia. Koska sarja uudistetaan vaiheittain, myöhemmin uusittavissa seteleissä on mahdollista ottaa huomioon turvatekijöiden viimeisin tekninen kehitys. Esimerkiksi värikopiokoneiden tulostustarkkuuden ja yleisen laadun kehitys on lisännyt paineita parantaa euroseteleiden näkyviä turvatekijöitä. Näkyvät turvatekijät ovat käteisen käyttäjien aitoustunnistuksen kannalta keskeisimpiä väärennösten torjuntaan liittyviä ominaisuuksia. Suomessa valmistetut väärennökset on useimmiten tehty kopiokoneilla ja tulostimilla, joten ne ovat yleensä heikkolaatuisia ja helposti tunnistettavia.

Uudessa viiden euron setelissä tärkeimpänä näkyvänä turvatekijänä on väriä vaihtava hohtavanvihreä arvonumero, joka parantaa väärennösuojaa. Yleisesti tunnetuin turvatekijä eli vesileima on muutettu Europa-neidon kasvokuvavesileimaksi. Tämä helpottaa osaltaan aitouden varmistamista, sillä kasvopiirteiden tunnistaminen on silmälle tyypillisesti helppoa. Leveässä hologramminauhassa on vielä varmistukseksi mukana Europa-neidon kasvokuva-hologrammi.

Näkyvien turvatekijöiden lisäksi myös koneellisen lajittelun ja keskuspankkien aitoustunnistuksen turvatekijät uudistetaan sekä päivitetään kunkin setelin tapauksessa erikseen. Euroseteleissä on rinnakkain useita teknisesti monimutkaisia turvatekijöitä, joiden valmistaminen sekä jäljentäminen ovat äärimmäisen hankalia. Euroseteleissä käytetään esimerkiksi useaa painotekniikkaa, mikä vaikeuttaa painatusta ja tehostaa näin väärennösten torjuntaa.

Seteliihoidon teemat eli Euroopan aikakaudet sekä arkkitehtoniset tyyliuunnat säilytetään uusissa seteleissä ennallaan. Tarkoituksena oli myös säilyttää uusi setelisarja riittävän samannäköisenä kuin edellinen sarja, jotta uudet setelit tunnistetaan helposti euroseteleiksi.

Yhteisen sopimuksen mukaan uutta seteliä laskettiin ensimmäisinä liikkeeseen laskukuukausina liikkeelle runsaasti, jotta uusittu seteli tulisi nopeasti tutuksi kuluttajille. Myös Suomessa laskettiin aluksi liikkeeseen ainoastaan uutta viiden euron seteliä. Koska vanhan sarjan hyväkuntoisia seteleitä oli vielä Suomen Pankin varastoissa, niitä lasketaan liikkeeseen, kunnes ne poistuvat huonokuntoisina kierrosta.

Eurojärjestelmässä on alustavasti sovittu, että vanhan sarjan viiden euron setelien liikkeeseenlasku lopetetaan viimeistään silloin, kun uuden sarjan toisen setelin eli 10 euron liikkeeseenlasku aloitetaan. Lopulta vanhat setelit lakkaavat olemasta laillisia maksuvälineitä. Tästä tiedotetaan hyvissä ajoin. Ensimmäisen sarjan setelit eivät silloinkaan menetä arvoaan, vaan Suomen Pankki ja euroalueen kansalliset keskuspankit vaihtavat niitä uusiin seteleihin rajoittamattoman ajan.

Muu toiminta

Tutkimus

Suomen Pankissa taloudellinen tutkimus tukee pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja pankin ulkoista vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso pankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin pankki voi antaa vahvan panoksen rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Tutkimusyksikön panos pankin politiikkatyöhön kasvoi vuonna 2013 edellisten vuosien tilanteeseen verrattuna selvästi. Poliittikatyö, erityisesti pankkien liiketoiminnan uudelleenjärjestämistä käsittelevän pääjohtaja Liikasen raportin tekeminen tunnetuksi, lisäsi tutkijaekonomistien näkyvyyttä julkisina asiantuntijoina.

Rahataloudellinen tutkimus

Finanssikriisit, kansainvälisen talouden taantumukset, epätavanomaiset rahapolitiittiset toimet ja valtioiden velkakriisi olivat tärkeitä teemoja taloustutkimuksessa vuonna 2013. Näiden lisäksi erityisesti rahapolitiikan ennakoiva viestintä sekä rahoitusmarkkinoiden vakausvalvonta ja näiden kokonaistaloudelliset vaikutukset työllistivät kansainvälistä tutkijayhteisöä. Tutkijat ovat myös aktiivisesti jatkaneet keskustelua kokonaistaloudellisen tutkimuksen haasteista ja vaihtoehtoisista tutkimusotteista. Vuoden 2013 aikana tehtyä kansainvälistä mallinnustyötä, joka tähtää rahoitusjärjestelmän toimintaa käsittelevän tutkimuksen integroimiseen osaksi kokonaistaloudellista analyysia, luonnehti edelleen vaihtoehtoisten mallinnusratkaisujen kokeilu.

Suomen Pankin tutkimuspolitiittiset linjaukset korostavat rahoitusmarkkinoiden ja reaalityalouden vakautta ja vuorovaikutusta. Pankin tutkimusprojektit ja -julkaisut keskittyivät vuoden 2013 aikana lukuisiin ajankohtaisiin teemoihin, kuten keskus-

pankin suorittamiin epätavanomaisiin pitkäaikaisen julkisen velan ostoihin, varjo-pankkijärjestelmään ja pitkiin matalan koron jaksoihin, inflaatiodynamiikan muutoksiin euroalueella ja Yhdysvalloissa, tartuntariskien leviämiseen pankkien välisillä rahamarkkinoilla sekä innovointiin, resursien kohdentumiseen uudelleen ja talouskasvuun. Myös poliittisen epävarmuuden merkitystä yritysten investointien kannalta sekä informaatiokustannusten vaikutuksia talouden investointidynamiikkaan käsiteltiin. Tutkimusprojekteista syntyi 35 keskustelualoitetta.

Tutkimusprojekteissa saatujen tulosten mukaan esimerkiksi rahapolitiikan ohjaus-teho kasvaa, jos keskuspankki kykenee taroituksenmukaisesti yhdistämään korkopolitiikkansa julkisen velan ostoihin sijoittajien suosimissa maturiteeteissa. Kauan kestävä matalan koron jaksot, sijoittajien ylioptimismi ja taloustoimijoiden kykenemättömyys ennakoita epätavallisen suotuisan talouskehityksen laajuus selittävät toisaalta talouden pitkiä nousukausia ja niitä seuraavia syviä taantumia.

Inflaatio-odotusten merkitys euroalueen ja Yhdysvaltain inflaatiodynamiikan kannalta on empiirisen näytön mukaan kasvanut ajan myötä. Tulokset korostavat uskottavan rahapolitiikan merkitystä inflaatiodynamiikan näkökulmasta.

Yksittäisen pankin maksuvaikeuksista aiheutuvien tartuntariskien suhteen tutkimustulokset viittaavat siihen, että pankkien muodostamat ryppäät, suuret pankkien välisiltä markkinoilta otetut lainat ja pankin asema välittäjänä pankkiverkossa selittävät tartuntariskiä paremmin kuin pankin koko tai velkaantuneisuus.

Yritysten innovaatioiden tukemisen kannalta on tärkeää tunnistaa ne kasvuyritykset, jotka käyttävät tukia tehokkaasti. Onnistuneen tuen hyvinvointivaikutukset voivat olla suuret. Vaalivuosisien poliittinen epävarmuus vaikuttaa merkittävästi institutionaalisten sijoittajien investointihalukkuuteen Yhdysvalloissa. Informaatiokustannusten vuoksi yritysten on ihanteellista pidät-

täytyä informaation keruusta ja jalostamisesta suurimmaksi osaksi aikaa, minkä vuoksi ne investoivat harvakeen ja suurissa erissä.

Tieteelliset kokoukset

Suomen Pankki oli kertomusvuonna mukana järjestämässä kansainvälisiä tieteellisiä kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä asioista. Kesäkuussa pankki oli järjestämässä SUERF:n eli The European Money and Finance Forumin kanssa Helsingissä pidettyä kokousta ”Banking after regulatory reforms – business as usual?”. Suomen Pankin pääjohtajan Erkki Liikasen lisäksi kokouksen pääpuhujina olivat Englannin pankin tuolloinen varapääjohtaja Paul Tucker sekä Princetonin yliopiston professori Alan Blinder. Akateemisen puheenvuoron esittivät professori Jean-Charlet Rochet (Universität Zürich) ja professori Steven Ongena (Universität Zürich). Rahoitusmarkkinasääntely ja ehdotukset pankkien liiketoiminnan uudelleenjärjestämiseksi olivat näkyvästi esillä kokouksen puheenvuoroissa.

Syyskuussa pankki oli mukana järjestämässä Balilla pidettyä kansainvälistä kokousta, jonka organisoivat Universitas Sebelas Maret ja Journal of Financial Stability. Kokouksen teemana oli ”Risk, Banking and Financial Stability”. Indonesian rahoitusmarkkinatilanteen ja sääntely- ja valvontajärjestelmän lisäksi kokouksessa käsiteltiin pankkitoiminnan ulottuvuuksia monipuolisesti. Marraskuussa pankki järjesti Bordeaux’n yliopiston kanssa kaksipäiväisen työpajan ns. agenttiperusteisesta mallinuksesta (Agent Based Modelling, ABM). Centre of Economic Policy Research (CEPR) avusti kokouksen järjestelyissä. ABM-mallinnus tarjoaa työkaluja mm. kriiseihin usein liitetyn kompleksisen dynamiikan selittämiseen.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT) keskittyy ensisijaisesti soveltavaan tutkimukseen, jossa painottuvat raha- ja valuuttapoliittiset kysymykset sekä rahoitusjärjestelmien toiminta. Ensisijaisina kohteina ovat Venäjä ja Kiina, vaikka monissa tutkimusasetelmissä onkin luontevaa käyttää laajempia vertailevia aineistoja. Toisiaan tukevat tutkimus, seuranta ja ennustetyö muodostavat perustan yksikön asiantuntijatoiminnalle.

Vuonna 2013 laitos jatkoi suositun viikkokatsauksensa julkaisemista sekä suomeksi että englanniksi. Viikkokatsauksella on noin 2 000 tilaajaa ympäri maailmaa. Lisäksi järjestettiin ajankohtaisiin teemoihin liittyvät tietoiskut Venäjän ja Kiinan taloudesta ja julkaistiin näihin esityksiin perustuvat raportit.

Tutkimukset julkaistaan ensi vaiheessa yksikön omina keskustelualoitteina. Vuoden 2013 aikana ilmestyi 31 keskustelualoitetta. Lisäksi BOFIT Online -sarjassa ilmestyi 11 lyhyempää raporttia. Tutkimuslaitos julkaisi ennusteet Venäjän ja Kiinan talouden lähivuosien näkymistä Suomen Pankin kansainvälisen talouden ennusteen yhteydessä maaliskuussa ja syyskuussa. Omien tutkijoiden artikkeleiden lisäksi keskustelualoitteina julkaistaan laitoksen vierailevien tutkijoiden artikkeleita ja yksikön seminaareissa sekä työpajoissa esiteltyjä tutkimuksia. Vuonna 2013 Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksessa oli yhteensä 20 vierailevaa tutkijaa yhdestätoista eri maasta.

Vuonna 2013 tutkimuksen painopisteenä oli rahoitusjärjestelmien toiminta eri maissa. Tämän lisäksi tutkimuskohteina olivat rahapolitiikka ja sen muutokset nousevissa talouksissa.

Toukokuussa 2013 tutkimuslaitos oli järjestämässä Kiinan valuutan kansainvälistymistä ja maan pääomanliikkeiden vapauttamista käsittelevää konferenssia ”Renminbi and the Global Economy”. Toisena järjestäjän tässä konferenssissa oli City University of Hong Kong, Kiinan

Kuva: Peter Mickelsson.

valuutan käyttö maan ulkopuolella ja kansainvälisessä kaupassa lisääntyy kovaa vauhtia, ja uudet päätökset pääomaliikkeiden vapauttamisesta merkitsevät tämän kehityksen kiihtymistä entisestään. Kokouksen pääpuhujana oli Charles Engel (University of Wisconsin), joka korosti valuuttakurssien pysyttelevän usein pitkiä aikoja kaukana tasapainoarvostaan, mikä saattaa vaatia eri maiden keskuspankeilta yhteisiä toimia.

Marraskuussa järjestettiin Moskovassa työpaja ”Banking in Emerging Markets: Challenges and Opportunities”. Toisena järjestäjänä kokouksessa oli Higher School of Economics. Kokouksessa käsiteltiin etenkin Venäjän pankkijärjestelmän haasteita.

Tilastot

Suomen Pankki vastasi vuonna 2013 euroalueen rahalaitostilastojen ja muiden rahoitus- ja maksutasetilastojen Suomea koskevien osien tuottamisesta sekä vastaavista kansallisista tilastoista. Kesäkuussa 2013 Suomen Pankki ja Tilastokeskus allekirjoittivat sopimuksen maksutasetilastoinnin siirtämisestä Suomen Pankista Tilastokeskukseen. Maksutasetilastoinnin päävastuu ja siihen liittyvät työtehtävät siirtyvät Tilastokeskukselle vuoden 2014 alusta lähtien. Siirto mahdollistaa maksutasetilaston nykyistä tiiviimmän liittämisen kansantalouden tilinpitoon. Tilastoinnin tehtävien keskittäminen Tilastokeskukseen on yksi

valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman hankkeista.

Tilastokeskus vastaa tulevaisuudessa maksutasetilaston tietojen keräämisestä, käsittelystä ja julkaisemisesta. Suomen Pankki kerää edelleen rahalaitoksia, sijoitusrahastoja sekä arvopaperisijoituksia koskevat tiedot muuta Euroopan keskuspankkijärjestelmän tilastointia varten ja toimittaa näiltä osin Tilastokeskukselle maksutasetilastointiin tarvittavat tiedot. Maksutasetilaston ja kansantalouden tilinpidon uusien kansainvälisten standardien mukaiset tiedot julkaistaan vuoden 2014 puolivälistä lähtien Tilastokeskuksen verkkopalvelussa.

EU:n jäsenmaiden tilastovirastojen ja Eurostatin muodostaman Euroopan tilastojärjestelmän ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän tilastoyhteistyötä tiivistettiin vuonna 2013. Strategisen yhteistyön kehittämiseksi perustettiin uusi yhteistyöelin, Euroopan tilastofoorumi (European Statistical Forum, ESF). Sen jäseniksi kutsuttiin tilastovirastojen pääjohtajat ja keskuspankkien tilastajohtajat. Kerran vuodessa kokoontuva foorumi piti ensimmäisen kokouksensa marraskuussa. Tilastojärjestelmien välinen operatiivinen yhteistyö keskitetään vastedes raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteaan (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB).

Tilastoinnin kehittämisen ja laajentamisen painopiste oli kertomusvuonna uudessa arvopaperiomistusten tilastoinnissa, joka sisältää tiedot arvopapereiden hallussapidoista ja niiden muutoksista eriteltynä sektoreittain. Saksan keskuspankin ja EKP:n luoman arvopapereiden omistustietojen käsittelyyn suunniteltu keskitetty tietojärjestelmä pääsi ensimmäiseen vaiheeseen euroalueella kesällä 2013. Suomen Pankissa rakennettiin kansallisen tason tilastotietojärjestelmät ja valmistauduttiin erityisesti rahoitussektorin tiedonkeruiden laajennuksiin. Arvopaperiomistusten tilastointi aloitetaan vuoden 2014 alussa.

Osana pankkiunioniin valmistautumista Suomen Pankin asiantuntijat osallistuivat

valvonta- ja tilastotiedonkeruuta suunnittelevien EKPJ:n tilastokomitean alaisten pienryhmien työhön. Pankki on näissä ryhmissä nostonut esille erityisesti tiedon tehokaan jakamisen ja aktiivisen viranomaisyhteistyön merkitystä.

Kansainvälinen toiminta

Rahoitusmarkkinoiden integraatio ja valtiontalouksien keskinäisten riippuvuussuhteiden lisääntyminen ovat entisestään korostaneet kansalliset rajat ylittävän yhteistyön merkitystä. Eurojärjestelmän täysivaltaisena jäsenenä Suomen Pankki osallistuu aktiivisesti Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) toimintaan ja päätöksentekoon. Lisäksi pankki vastaa Suomen yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF) ja on osakkeenomistajana Kansainvälisessä järjestelypankissa (Bank for International Settlements, BIS). Näiden organisaatioiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi Suomen Pankki vaikuttaa monilla pohjoismaisilla, eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

Vaikuttaminen Euroopan keskuspankkijärjestelmässä

Eurojärjestelmän ylin päättävä elin on Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto, joka koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista. Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on neuvoston jäsen, ja hänen henkilökohtaisena sijaisjäsenenään toimii johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Suomen Pankin pääjohtaja on jäsenenä myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat kaikkien EU-maiden keskuspankkien pääjohtajat sekä EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja.

EKP:n neuvosto kokoontuu yleensä kaksi kertaa kuukaudessa Frankfurtissa. Kuukauden ensimmäisessä kokouksessa neuvosto arvioi perusteellisesti raha- ja reaali talouden kehitystä ja tekee rahapolitiikkaan liittyviä päätöksiä. Kuukauden toi-

sessä kokouksessa keskitytään EKP:n ja eurojärjestelmän muihin tehtäviin ja vastuualueisiin. Lisäksi neuvosto on pitänyt puhelinkokouksia ja tehnyt päätöksiä kirjallista päätöksentekomenettelyä käyttäen.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat Euroopan keskuspankkijärjestelmän työhön kaikissa valmisteluportaissa. EKP:llä on oma tarkastuskomitea (Audit Committee), jonka tehtävänä on parantaa EKP:n ja eurojärjestelmän hallintoa ja valvontaa. Komitean puheenjohtajana toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen. Valvontakomitean (Committee on Controlling) puheenjohtajana puolestaan toimi johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomitean (Eurosystem IT Steering Committee, EISC) jäsenenä toimi johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja. Lisäksi Suomen Pankista oli vähintään yksi jäsen kaikissa komiteoissa sekä lähes kaikissa komiteoiden alaisissa työryhmissä, joita oli yhteensä noin 60. Vuoden 2013 aikana EKP:ssä työskenteli 14 suomenpankkilaista eripituisissa määräaikaissa asiantuntijatehtävissä.

Lisäksi eurojärjestelmässä toimi monia korkean tason tilapäiskomiteoita, joihin Suomen Pankin johtokunnan jäsenet tai pankin asiantuntijat osallistuivat omien toimialueittensa mukaisesti. Kertomusvuonna pankki on yhdessä Finanssi- valvonnan kanssa osallistunut aktiivisesti Euroopan pankkiunionin yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) valmisteluun ja yhteistä kriisintarkaisumekanismeja (Single Resolution Mechanism, SRM) koskevien linjausten valmisteluun.

Kansainvälinen valuuttarahasto

Suomen Pankki vastaa lain mukaan Suomen valtion yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon. Suomen edustajana valuuttarahaston ylimmässä päätöksentekelimessä hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen ja sijaisjäsenenä johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Hallintoneuvosto ko-

oontui vuosikokoukseensa lokakuussa Washingtonissa.

Valuuttarahaston neuvoa-antava kansainvälinen valuutta- ja rahoituskomitea (International Monetary and Financial Committee, IMFC) kokoontui huhtikuussa ja lokakuussa. Valuuttarahaston toiminnasta vastaavat 24-paikkainen johtokunta ja toimitusjohtaja, joka toimii myös johtokunnan puheenjohtajana.

Suomi kuuluu valuuttarahastossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriin. Kertomusvuonna vaalipiiriä johti Norja. Suomen Pankki osallistui yhdessä valtiovarainministeriön kanssa Norjan vetämään vaalipiirin koordinaatioon, jonka avulla valuuttarahaston johtokunnassa käsiteltävistä asioista pyritään muodostamaan vaalipiirin yhteinen näkemys.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC) kokoontui valmistelemaan vaalipiirin politiikkakannanottoja ennen IMFC-komitean kevät- ja syyskokousta. Suomen Pankin edustajana komiteassa toimi johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

Jäsenmailleen myöntämiensä luottojen suuren määrän vuoksi valuuttarahasto joutui vahvistamaan jäsenosuuksista koostuvaa perusrahoitusta ns. NAB-järjestelyn (New Arrangements to Borrow) avulla. Suomi on mukana järjestelyssä, joka oli käytössä koko kertomusvuoden ajan. Lisäksi Suomen Pankki solmi kertomusvuoden helmikuussa valuuttarahaston kanssa 3,76 mrd. euron suuruisen kahdenvälisen lainasopimuksen. Sopimus on osa vuonna 2012 tehtyä kansainvälistä aloitetta vahvistaa valuuttarahaston rahoituspohjaa tilapäisesti solmimalla kahdenvälisiä lainasopimuksia, joihin voidaan turvautua, jos perusrahoitus ja NAB-rahoitus ovat vähissä.

Kansainvälinen järjestelypankki

Suomen Pankin pääjohtaja osallistui Kansainvälisen järjestelypankin säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajatason

tapaamisiin. Tilaisuuksissa keskusteltiin yleisesti maailmantalouden ja rahoitusmarkkinoiden ajankohtaisista aiheista sekä erityisesti esimerkiksi ennakoivan viestinnän keskuspankeille tuomista haasteista ja pankkisektorin rakennemuutosehdotuksista. Järjestelypankin osakkeenomistajana Suomen Pankilla oli edustus myös pankin virallisessa yhtiökokouksessa kesäkuussa.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiden keskuspankkien yhteistyöllä on pitkät perinteet, ja keskuspankkien pääjohtajien yhteistyö on tiivistä. Kertomusvuonna Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajat tapasivat vuosittaisessa kokouksissaan Islannissa. Kokouksen pääteemana oli EKP:n tuleva rooli eurooppalaisena pankkivalvojana, ja mukana oli myös asiantuntijoita kustakin keskuspankista. Lisäksi keskuspankkien pääjohtajat tapasivat toisensa useaan otteeseen niin pohjoismaisten kokousten merkeissä kuin muissa kansainvälisissä yhteyksissä. Myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden keskuspankeilla ja valvojilla on oma yhteistyöfooruminsa (Nordic-Baltic Macroprudential Forum), jossa käsitellään rahoitusmarkkinoihin liittyviä kysymyksiä.

Tiivistä yhteistyötä keskuspankkien välillä tehdään myös asiantuntijatasolla. Kullakin Suomen Pankin toiminnolla on yleensä yksi vuotuinen tapaaminen muiden Pohjoismaiden keskuspankkien vastaavien toimintojen kanssa. Kokouksissa keskustellaan ajankohtaisista aiheista ja kehitysuunnista. Kokousten järjestelyistä vastaa kukin keskuspankki vuorollaan.

Yhteistyö Euroopan unionissa

Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) on osa Euroopan finanssivalvojen järjestelmää (European System of Financial Supervision, ESFS). Komitea keskittyy rahoitusmarkkinoiden valvontaan makrotasolla, ja sen tehtävänä on tunnistaa koko rahoitusjärjestelmää uhkaavia riskejä sekä ehkäistä niiden toteutumista varoitusten ja suositusten

avulla. Euroopan järjestelmäriskikomitean päätökset tekee hallituneuvosto, jossa Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on äänivaltainen jäsen. Järjestelmäriskikomitea kokoontuu yleensä neljä kertaa vuodessa. Suomen Pankilla on myös edustaja järjestelmäriskikomitean alaisessa neuvoo-antavassa teknisessä komiteassa.

Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee, EFC) tehtävänä on valmistella EU:n talous- ja valtiovarainministereiden Ecofin-neuvoston kokouksia. Vuonna 2013 komitean työtä leimasivat erityisesti Euroopan velkakriisin hoito, EU-maiden taloudellisen tilanteen tiivis seuranta sekä tarve lisätä talouspolitiikan koordinaatiota. EU:n jäsenvaltiot voivat nimittää komiteaan enintään kaksi jäsentä, joista toinen tulee valtiovarainministeriöstä ja toinen kansallisesta keskuspankista. Suomen Pankin edustajana toimi johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Hän osallistui kokouksiin komitean kokoontuessa ns. laajassa kokoonpanossa ja ns. vakauspöytäkokoonpanossa (Financial Stability Table). Vakauspöytäkokoonpanoon osallistuvat myös EU:n valvojen edustajat, jotka raportoivat unionin rahoitusmarkkinoiden tilasta.

Suomen Pankki osallistuu yhteistyöhön EU:n talouspoliittisessa komiteassa (Economic Policy Committee, EPC), raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteassa (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB) sekä Eurostatin maksutasekomiteassa (Balance of Payments Committee). Talouspoliittinen komitea keskittyy valmistelemaan EU:n talouspolitiikan periaatteita ja rakennepoliittisia kysymyksiä, kun taas raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitean tehtävänä on parantaa EKP:n ja Eurostatin välisen tilastoyhteistyön edellytyksiä ja antaa lausuntoja tilastoalueen asioista. Maksutasekomitea puolestaan avustaa Eurostatia Euroopan yhteisön maksutasetilastointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen toimeenpanossa. Suomen Pankki on mukana

Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2013

Suomen Pankki EKP:n neuvostossa

Erkki Liikanen, jäsen	Tuomas Saarenheimo, avustaja (1.9.2013 saakka)	Mika Pösö, avustaja
Pentti Hakkarainen, sijaisjäsen	Jarmo Kontulainen, avustaja (1.9.2013 alkaen)	Hanna Westman, avustaja

Suomen Pankki EKPJ:n komiteoissa, budjettikomiteassa, eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomiteassa ja henkilöstöasioiden konferenssissa

Kansainvälisten suhteiden komitea Pentti Hakkarainen (19.8.2013 saakka) Olli-Pekka Lehmussaari Kristiina Karjanlahti (19.8.2013 alkaen)	Rahapolitiikan komitea Tuomas Saarenheimo (1.9.2013 saakka) Tuomas Välimäki (1.10.2013 alkaen) Jarmo Kontulainen Samu Kurri	Tilastokomitea Laura Vajanne Harri Kuussaari
Kirjanpito- ja rahoitustulokomitea Tuula Colliander	Rahoitusvakauskomitea Kimmo Virolainen Jouni Timonen	Valvontakomitea Pentti Hakkarainen, puheenjohtaja Tuula Colliander Marko Ala-Pönttiö
Lakiasian komitea Maritta Nieminen Eija Brusila	Riskienhallintakomitea Antti Nurminen Kaarina Huumo	Viestintäkomitea Jenni Hellström Richard Brander
Maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitea Marianne Palva (1.9.2013 saakka) Päivi Heikkinen (1.9.2013 alkaen) Kirsi Ripatti	Setelikomitea Mauri Lehtinen Kari Takala	Budjettikomitea Pirkko Pohjoisaho-Aarti
Markkinaoperaatioiden komitea Harri Lahdenperä Tuomas Välimäki (1.10.2013 saakka) Marjaana Hohti (10.10.2013 alkaen)	Sisäisen tarkastuksen komitea Pertti Ukkonen Jarno Talvitie (22.1.2013 alkaen)	Eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomitea Seppo Honkapohja
Organisaation kehittämiskomitea Mika Pösö Kristina Rantalainen	Tietotekniikkakomitea Petteri Vuolasto Raimo Parviainen (31.10.2013 saakka)	Henkilöstöasioiden konferenssi Antti Vuorinen

Suomen Pankki EU:n komiteoissa

Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) hallintoneuvosto Erkki Liikanen	Talospoliittinen komitea Lauri Kajanoja	Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitea Laura Vajanne
Talous- ja rahoituskomitea Pentti Hakkarainen Olli-Pekka Lehmussaari, sijaisjäsen	Euroopan pankkiviranomaisen hallintoneuvosto Kimmo Virolainen	Maksutasekomitea Harri Kuussaari

Suomen Pankki Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS), Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja OECD:ssä

Kansainvälisen järjestelypankin pääjohtajien kokoukset Erkki Liikanen	Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvosto Erkki Liikanen Pentti Hakkarainen, sijaisjäsen	OECD:n talospoliittinen komitea Tuomas Saarenheimo (1.9.2013 saakka) Tuomas Välimäki (1.9.2013 alkaen) Samu Kurri
		OECD:n rahoitusmarkkinakomitea Jyrki Haajanen

myös taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) työskentelyssä.

Suomen Pankilla on edustaja Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) hallintoneuvostossa. Euroopan pankkiviranomaisen tehtävänä on varmistaa tehokas ja yhdenmukainen pankkien valvonta ja sääntely EU:ssa sekä lujittaa valvonnan kansainvälistä koordinaointia mm. antamalla sääntely- ja valvontastandardeja sekä sovittamalla ja ratkaisemalla toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välisiä erimielisyyksiä.

Viestintä

Suomen Pankin strategisena linjauksena on lisätä yleisön tietämystä Suomen Pankista ja eurojärjestelmästä sekä niiden toiminnasta tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla. Viestinnällä välitetään tietoa rahapolitiikasta, rahoitusvakaudesta ja maksuvälineistä sekä Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta näillä alueilla. Johtokunnan jäsenet ja pankin esimiehet sekä asiantuntijat käsitelivät näitä aiheita vuoden aikana lukuisissa puheissa, kirjoituksissa sekä haastatteluissa.

Suomen Pankin puheenvuoroissa keskityttiin vuonna 2013 erityisesti rahapolitiikan ennakoivaan viestintään, pankkiunionin rakentamiseen sekä kotimaantalouden rakenteellisiin haasteisiin. Lisäksi käsiteltiin EKP:n rahapoliittisia toimenpiteitä finanssikriisiin yhä jatkuessa ja Suomen Pankin varautumista taloudellisiin riskeihin. Suomen Pankki julkisti myös ensimmäistä kertaa tiedon kultavarantonsa sijaintimaista saatuaan siihen suostumuksen keskeisiltä säilyttäjäkeskuspankeilta.

Uuden viiden euron setelin käyttöönotosta alkaneesta setelisarjauudistuksesta tiedotettiin Suomessa laajasti. Suomen Pankki järjesti lukuisia yleisötilaisuuksia, ja keskeisiin vähittäismyyntipisteisiin jaettiin tietopaketit uudesta setelisarjasta. Uudet eurosetelit on helppo erottaa ensimmäisen

sarjan seteleistä, ja niissä on aikaisempaa edistyneemmät turvatekijät.

Pankin internetsivut tarjoavat ajankohtaista tietoa taloudesta ja rahoitusmarkkinoista sekä Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta. Sosiaalisen median kanavilla tuetaan verkkoviestintää. Monikanavaisella verkkoviestinnällä halutaan saavuttaa uutta yleisöä ja viestiä toiminnasta avoimesti. Suomen Pankki palvelee yleisöä myös puhelimitse ja sähköpostitse.

Twitter-tilinsä kautta Suomen Pankki kertoo järjestämistään tilaisuuksista ja uusista julkaisuistaan sekä viestii muun muassa valuuttakursseista ja markkinakoroista. Suomen Pankin rahamuseolla sekä kirjastolla on myös Facebook-sivut. Suomen Pankin internetsivuilla ilmestyy pankin asiantuntijoiden kirjoittama blogi, jossa julkaistaan ajankohtaista keskuspankkitoimintaa käsitteleviä kirjoituksia.

Lokakuussa pääjohtaja Liikanen osallistui Euroopan komission yhdessä muiden eurooppalaisten instituutioiden kanssa järjestämään verkkokeskusteluun, jossa kansalliset esittivät EKP:n toimintaan, pankkirakenteiden uudistamiseen sekä pankkiunioniin liittyviä kysymyksiä.

Suomen Pankin tutkimus tuki talouden kriisitietoisuutta

Suomen Pankin tärkein julkaisu on Euro & talous. Vuoden 2013 aikana lehti ilmestyi viitenä numerona. Kahdessa lehden numeroista käsiteltiin Suomen talouden näkymiä ja julkaistiin kotimaantalouden ennuste, kaksi numeroista keskittyi rahapolitiikkaan sekä kansainväliseen talouteen ja yhdessä numerossa tarkasteltiin rahoitusmarkkinoiden vakautta. Kunkin Euro & talous -lehden ilmestymisen yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus.

Kesäkuussa ilmestyneessä kotimaantalouden ennustenumerossa esiteltiin analyysi rakenteellisista muutoksista, jotka koettelivat Suomen taloutta finanssikriisin tuoman suhdannetaantumana ohella.

BoF Online -verkkojulkaisusarjassa ilmestyi kertomusvuoden aikana 14 artikke-

lia. Suomen Pankin julkaisut ovat saatavilla verkkosivuilla. Tiedot vuoden 2013 keskeisistä julkaisuista on koottu liitteeseen (s. 129).

Keskuspankipäättäjät vierailivat Suomen Pankissa

Suomen Pankin rahamuseossa järjestettiin toukokuussa 2013 pääjohtaja Liikasen isännöimä keskustelutilaisuus, jossa Englannin pankin pääjohtaja Mervyn King ja pääministeri Jyrki Katainen keskustelivat aiheesta *Mitä olemme oppineet kriisistä?*. Tilaisuuteen oli kutsuttu muun muassa taloustieteen opiskelijoita, pankkien ekonomisteja sekä muita talouselämän vaikuttajia.

Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsen Benoît Cœuré vieraili Suomessa syyskuussa. Vierailun yhteydessä Cœuré tapasi Suomen Pankin edustajien lisäksi markkina-toimijoita sekä lehdistön edustajia. Lehdistötapaamisessa käytiin läpi EKP:n rahapolitiikkaa sekä neuvoston arvioita talouden näkymistä.

Rahamuseossa järjestettiin kevään aikana viisi Studia monetaria- ja kaksi Talouskirja Nyt -yleisötilaisuutta. Suomen Pankin vierailukeskuksena toimiva rahamuseo täytti kertomusvuoden aikana kymmenen vuotta. Syksyllä museossa käynnistettiin sisältöjen ja rakenteiden uudistustyöt. Museo oli suljettuna loppuvuoden 2013.

Suomen Pankissa kävi vuoden 2013 aikana useita kymmeniä vierailuryhmiä tutustumaan pankin rahamuseoon ja saamassa tietoa talouden näkymistä.

Maaliskuussa Suomen Pankki lanseerasi nuorten talousosaamisen edistämistä varten kehitetyn Eurokampus-kokonaisuuden, jonka nettisivut ovat osoitteessa www.euro.fi. Sivustolla julkaistaan muun muassa nuorten kirjoittamaa talousaiheista blogia.

Yhteistyö opettajien kanssa on tärkeä osa Eurokampus-kokonaisuutta. Suomen Pankilla oli vuonna 2013 päävastuu opettajille järjestetystä Talous tutuksi -koulutuskierrosta. Kiertue järjestettiin yhteistyössä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton, Finanssialan Keskusliiton, Opetushallituksen, Pörssisäätiön ja Taloudellisen tiedotustoimiston kanssa.

Suomen Pankki järjesti lukiolaisten Talousguru-kilpailun Finanssialan Keskusliiton sekä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton kanssa. Lisäksi pankki järjesti toisen asteen opiskelijoille eri euromaissa pidettävän Generation Euro -joukkuekilpailun Suomessa. Vuoden 2013 Talousguru-kilpailun voitti Antti Luukkainen Helsingin normaalilyseon lukiosta, ja Generation Euro -kilpailun voitti Etelä-Tapiolan lukion joukkue.

Suomen Pankissa ja rahamuseossa vieräilee vuosittain kymmeniä koululaisryhmiä kuulemassa rahasta ja keskuspankin toiminnasta.

Johtaminen ja henkilöstö

Strategia

Suomen Pankin päivitetty strategiset linjaukset ja toimintaa ohjaavat uudistetut mittarit otettiin käyttöön vuoden 2013 alussa. Päivitetty strategia perustuu osamiseen pohjautuvan vaikuttavuuden kehittämiseen sekä operatiivisten keskuspankki-tehtävien tehokkaaseen ja laadullisesti kilpailukykyiseen tuottamiseen. Toimintaympäristön ajankohtaisista muutoksista keskeisimpiä ovat pankkiunionin eli yhteisen vakauspolitiikan ja pankkivalvonnan rakentaminen euroalueella sekä makrovakausvalvonnan tehostaminen Suomessa. Kotimaisessa talouspoliittisessa keskustelussa ovat olleet esillä mahdollisten rakenteellisten uudistusten vaikutukset, kustannuskilpailukyky sekä julkisen talouden tila.

Suomen Pankki vahvistaa panostaan rahoitusmarkkinapolitiikassa. Asiantuntemuksen painopisteeksi on määritelty kokonaistaloudellisen näkökulman yhdistäminen rahoitusmarkkinanäkökulmaan. Pankki toimii innovatiivisena ajatushautomona

sekä kotimaisessa talouspoliittisessa keskustelussa että eurojärjestelmän tasolla.

Strategiatyössä kiinnitettiin vuonna 2013 erityisesti huomiota ulkopuolisten sidosryhmien näkökulmaan. Suomen Pankin toimintaa on kehitettävä ja arvioitava sen mukaan, miten hyvin pankkiin luotetaan ja miten sen koetaan suoriutuvan tehtävistään. Ulkoisen näkökulman lisäksi strategiassa korostui tuottavuuden ja tehokkuuden jatkuva kehittäminen.

Strategian toteuttamista ohjaava tavoite- ja tuloskehikko koostuu strategisista linjauksista ja niiden toteutumista kuvaavista uudistetuista mittareista. Pankkitason mittariston avulla arvioidaan pankin yhteiskunnallista roolia ja pankin tilivelvollisuutta yhteiskuntaa kohtaan. Pankkitason mittariston ohella osastoille ja ydinprosesseille määriteltiin erityiset, strategiasta johdetut osaston tai prosessin toimintaa ohjaavat mittarit. Tavoitteita asetettiin mm. aloitteellisuudelle kansainvälisillä foorumeilla sekä tuloksellisuudelle eurojärjestelmän yhteishankkeissa. Näitä kuvataan tarkemmin erillisessä kehikossa 11.

Kehikko 10.

Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot

Toiminta-ajatus

Suomen Pankki rakentaa taloudellista vakautta. Vakaa hintataso, turvalliset maksujärjestelmät ja luotettava rahoitusjärjestelmä edistävät kestäväää talouskasvua, työllisyyttä ja suomalaisten hyvinvointia.

Visio

Suomen Pankki tunnetaan eteenpäin katsovana ja tehokkaana keskuspankkina sekä rakentavana ja vaikutusvaltaisena eurojärjestelmän jäsenenä.

Visiossa korostuu Suomen Pankin tavoite olla eteenpäin katsova viranomaisen, jonka toiminta ja kannanotot rakentavat Suomen kansantalouden vakautta ja pitkän aikavälin kestävyttä. Pankki itse toimii tuottavuutta edistävien kannanottojensa mukaisesti.

Rakentava rooli eurojärjestelmässä edellyttää, että Suomen Pankki on aktiivisesti mukana kehittämässä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Vaikuttavuus asettaa vaativat tavoitteet pankkilaisten ammattitaidolle ja kommunikaatiokyvyille.

Strategian tiivistelmä

- Suomen Pankin vaikuttavuus perustetaan asiantuntemukseen, luotettavuuteen ja tutkimukseen.
- Varmistamme kilpailukykyisten keskuspankkipalvelujen saatavuuden Suomessa.
- Huolehdimme osaltamme rahoitusmarkkinoiden ja infrastruktuurin palvelutasosta.
- Ylläpidämme tehtävienne vaatimaa vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta sekä toteutamme taloudellisen tilivelvollisuutemme suomalaista yhteiskuntaa kohtaan.
- Työprosessimme ovat laadukkaita, teknisesti edistyneitä ja ympäristön kannalta kestäviä.
- Rakennamme osaamistamme ja ammatillista kilpailukykyämme tulevaisuuden maailmaan samalla kun huolehdimme pitkäjänteisesti henkilöstömme hyvinvoinnista.

Arvot

Osaava – arvostava – vastuullinen

Arvot kuvastavat suhtautumista omaan työhön, työtovereihin ja yhteiskuntaan. Yhteinen arvopohja ohjaa pankkilaisten jokapäiväistä toimintaa ja vahvistaa yhtenäistä toimintakulttuuria. Arvojen määrittämiseen osallistuivat kaikki pankkilaiset.

Osaava

Vankka ammattitaito ja -etiikka ovat työmme perusta. Uudistamme jatkuvasti taitojamme ja työtapojamme.

Arvostava

Teemme työtä yhdessä ja yhteisten päämäärien hyväksi. Keskustelemme avoimesti ja esitämme tuoreita näkemyksiä.

Vastuullinen

Toimimme vastuullisesti ja riippumattomasti. Olemme luotettava yhteistyökumppani.

Johtamisjärjestelmä

Suomen Pankin johtamisjärjestelmään kuuluvat strategian lisäksi toiminnansuunnittelu, tavoite- ja tuloskehikko, henkilöstö- ja budjettikehykset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi (kuvio 18). Kokonaisvaltainen riskien arviointi ja analysointi ovat osa osastojen, yksiköiden ja prosessien toiminnansuunnittelua. Henkilöstön kanssa käytävät kehitys- ja palkkakeskustelut ovat osa pankin johtamisjärjestelmää.

Toiminnansuunnittelu

Osastojen ja prosessien toiminnansuunnittelun aikajänne on kolme vuotta. Toiminnan tavoitteet kirjoitetaan tavoite- ja tulosopimukseksi, jonka osastopäälliköt allekirjoittavat vuosittain. Sopimuksissa kerrotaan tavoitteet, miten niitä mitataan ja mitkä ovat osastojen merkittävimmät hankkeet.

Tavoite- ja tuloskehikko

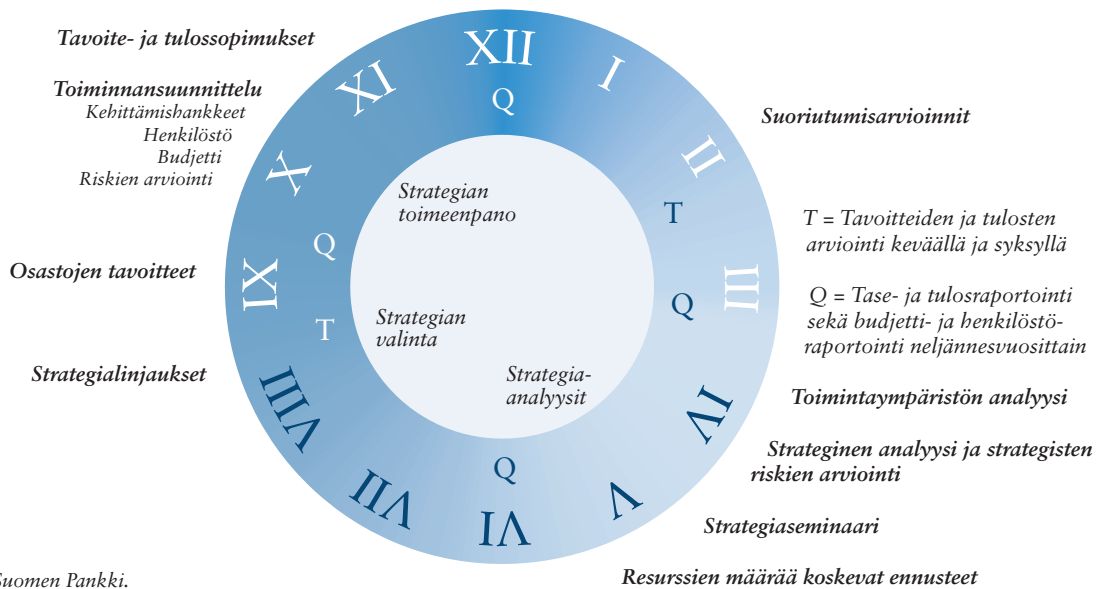
Tavoite- ja tuloskehikko ohjaa pankin strategian mukaista toimintaa. Kehikon avulla voidaan myös kertoa ulkopuolisille sidosryhmille, miten pankki on asettanut palvelutavoitteensa yhteiskuntaan nähden ja kuinka näiden tavoitteiden toteutumista mitataan. Pankkitason tavoitteiden tapaan myös kullekin osastolle ja prosessille on johdettu sitä koskevat tavoitteet osaluonteittain.

Vuotta 2013 koskevan tavoite- ja tuloskehikon mukaan tavoitteet saavutettiin kertomusvuonna keskimäärin hyvin (ks. kehikko 11).

Henkilöstö- ja budjettikehykset

Osastojen resurssien suunnittelua ohjataan kolmivuotisilla henkilöstö- ja toimintakulukehyksillä, jotka päivitetään vuosittain toiminnansuunnittelun ja kulubudjetin vahvistamisen yhteydessä. Järjestelmä mahdollistaa resurssien keskipitkän aikavälin suunnittelun.

Kuvio 18.
Toiminnanohjauksen vuosikello

nittelun osastotasolla. Kehysjärjestelmän avulla toteutetaan Suomen Pankin strategista tavoitetta olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.

Riskienhallinta toiminnanohjauksen välineenä

Riskienhallinta on osa Suomen Pankin toiminnanohjausjärjestelmää. Vuositason tavoite- ja tuloraportointiin liitetään arviointi riskien toteutumisesta tarkastelukaupana. Pankin riskit jaetaan strategiaan riskien, rahoitusriskeihin ja operatiivisiin riskien. Johtokunnalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä, johtamisesta ja riskitason määrittämisestä, mutta jokainen pankin työntekijä vastaa riskienhallinnasta oman toimenkuvansa ja tehtäviensä osalta.

Strategiset riskit

Suomen Pankin strategiset riskit liittyvät strategiavalintoihin ja niiden pohjalla oleviin oletuksiin sekä kotimaisesta että kansainvälisestä toimintaympäristöstä ja niiden muutoksista. Strategisten riskien

arviointi ja seuranta on otettu osaksi vuosittaista toiminnansuunnitteluprosessia.

Kokonaisrahoitusriskit

Taseen kokonaisrahoitusriskien seuranta ja raportointi on organisoitu hallinto-osaston riskienvalvontatoimistolle, jonka vastuulla ovat sijoitustoiminnan riskien arviointi, analysointi ja hallinta. Tarkka kuvaus taseen kokonaisrahoitusriskeistä on sivulla 77.

Operatiiviset riskit

Pankin ydintoiminnoissa operatiiviset riskit on pääasiassa arvioitu tavoitteiden ja niiden saavuttamisen näkökulmasta. Järjestelmä- ja turvallisuustoiminnoissa arvioinnissa on voitu käyttää vahinko-, tappio- ja mainenäkökulmaa. Osana pankin operatiivisten riskien hallintaa on kiinnitetty huomiota myös ns. compliance-riskiin, joka liittyy siihen, että toiminta on lain ja asetusten mukaista, noudattaa voimassa olevia sisäisiä ohjeita ja määräyksiä sekä hyvää hallintoa. Keskuspankille maineriski ja lahjomattomuusperiaate ovat erittäin tärkeitä.

Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko vuosiksi 2013–2015

	Strateginen linjaus	Mittari	Tavoite	Tilanne		
				12/2011	12/2012	12/2013
I Vaikuttavuus ja palvelukyky	1. Suomen Pankin vaikuttavuus perustuu kilpailukykyiseen asiantuntemukseen ja tutkimustoimintaan, joka yhdistää kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden näkökulman.	Arvio SP:n vaikuttavuudesta	4	4,1	4,1	Mittari uudistettavana
		Laatupainotettu julkaisuindeksi; artikkelit peruskategorialtaan ekvivalentteina	> 32	Uusi mittari	Uusi mittari	52
	2. Suomen Pankki huolehtii osaltaan rahoitusmarkkinoiden ja sen infrastruktuurin palvelutasosta ja tarjoaa asiakkailleen kilpailukykyiset keskuspankipalvelut.	Keskuspankipalvelujen laatu palvelun käyttäjien näkökulmasta	95 % vastaajista tyytyväisiä	4,6	4,4	95 %
		Kuluttajakysely käteirahan saatavuudesta ja kunnosta	4	4,1	4,1	4,3
	3. Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdenetun viestinnän avulla.	Taloustutkimuksen toteutetun VIP-kyselytutkimuksen tulos	Vertailuryhmän yläkvartilissa	7/31	4/33	7/32
		Taloustutkimuksen toteutetun Omnibus-kyselytutkimuksen tulos	Vertailuryhmän yläkvartilissa	3/12	3/12	3/12
Käynnit (klikkaukset) pankin verkkosivuilla verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan		Nouseva trendi	–	1 704 944 lkm.	1 662 999 lkm.	
II Tehokas resurssien käyttö ja vakavaraisuus	4. Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan turvallisesti ja tuottavasti kansainvälisten vastuiden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeet täyttäen.	Erittäin turvallisten ja likvidien sijoitusten osuus rahoitusvarallisuudesta	Suuri	–	Suuri	Suuri
		Sijoitusvaluuttojen keskuspankkikoron ylittävä rahoitusvarallisuuden korkotuotto (5 v:n keskiarvo)	> 0; 5 v:n liukuva keskiarvo	2,25 %	2,58 %	1,73 %
5. Tavoitteena on vakaa voitonjako valtiolle vakavaraisuutta vaarantamatta.	Vararahasto + varaukset subteessa taseen mitattuihin riskeihin	Varauksia kartutetaan tavoitteena riittävän vahva tase kaikissa olosuhteissa		2 471 milj. euroa	3 120 milj. euroa	4 924 milj. euroa*
		Jaettu voitto	Tasainen voitonjako	185 milj. euroa	227 milj. euroa	180 milj. euroa
6. Suomen Pankki on EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.	Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön henkilötyvuodet yhteensä	2013: 410 htv; 2014: 395 htv			413	394
		Osastojen toimintakulut yhteensä	2013: budjetti 55 milj. euroa	52,7 milj. euroa	52,8 milj. euroa	52,3 milj. euroa

* Mittari uusittu; vuodesta 2013 alkaen otettu huomioon myös vararahasto.

	Strateginen linjaus	Mittari	Tavoite	Tilanne		
				12/2011	12/2012	12/2013
III Sisäisten prosessien toimivuus	7. Suomen Pankin analyysi- ja operatiivisten prosessien laatua kehitetään aktiivisesti.	Keskiarvo osastojen TATU-sopimuksessa määriteltyjen kriteerien täyttymisestä	93 % tyytyväisiä	Uusi mittari	Uusi mittari	93 %
	8. Suomen Pankin tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa huipputason asiantuntijatyön ja vaikuttavuuden.	Palaute IT-välineistä ja palveluista	93 % tyytyväisiä	3,7	3,7	91 %
		Vakavien häiriöiden määrä	Tavoite 0	Uusi mittari	Uusi mittari	0
	Tuottavuutta parantaneet IT-innovaatiot osastojen näkökulmasta: parannuksista raportoineiden osuus	> 3	3,7	3,7	3,7	
9. Suomen Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.	Kokonaispäästöt/toimintakulut (energiankäytön määrä)	Supistuva trendi	85 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	82,80 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	77,5 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	
	Jätteiden määrä kg/toimintakulut	Supistuva trendi	1,96 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	2,06 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	2,00 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	
IV Tulevaisuuden rakentaminen	10. Suomen Pankki kehittää osaamistaan ja ammatillista kilpailukykyään.	Henkilökohtaisten kehityssuunnitelmien vuotuinen toteutuminen	Yli 80 % suunnitelmista toteutuu hyvin	Uusi mittari	Uusi mittari	86 %
		Koulutustasoindeksi	> 5,8	5,8	5,9	6,0
	11. Suomen Pankki huolehtii pitkäjänteisesti henkilöstönsä hyvinvoinnista.	Vähemmistönä olevan sukupuolen osuus esimiehistä	Kasvava trendi	22 %	30 %	31 %
		Sairauspoissaolot	Alle 3,5 %	2,9	3,0	2,6 %
Työtyytyväisyysindeksi ylittää ulkoisen vertailuryhmän tuoksen	> 3,5	3,4	–	3,6		
Johtajuusindeksi ylittää ulkoisen vertailuryhmän tuloksen	> 3,7	3,6	3,9	3,9		

Henkilöstö

Suomen Pankissa tehdään pitkäjänteistä työtä työhyvinvoinnin edistämiseksi. Työtyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin kehitystä seurataan henkilöstötutkimuksella, joka mittaa työyhteisön toimivuutta, ilmapiiriä, esimiestyötä ja henkilöstön hyvinvointia. Vuoden 2013 tulokset olivat paremmat kuin suomalainen keskiarvo Työterveyslaitoksen vertailuaineistossa.

Kokonaiskuvaa työhyvinvoinnin tilasta täydennettiin kertomusvuonna terveystutkimuksella, jonka avulla saatiin tietoa henkilöstön työterveydestä ja voimavaroista. Suomen Pankissa tehdyn tutkimuksen kokonaistulos oli laajaa suomalaista vertailuaineistoa parempi. Terveystutkimuksen tuloksia hyödynnetään työhyvinvoinnin johtamisessa sekä organisaatio- että yksilötasolla. Syyskaudella terveystutkimuksen perusteella toimintansa aloittivat henkilöstölle suunnatut niska-, selkä- ja painonhallintaryhmät.

Suomen Pankki panostaa esimiestyön kehittämiseen. Pankin johtamisvisio perustuu ammattimaiseen johtamisotteeseen, tuloksellisuuteen ja yhteistyötaitoihin. Esimiestyön laatua seurataan säännöllisesti

johtajuusindeksin avulla. Vuoden 2013 johtajuusindeksi ylitti tavoitteen mukaisesti vertailuorganisaatioiden keskiarvon.

Esimieskoulutus painottui valmentavan johtamisen taitoihin. Lisäksi hyödynnettiin EKPJ:n yhteisiä henkilöstöjohtamisen koulutusohjelmia.

Suomen Pankin tavoitteena on olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa. Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankissa työskenteli 391 henkeä (taulukko 5). Henkilöstöstä 73 % toimi asiantuntija-tehtävissä. Henkilöstön määrä pieneni kertomusvuoden aikana 3,7 %. Talous- ja rahaliittoon liittymisen jälkeen pankin henkilöstömäärä on kaiken kaikkiaan pienentynyt 48 %. Toimintatapojen tehostaminen, eläkepoistuma ja tiukka rekrytointipolitiikka ovat vaikuttaneet henkilöstömäärän pienentymiseen.

Suomen Pankin kaksivuotinen virkaehtosopimus on voimassa 7.3.2012–31.3.2014. Vuoden 2013 yleiskorotus oli 1,4 % ja järjestelyerä 0,5 %. Vuoden 2012 VES-neuvottelujen yhteydessä sovitut selvitykset palkkausjärjestelmän toimivuudesta, tiivistetyn työajan kokeilusta ja luottamus-työajan laajentamismahdollisuuksista toteutettiin vuoden 2013 aikana.

Taulukko 5.

Henkilöstöjohtamisen keskeiset tunnusluvut¹

	2012	2013
Henkilöstömäärä		
Toimintavavuus	406	391
Henkilötyövuodet	439	417
Lähtövaihtuvuus	11 %	10 %
Tulovaihtuvuus	6 %	7 %
Sisäinen liikkuvuus	11 %	9 %
Eläkkeelle siirtyneiden määrä	21	20
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	59,6 v	59,4 v
Henkilöstörakenne		
Henkilöstön keski-ikä	46,6 v	46,1 v
Asiantuntijoiden ja esimiesten osuus	69 %	73 %
Naisten osuus henkilöstöstä	48 %	47 %
Palkkaus ja palkinta		
Suhde työmarkkinapalkkatasoon Suomen Pankissa ²	101 %	100 %
Sopimuskorotukset	2,9 %	1,9 %
Bonuspalkkioiden osuus palkkasummasta	0,25 %	0,25 %
Naisten keskipalkka / miesten keskipalkka	99 %	100 %
Osaaminen		
Koulutuskustannukset/palkkasumma	3,5 %	3,3 %
Koulutuspäivät/htv	4,7	4,6
Koulutustasoindeksi ³	5,9	6,0
Työhyvinvointi		
Sairauspoissaoloprosentti	3,0	2,6
Työtyytyväisyysindeksi	–	3,6

¹ Luvut koskevat Suomen Pankkia, ellei toisin mainita. Finanssivalvonnan tunnusluvut julkaistaan Fivan toimintakertomuksessa.

² Viibteryhmänä HAY-markkinapalkkavertailussa käytetään pankki- ja rahoitussektorin, julkisen sektorin sekä teollisuus- ja palvelualan organisaatioita. Suomen Pankin palkkapolitiikan tavoitetasoksi on asetettu HAY-markkinapalkkavertailun kaikkien organisaatioiden mediaanitaso (peruspalkka + edut). Vertailussa ovat mukana myös Finanssivalvonnan henkilöstön palkat.

³ Koulutustasoindeksi lasketaan henkilöstön peruskoulutustasoista. Indeksien vaihteluväli on 1–8.

Budjetti ja operatiiviset kustannukset

Suomen Pankin toiminnan kustannustehokkuutta edistävät tavoitteelliset budjetti- ja henkilöstökehykset, tehokkaat palveluiden ja tavaroiden hankintamenettelyt sekä toimivat seurantajärjestelmät. Pankin budjetit laadittiin syksyllä 2013 vuosiksi 2014–2016, ja näistä johtokunta vahvisti vuoden 2014 budjetin. Vuosien 2015–2016 budjetit vahvistetaan myöhemmin. Hankintojen tehokkaalla kilpailuttamisella ja puitesopimuksilla pyritään hallitsemaan pankin operatiivisia kustannuksia ja tukemaan budjettikehyksiin sisältyviä toiminnan kustannustavoitteita. Johtokunta seuraa budjettien toteutumista neljännesvuosittain, ja esimiehet seuraavat budjettinsa toteutumista reaaliaikaisesti raportointijärjestelmän kautta. Pankin johtokunta vahvistaa myös Finanssivalvonnan budjetin.

Suomen Pankin budjetti

Vuonna 2013 Suomen Pankin toimintakulut olivat 75,2 milj. euroa (edellisenä vuonna 74,2 milj. euroa). Toimintakulubudjetin tuottoja kertyi 13,7 milj. euroa. Nettomääräisesti Suomen Pankin kulujen loppusumma oli 61,5 milj. euroa (taulukko 6).

Investointeihin käytettiin vuonna 2013 yhteensä 9,4 milj. euroa. IT-järjestelmiin ja -infrastruktuuriin investoitiin 6,7 milj. euroa. Kiinteistöjen peruskorjaukseen liittyviä investointeja tehtiin 2,0 milj. eurolla. Muita pitkävaikutteisia hankintoja toteutui 0,7 milj. euron edestä.

Vuoden 2014 toimintakulubudjetti on 70,5 milj. euroa. Henkilöstökuluihin vaikuttavat mm. kustannukset, jotka aiheutuvat siitä, että 15 IT- ja hallintotehtävää on siirretty Finanssivalvonnasta Suomen Pankkiin. Muissa kuluissa merkittäviä eriä ovat ostopalvelujen hankintaan sekä tietojärjestelmiin ja kiinteistöihin liittyvät kulut. Muita merkittäviä kustannuseriä ovat suunnittelu-kauden aikana toteutettavat setelien han-

Taulukko 6.

Suomen Pankin budjetti

	Toteutunut 2013 Milj. euroa	Budjetti 2014 Milj. euroa
1. Toimintakulut ja tuotot		
<i>KULUT</i>		
<i>Henkilöstökulut</i>	33,7	34,4
<i>Henkilöstösidonnaiset kulut</i>	2,8	4,0
<i>Muut kulut</i>	22,1	24,4
<i>POISTOT</i>	7,4	8,0
<i>Yhteensä</i>	66,0	70,8
<i>Setelien hankinta</i>	5,0	8,9
<i>Pankkipalvelumaksut</i>	4,2	4,2
<i>Toimintakulut yhteensä</i>	75,2	83,9
<i>TUOTOT</i>		
<i>Pankkipalvelutuotot</i>	2,9	2,9
<i>Kiinteistöjen tuotot</i>	7,3	5,9
<i>Muut tuotot</i>	0,1	0,1
<i>Palvelut Finanssivalvonnalle</i>	3,4	4,5
<i>Käyttöomaisuuden luovutusvoitot</i>	0,0	
<i>Tuotot yhteensä</i>	13,7	13,4
<i>Netto</i>	61,5	70,5
2. Investoinnit		
<i>Kiinteistöinvestoinnit</i>	2,0	4,2
<i>Pääkonttorikiinteistöt</i>	0,6	1,2
<i>Vantaan kiinteistö</i>	1,2	2,7
<i>Muut kiinteistöt</i>	0,2	0,3
<i>IT-laitteet ja ohjelmistot</i>	6,7	8,5
<i>Rabankäsittebykoneet</i>	0,0	0,2
<i>Turvallisuuslaitteet</i>	0,4	0,8
<i>Muut</i>	0,2	0,1
<i>Investoinnit yhteensä</i>	9,4	13,8

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 7.

Suomen Pankin eläkerahaston budjetti

	<i>Toteutunut 2013 Milj. euroa</i>	<i>Budjetti 2014 Milj. euroa</i>
1. Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
<i>Henkilöstökulut</i>	0,1	0,2
<i>Eläkerahastotoiminnan kulut</i>	0,7	0,8
<i>Eläkerahaston kiinteistökulut</i>	0,5	0,4
POISTOT	0,9	0,9
ELÄKKEET		
<i>Maksetut eläkkeet</i>	25,4	26,4
Kulut yhteensä	27,6	28,7
TUOTOT		
<i>Työeläkemaksut</i>	10,4	10,8
<i>Vuokrat</i>	0,0	0,0
<i>Sisäiset vuokrat</i>	1,6	1,6
Tuotot yhteensä	12,0	12,4
Netto	-15,6	-16,3
2. Investoinnit		
<i>Eläkerahaston kiinteistöt</i>	0,1	0,0
Investoinnit yhteensä	0,1	0,0

Pyöristykseen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

kinnat. Vuonna 2014 investointeja arvioidaan toteutuvan 13,8 milj. euron edestä. Tästä 8,5 milj. euroa kohdistuu IT-järjestelmien ja -infrastruktuurin kehittämiseen ja 4,2 milj. euroa kiinteistöihin.

Eläkerahaston budjetti

Vuoden 2013 aikana eläkerahaston toteutuneet toimintakulut olivat 27,6 milj. euroa. Maksetut eläkkeet (25,4 milj. euroa) olivat tästä suurin kuluerä. Toiminnallisia tuottoja kertyi eläkerahastolle vuoden aikana 12,0 milj. euroa (taulukko 7).

Eläkerahaston kulujen arvioidaan kasvavan lievästi seuraavan kolmen vuoden aikana, mikä johtuu pääasiassa maksettavien eläkkeiden määrän kasvusta.

Eläkerahaston toiminnasta ilmestyy oma vuosikertomus.

Finanssivalvonnan budjetti

Finanssivalvonnalla oli toimintakuluja 26,3 milj. euroa vuonna 2013 (edellisenä vuonna 24,8 milj. euroa). Ylimääräistä eläke-rahastomaksua ei maksettu vuonna 2013. Tuottoja kertyi yhteensä 29,4 milj. euroa. Tästä valvonta- ja toimenpidemaksujen osuus oli 23,7 milj. euroa ja Suomen Pankin rahoitusosuus 1,3 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 3,1 milj. euroa. Ylijäämä otetaan huomioon seuraavan tilikauden valvonta- ja toimenpidemaksuja määriteltäessä (taulukko 8). Investointeja IT-järjestelmiin tehtiin 0,6 milj. euron edestä.

Vuoden 2014 toimintakulut on arvioitu 28,2 milj. euroksi. Tuottoja on arvioitu kertyvän 29,6 milj. euroa, mistä Suomen Pankin rahoitusosuus on 1,4 milj. euroa. Investointeja on suunniteltu tehtävän 1,1 milj. euron edestä.

Finanssivalvonta tekee vuosittaisesta toiminnastaan oman toimintakertomuksen.

Taulukko 8.

Finanssivalvonnan budjetti

	<i>Toteutunut 2013 Milj. euroa</i>	<i>Budjetti 2014 Milj. euroa</i>
1. Toimintakulut ja tuotot		
<i>KULUT</i>		
<i>Henkilöstökulut</i>	18,0	17,8
<i>Henkilösidonnaiset kulut</i>	0,9	1,1
<i>Muut kulut</i>	3,6	4,4
<i>POISTOT</i>	0,3	0,3
<i>PALVELUT SUOMEN PANKILTA</i>	3,4	4,5
Toimintakulut yhteensä	26,3	28,2
<i>TOIMINNAN RAHOITUS</i>		
<i>Valvontamaksut</i>	22,6	24,3
<i>Toimenpidemaksut</i>	1,1	1,0
<i>SP:n rahoitusosuus</i>	1,3	1,4
<i>Edellisen kauden yli-/alijäämä</i>	4,4	2,9
Tuotot yhteensä	29,4	29,6
<i>Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä</i>	3,1	1,4

Pyöristyksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Ympäristö

Suomen Pankki huolehti ympäristövastuustaan vuonna 2013 parantamalla energia- ja materiaalitehokkuuttaan. Toimitilan määrä pienentyi edellisen vuoden lopussa, minkä vaikutuksesta energiatehokkuus parantui. Poistuvan materiaalin keräyksen ja lajittelun uudistaminen alkoi. Kaatopaikalle menevästä jätteestä suurin osa toimitetaan tulevaisuudessa pääkaupunkiseudulle valmistuvaan jätteenpolttolaitokseen.

Toiminnan ympäristövaikutuksia seurataan kahden toimintakuluihin suhteutetun mittarin avulla. Vuonna 2013 jokaisesta toimintakulun tuhannesta eurosta syntyi 2,00 kiloa jätettä ja 77,5 kiloa hiilidioksidia. Vuonna 2012 vastaavat luvut olivat 2,06 kiloa jätettä ja 82,80 kiloa hiilidioksidia.

Keskuspankkien rahahuollon haasteena on pienentää ekologista jalanjälkeä. Tämä on mahdollista parantamalla tuhottavien seteleiden kierrätystä. Pakkausmateriaaleja vähennetään kehittämällä ja automatisoimalla pakkaustekniikkaa. Tästä on esimerkkinä muovittamisen vähentäminen liitettäessä setelinippuja yhteen.

Vain Suomen Pankki voi hävittää huonokuntoiset kiertoon kelpaamattomat setelit. Lajittelukoneet tunnistavat automaattisesti huonot setelit, minkä jälkeen koneiden päässä olevat repijät tuhoavat setelit silpuksi, joka hävitetään polttamalla.

Setelisilpun polttamisesta saadaan lämpöä ja sähköä. Prosessissa syntyy myös tavanomaisia kaasuja, kuten typpeä, hiilidioksidia ja happea, sekä vettä ja tuhkaa. Pieniä määriä vaarallisia kaasuja, kuten hiilimonoksidia, rikkidioksidia sekä typen oksideja, saattaa syntyä niin ikään, mutta ne pystytään tuhoamaan riittävän korkeassa polttolämpötilassa. Polttojätteen tuhka sisältää myös jonkin verran mm. hologrammeista peräisin olevia raskasmetalleja.

Kahden aluekonttorin sulkemisen ja seteleiden paikallisen kierrätyksen lisääntymisen takia setelinlajittelu Suomen Pankissa väheni 20 % vuodesta 2012 vuoteen 2013. Keskuspankkiin palautettiin sen vuoksi aiempaa huonompikuntoisia seteleitä, mikä puolestaan kasvatti tuhottavien seteleiden osuutta. Vanhan viiden euron sarjan etupainotteinen vaihtaminen uuteen setelisarjaan lisäsi niin ikään tuhottavien seteleiden osuutta.

Taulukko 9.

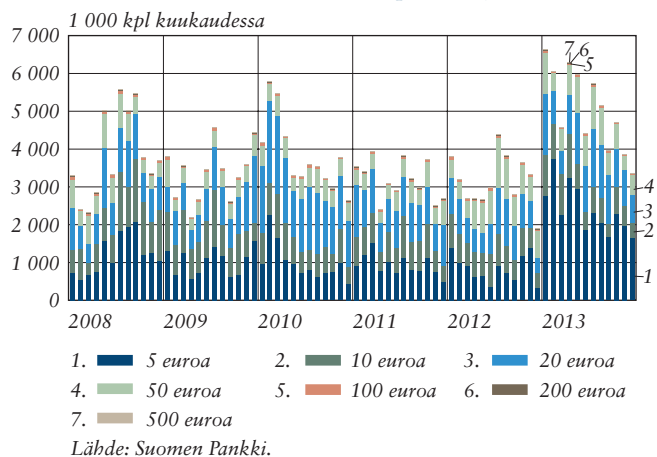
Suomen Pankin ympäristövaikutukset

	Määrä		
	2011	2012	2013
Kiinteistöjen sähköenergian kulutus (MWh)	11 537	10 875	9 471
Kiinteistöjen lämpöenergian kulutus (MWh)	11 510	11 864	10 482
Jättemäärä (tn)	157	169	162
Toimisto- ja julkaisupaperin kulutus (tn)	40	45	53
Liike- ja työasiamatkojen hiilidioksidipäästö (tn)	1 912	1 925	1 930
Hiilidioksidipäästötase (tn)	6 829	6 780	6 289

Lähde: Suomen Pankki.

Kappalemääräisesti eniten tuhottiin vanhaa viiden euron seteliä ja 20 euron seteliä, joka on yleisin ns. käyttöseteli (kuvio 19). Uuden viiden euron setelin odotetaan kestävämmän päällystyksensä ansiosta pysyvän kierrossa selvästi kauemmin kuin entinen seteli.

Kuvio 19.
Huonokuntoiset eurosetelit keskuspankin lajittelussa

Kuva: Peter Mickelsson.

Kokonaisriskit

Suomen Pankille aiheutuu riskejä rahoitusvarallisuuden hoitamisesta, rahapolitiikan operaatioista ja operatiivisesta toiminnasta. Finanssikriisi on lisännyt Suomen Pankin taseen rahoitusriskejä. Riskejä hallinnoidaan ja niihin varaudutaan kartuttamalla riskipuskureita siten, ettei keskuspankkitehtävien hoitaminen missään tilanteessa vaarannu. Operatiiviset riskit tunnistetaan toiminnasuunnittelun yhteydessä ja niitä hallinnoidaan päivittäisessä toiminnassa hajautetusti.

Rahoitusvarallisuus

Suomen Pankilla on noin 14 mrd. suuruinen rahoitusvarallisuus, joka koostuu kultavarannosta, valuuttavarannosta ja euro-määräisestä varallisuudesta. Rahoitusvarallisuus altistuu valuutta-, korko- ja luotto-riskielle.

Valuuttariski aiheuttaa merkittävimmät vaihtelut rahoitusvarallisuuden arvoon. Suomen Pankki hajauttaa valuuttariskiään sijoittamalla Yhdysvaltain dollareiden lisäksi Englannin puntaan ja Japanin jeniin. Vuoden 2013 aikana Suomen Pankki kasvatti Yhdysvaltain dollarin määräisen valuuttavarantonsa 5 mrd. dollariin. Suomen Pankin kultavarannon määrä pysyi vuoden 2013 aikana muuttumattomana, mutta kullan hinnan lasku vähensi sen euro-määräistä arvoa. Koska kullan hinnan muutoksia puskuroiva arvomuutostili on hyvin suuri, arvioidaan kullan riski erikseen muista riskeistä.¹

Rahoitusvarallisuus koostuu valtaosin kiinteäkorkoisista velkakirjoista, joiden arvoon korkotason muutokset vaikuttavat. Rahoitusvarallisuuden korkoherkkyyttä pienennettiin lyhentämällä hieman sen duraatiota vuoden 2013 aikana. Rahoitusvarallisuuden sijoituksiin kohdistuvaa luottoriskiä hallinnoidaan luottokelpoisuusvaatimuksilla sekä kokonaisriskiä ja yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden määrää rajoitavilla limiiteillä.

¹ Riskienhallinnan liitetiedoissa (s. 115) kultaan liittyvät riskit on laskettu mukaan kokonaisarvioon.

Rahapoliittiset operaatiot

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan hajautetusti. Rahapoliittisten operaatioiden riskit ja tuotot jaetaan pääosin yhteisesti, ja kunkin maan osuus riskeistä ja tuotoista määräytyy sen pääomaavaimen mukaisesti. Saadakseen käsityksen Suomen Pankkiin kohdistuvista rahapolitiikan riskeistä on siis tarkasteltava koko eurojärjestelmän tasetta.

Jälleenrahoitusoperaatiot toteutetaan vakavaraisten vastapuolien kanssa ja riittäviä vakuuksia vastaan. Näiden operaatioiden riskejä hallinnoidaan vakuusinstrumentteihin sovellettavien aliarvostusten ja päivittäisen arvostuksen avulla. Finanssikriisin aikana jälleenrahoitusoperaatioiden vakuusmateriaali on laajentunut ja operaatioiden keskimääräinen maturiteetti on pidentynyt. Vuoden 2013 aikana pankit ovat kuitenkin maksaneet osan pitkissä jälleenrahoitusoperaatioissa hankkimistaan luotoista takaisin, ja jälleenrahoitusoperaatioissa pankeille myönnetyn rahoituksen kokonaismäärä on pienentynyt 1 126 mrd. eurosta 752 mrd. euroon.

Suomen Pankin hallussa olevat katetun joukkolainojen osto-ohjelmien (Covered Bond Purchase Programme, CBPP1 ja CBPP2) velkakirjat ovat kiinteistö- ja julkisvakuudellisia arvopapereita, ja niiden keskimääräinen juoksu-aika on lyhyt. Velkakirjoista 81 % kuuluu parhaaseen luottokelpoisuusluokkaan.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa (Securities Markets Programme, SMP) on ostettu Espanjan, Irlannin, Italian,

Kreikan ja Portugalin valtionvelkakirjoja. Osto-ohjelma lopetettiin syyskuussa 2012, ja sen koko on erääntymisten myötä pienentynyt kertomusvuoden aikana. Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankin pääoma-avaimen mukaiset osuudet velkakirjaohjelmasta maittain olivat kirjanpitoarvoltaan seuraavat: Espanja 633 milj. euroa, Irlanti 152 milj. euroa, Italia 1 431 milj. euroa, Kreikka 420 milj. euroa ja Portugali 313 milj. euroa. Vuonna 2012 ilmoitettua rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelmaa ei aktivoitu vuoden 2013 aikana. (Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot ja Suomen Pankin osuus niistä, ks. taulukko 10.)

Eurojärjestelmän ja Suomen Pankin taseen kehitys

Eurojärjestelmän tase pieni vuoden 2013 aikana vajaan neljänneksen. Tämä aiheutui ennen kaikkea jälleerahoitusoperaatioihin liittyvistä takaisinmaksuista, mutta myös osto-ohjelmien velkakirjojen erääntymisestä. Rahapoliittisten operaatioiden koko pieni 30 % (kuvio 20).

Suomen Pankin taseen koko pieni noin puoleen vuoden 2013 alun tilanteesta eli enemmän kuin eurojärjestelmän tase supistui. Suomen Pankin vastapuolipankit vähensivät tekemiensä keskuspankkitalle-tusten määrää 74 mrd. eurosta 24 mrd. euroon. Tämä pienensi vastaavasti Suomen Pankin ns. TARGET2-saamia EKP:ltä. Talletusten väheneminen kuvastaa markkinatilanteen asteittaista rauhoittumista euroalueella (kuvio 21).

Taseen kokonaisriskit

Suomen Pankin kokonaisriskejä mitataan vakiintuneita menetelmiä käyttäen. Arvioitaessa taseeseen kohdistuvia markkina- ja luottoriskejä käytetään Value-at-Risk-perusteisia malleja ja keskitytään huonoimpaan prosenttiin mallien tulemist. Koska tilastolliset riskiluvut eivät anna täyttä kuvaa riskeistä, riskiarviota täydennetään erilaisilla skenaariolaskelmilla ja stressitesteillä,

Taulukko 10.

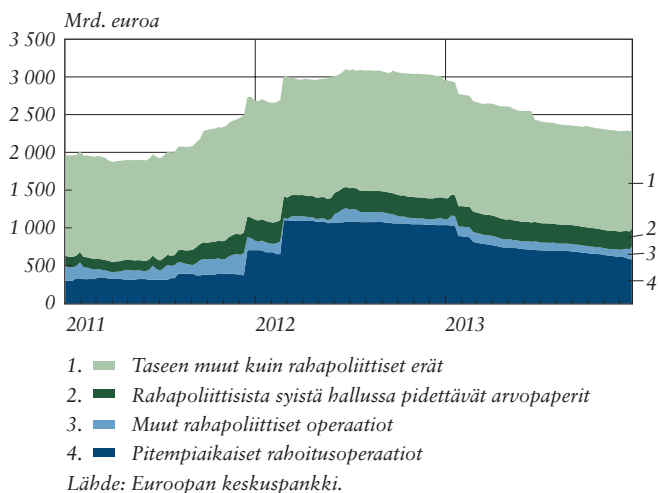
Rahapolitiikan operaatioiden määrät vuoden 2013 lopussa

Milj. euroa	Rahapolitiikan jälleerahoitusoperaatiot	Katettujen joukkovelkakirjojen osto-ohjelmat	Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma
Eurojärjestelmä	752 288	57 093	178 836
Suomen Pankin laskennallinen osuus (1,6–1,8 %)	13 471	941	2 946

Lähde: Suomen Pankki.

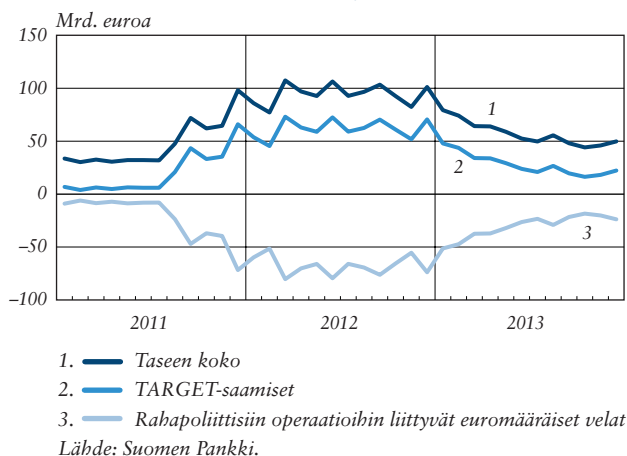
Kuvio 20.

Eurojärjestelmän tase-erien kehitys

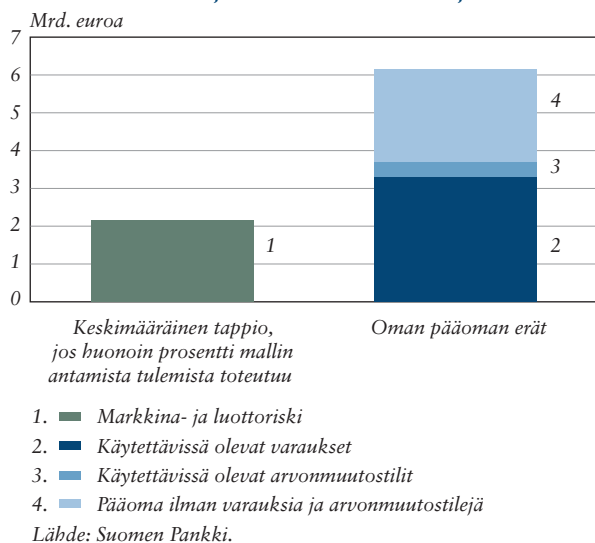

Kuvio 21.
Suomen Pankin tase-erien kehitys

Kuvio 22.
Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvomuutostilejä

joiden avulla arvioidaan, millaisia tappioita pankille voisi aiheutua epätodennäköisissä, mutta mahdollisissa skenaarioissa.

Koko taseen – rahoitusvarallisuuden ja rahapolitiikan operaatioiden – vuositason riskit olivat yhteen laskettuna vuoden lopussa 2,2 mrd. euroa (pl. kullan riski, kuvio 22). Verrattuna edellisen vuoden tilanteeseen Suomen Pankin riskit ovat pienentyneet. Tämä johtuu ennen kaikkea rahapolitiikan riskien pienentymisestä (kuvio 23). Koska kullan arvomuutostili kattaa yli puolet kullan arvosta, sen riski on laskettu erikseen. Kullan riski oli 0,7 mrd. euroa ja sen arvomuutostili 1,0 mrd. euroa.

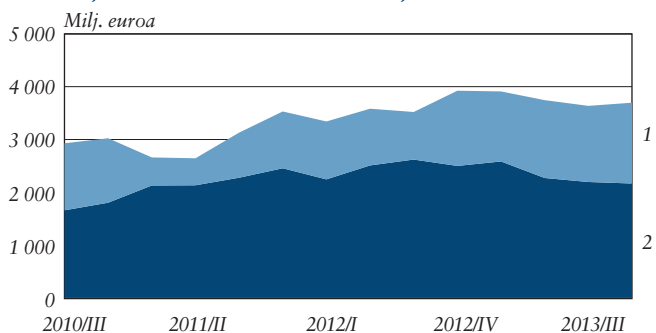
Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankin koko oman pääoman määrä oli yhteensä 7,3 mrd. euroa. Tästä kanta- ja vararahaston osuus oli 2,4 mrd. euroa, varausten osuus (ilman eläkevarausta) 3,3 mrd. euroa ja arvomuutostilien osuus 1,6 mrd. euroa.

Suomen Pankin taseen riskejä voidaan mitata taloudellisen tai kirjanpidollisen lähestymistavan mukaan. Tässä vuosikertomuksessa kokonaisriskit on esitetty taloudellisen mittaustavan mukaisesti, jolloin riskipuskureiden riittävyttä on verrattu varallisuuserien oikeisiin taloudellisiin vaikutuksiin. Taloudellista lähestymistapaa käyttäen Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden markkinariskin osuus on melkein kaksi kolmannesta kokonaisriskeistä. Kirjanpidollisesti laskettu tulos voi poiketa huomattavastikin taloudellisen lähestymistavan mukaisesta tuloksesta muun muassa arvomuutostilien käsittelyn johdosta.

Rahoituksen välittymisen sekä rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaaminen ovat euroalueen keskuspankin ydintehtäviä, mutta niistä voi aiheutua myös tappioita. Riskeihin varaudutaan pitämällä huolta taseen vahvuudesta eli vähentämällä tarvittaessa rahoitusvarallisuuden riskejä sekä kartuttamalla varauksia ja pääomaa. Suomen Pankin taseen riskipuskurit kattavat oman sijoitustoiminnan ja rahapoliittisten toimien tunnistetut riskit. Suomen Pankki on lisännyt omia pääomiaan ja

varauksiaan varmistaakseen riskipuskurien riittävyyden myös siinä tapauksessa, että ennakoimattomat riskit toteutuisivat.

Kuvio 23.
Riskien ja riskipuskurien kehitys vuoden 2010 kolmannelta neljännekseltä alkaen ilman kultaa ja kullan arvonmuutostiliä

1. Varaukset ja käytettävissä olevat arvonmuutostilit
2. Keskimääräinen tappio, jos huonoin prosentti mallin antamista tulevista toteutuu

Lähde: Suomen Pankki.

Kuva: Peter Mickelsson.

Tilinpäätös

Tase

Milj. euroa	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA		
1 Kulta ja kultasaamiset	1 373	1 988
2 Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	6 585	6 171
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	1 955	2 097
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	4 630	4 074
3 Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	297	404
4 Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	1 347	1 970
5 Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	2 475	3 681
Perusrahoitusoperaatiot	–	–
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	2 475	3 681
6 Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	0	0
7 Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	10 063	11 471
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	3 717	4 555
Muut arvopaperit	6 346	6 915
8 Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	26 539	74 382
Osuus EKP:n pääomasta	141	141
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset	722	722
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	3 522	3 248
Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	22 154	70 270
9 Muut saamiset	1 052	1 115
Euroalueen metallirahat	23	27
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	149	155
Muu vaihto-omaisuus	641	607
Muut	238	326
Yhteensä	49 731	101 182

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

<i>Milj. euroa</i>	31.12.2013	31.12.2012
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	15 753	15 044
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	23 803	73 799
<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	14 303	31 698
<i>Yötalletukset</i>	–	37 101
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)</i>	9 500	5 000
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	55	801
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	527	1 004
5 <i>Valuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0
6 <i>Valuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	66	139
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 330	1 387
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	21	24
10 <i>Arvonmuutostilit</i>	1 556	2 609
11 <i>Varaukset</i>	3 939	3 708
12 <i>Oma pääoma</i>	2 442	2 332
<i>Kantarahasto</i>	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 601	1 491
13 <i>Tilikauden voitto</i>	239	337
<i>Yhteensä</i>	49 731	101 182

Tuloslaskelma

Milj. euroa	1.1.–31.12.2013	1.1.–31.12.2012
1 Korkotuotot	565	1 110
2 Korkokulut	-23	-113
3 KORKOKATE	542	998
4 Valuuttakurssierot	-6	14
5 Arvopapereiden hintaerot	56	221
Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot	-19	-3
6 Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos	-31	-232
RAHOITUSKATE	542	998
7 Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista	-1	-1
8 Rahoitustulon netto-osuus	-111	-343
9 Osuus EKP:n voitosta	8	1
10 Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin	6	11
11 Muut keskuspankkitoiminnan tuotot	28	133
KESKUSPANKKIERIEN KATE	472	800
12 Muut tuotot	33	47
Toimintakulut	-94	-92
13 Henkilöstökulut	-52	-52
14 Eläkerahastomaksu	-	-
15 Hallinnolliset kulut	-29	-29
16 Poistot käyttöomaisuudesta	-8	-8
17 Setelien bankintakulut	-5	-3
18 Muut kulut	-0	-1
TOIMINNALLINEN TULOS	411	754
Eläkerahaston tulos	34	47
19 Eläkerahaston tuotot	64	78
20 Eläkerahaston kulut	-29	-31
21 Varausten muutos	-206	-464
22 TILIKAUDEN TULOS	239	337

Johtokunnan esitys voitonjaosta

Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että Suomen Pankin voitto, 238 807 495,60 euroa, käytetään seuraavasti: Voitosta 58 807 495,60 euroa käytetään LSP 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 180 000 000,00 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Helsingissä 26. helmikuuta 2014

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen, puheenjohtaja

Pentti Hakkarainen

Seppo Honkapohja

./ . Mika Pösö

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssi-
valvonnan tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakursseista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

<i>Valuutta</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	<i>1,3791</i>	<i>1,3194</i>
<i>Japanin jeni</i>	<i>144,7200</i>	<i>113,6100</i>
<i>Australian dollari</i>	<i>1,5423</i>	<i>1,2712</i>
<i>Norjan kruunu</i>	<i>8,3630</i>	<i>7,3483</i>
<i>Tanskan kruunu</i>	<i>7,4593</i>	<i>7,4610</i>
<i>Ruotsin kruunu</i>	<i>8,8591</i>	<i>8,5820</i>
<i>Sveitsin frangi</i>	<i>1,2276</i>	<i>1,2072</i>
<i>Englannin punta</i>	<i>0,8837</i>	<i>0,8161</i>
<i>Kanadan dollari</i>	<i>1,4671</i>	<i>1,3137</i>
<i>Erityiset nosto-oikeudet (SDR)</i>	<i>0,8942</i>	<i>0,8578</i>
<i>Kulta</i>	<i>871,2200</i>	<i>1 261,1790</i>

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain ulkopuolisten salkunhoitajien ilmoittamaan kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi eräpäivään saakka pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohtaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2013 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2013.

Eräpäivään saakka pidettäväksi luokitellut jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja epälikvidit kantaosakkeet arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

4. EKPJ:n sisäisiä saamia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensierro suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensierro suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuudessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden. TARGET2-järjestelmään liittyvät Suomen Pankin EKP:hen kohdistuvat saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuus EKP:n pääomasta”.

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset”.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonnmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonnmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja 17 euroalueen kansallista keskuspankkia, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.¹ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liittyessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2013 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

Ennakkovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo eli sille kohdistettu 8 % liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme) sekä rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelman (Outright Monetary Transactions) mukaisesti ostetuista arvopapereista maksetaan kokonaisuudessaan kansallisille keskuspankeille sinä tilikautena, jona se kertyy. Ellei EKP:n neuvosto muuta päätä, EKP jakaa tulon tilikautta seuraavan vuoden tam-

¹ Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26.

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2010/23) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11).

mikuussa ennakkovoitonjakona.⁵ EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saaman tulon määrästä voidaan EKP:n neuvoston päätöksellä vähentää ne kulut, joita EKP:lle on koitunut euroseteleiden liikkeeseen laskemisesta ja käsittelemisestä. EKP:n neuvosto päättää ennen vuoden päättymistä, jätetäänkö arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo kokonaan tai osittain jakamatta sen varmistamiseksi, että jaettavan tulon määrä ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo siirretään kokonaan tai osittain valuuttakursseista, koroista, luotoista ja kullann hinnasta johtuvien riskien varalta tehtävään varaukseen.

	<i>EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.1.2011 alkaen</i>		<i>EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.7.2013 alkaen</i>	
	<i>EKPJ, pääoma-avain, %</i>	<i>Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %</i>	<i>EKPJ, pääoma-avain, %</i>	<i>Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %</i>
<i>Belgian keskuspankki</i>	2,4256	3,46660	2,4176	3,47566
<i>Saksan keskuspankki</i>	18,9373	27,06469	18,7603	26,97069
<i>Viron keskuspankki</i>	0,1790	0,25582	0,1780	0,25590
<i>Irlannin keskuspankki</i>	1,1107	1,58738	1,1111	1,59737
<i>Kreikan keskuspankki</i>	1,9649	2,80818	1,9483	2,80097
<i>Espanjan keskuspankki</i>	8,3040	11,86786	8,2533	11,86533
<i>Ranskan keskuspankki</i>	14,2212	20,32457	14,1342	20,31999
<i>Italian keskuspankki</i>	12,4966	17,85981	12,4570	17,90877
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	0,1369	0,19565	0,1333	0,19164
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	0,1747	0,24968	0,1739	0,25001
<i>Maltan keskuspankki</i>	0,0632	0,09032	0,0635	0,09129
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	3,9882	5,69983	3,9663	5,70214
<i>Itävallan keskuspankki</i>	1,9417	2,77503	1,9370	2,78472
<i>Portugalin keskuspankki</i>	1,7504	2,50163	1,7636	2,53543
<i>Slovenian keskuspankki</i>	0,3288	0,46991	0,3270	0,47011
<i>Slovakian keskuspankki</i>	0,6934	0,99099	0,6881	0,98924
<i>Suomen Pankki</i>	1,2539	1,79204	1,2456	1,79073
<i>Eurojärjestelmä yhteensä</i>	69,9705	100,0000	69,5581	100,0000
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	0,8686		0,8644	
<i>Tšekin keskuspankki</i>	1,4472		1,4539	
<i>Tanskan keskuspankki</i>	1,4835		1,4754	
<i>Kroatian keskuspankki</i>	–		0,5945	
<i>Latvian keskuspankki</i>	0,2837		0,2742	
<i>Liettuan keskuspankki</i>	0,4256		0,4093	
<i>Unkarin keskuspankki</i>	1,3856		1,3740	
<i>Puolan keskuspankki</i>	4,8954		4,8581	
<i>Romanian keskuspankki</i>	2,4645		2,4449	
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	2,2582		2,2612	
<i>Englannin pankki</i>	14,5172		14,4320	
<i>Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä</i>	30,0295		30,4419	
<i>Yhteensä</i>	100,0000		100,0000	

⁵ EKP:n 25.11.2010 antama päätös Euroopan keskuspankin liikkeeseen lasketuista euroseteleistä sekä arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista saaman tulon jakamisesta (EKP/2010/24), EUVL L 6, 11.1.2011, s. 35.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Eläkerahaston sijoitukset arvostetaan markkinahintaan ja arvonneutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kultra ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 474 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta

	31.12.2013	31.12.2012
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	871,2	1 261,2
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	1 373,5	1 988,2
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	-614,8	69,8

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	365,0	326,4	471,6	404,6
Erityiset nosto-oikeudet	1 258,8	1 125,7	1 311,8	1 125,3
Muut saamiset IMF:ltä	331,3	296,3	313,8	269,2
Yhteensä	1 955,1	1 748,3	2 097,3	1 799,1

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2012 ja 2013

	2013	2012
Maaliskuun loppu	0,85	0,86
Kesäkuun loppu	0,87	0,83
Syyskuun loppu	0,88	0,84
Joulukuun loppu	0,89	0,86

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taaseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 258,82 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 1 955,1 milj. euroa.

EKPJ:n kirjanpito- ja rahoitustulokomitea päätti kesällä 2010 SDR-suojauskauppojen kirjanpitokäsittelystä, joka poikkeaa yleisestä valuuttakohtaisesta arvostusperiaatteesta. SDR-valuuttakurssiriskin suojaamiseksi tehdyt SDR-komponenttivaluuttojen myynnit otetaan huomioon vähentävinä erinä laskettaessa SDR:n määrää ja markkina-arvostusta. Myynnit eivät näin ollen myöskään vähennä komponenttivaluuttojen määrää eikä niillä ole vaikutusta näiden valuuttojen markkina-arvostukseen.

2.2 Muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	251,6	320,1	-68,5
Kuponkipaperit	4 189,4	3 726,2	463,2
Diskonttopaperit	183,9	15,2	168,8
Muut saamiset	4,8	12,2	-7,4
Yhteensä	4 629,7	4 073,6	556,1

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamäärien arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	713,5	16,3	657,4	17,6
Yhdysvaltain dollari	3 247,2	74,3	2 557,2	68,3
Japanin jeni	412,7	9,4	526,8	14,1
Yhteensä	4 373,4	100,0	3 741,5	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamäärien arvopapereiden jäljellä oleva juoksu-aika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 088,4	24,9	762,5	20,4
Yli 1 vuosi	3 285,0	75,1	2 978,9	79,6
Yhteensä	4 373,4	100,0	3 741,5	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	–	37,9	–37,9
Kuponkipaperit	301,2	376,6	–75,4
Diskonttopaperit	–	–	–
Muut saamiset	–3,8	–11,0	7,2
Yhteensä	297,4	403,5	–106,1

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	51,6	17,1	115,1	30,6
Yhdysvaltain dollari	249,6	82,9	261,5	69,4
Japanin jeni	–	–	–	–
Yhteensä	301,2	100,0	376,6	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	28,2	9,4	191,5	50,8
Yli 1 vuosi	273,0	90,6	185,1	49,2
Yhteensä	301,2	100,0	376,6	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestelypankilta (BIS).

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	644,6	983,9	–339,4
Kuponkipaperit	677,4	956,1	–278,6
Diskonttopaperit	25,0	30,0	–5,0
Muut saamiset	0,3	0,1	0,2
Yhteensä	1 347,3	1 970,1	–622,8

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

<i>Maturiteetti</i>	<i>31.12.2013</i>		<i>31.12.2012</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Alle 1 vuosi</i>	<i>290,8</i>	<i>41,4</i>	<i>280,0</i>	<i>28,4</i>
<i>Yli 1 vuosi</i>	<i>411,6</i>	<i>58,6</i>	<i>706,0</i>	<i>71,6</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>702,4</i>	<i>100,0</i>	<i>986,1</i>	<i>100,0</i>

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeetintarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 752 288,2 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 2 475,0 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikkoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Normaalitylanteessa perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vakiohuutokauppoina, mutta lokakuusta 2008 lähtien ne on toteutettu kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksesta.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2013 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä kolmen, kuuden, kahdentoista ja 36 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Rakenteelliset käänteisoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa rakenteellisia käänteisoperaatioita vakiohuutokauppoina halutesaan tarkistaa likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli-likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritettut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnsarvon eli avoinna olevista rahapoliittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	–	–	–
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	2 475,0	3 681,0	–1 206,0
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	2 475,0	3 681,0	–1 206,0

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2013 oli 0,1 milj. euroa. Vuonna 2012 vastaava summa oli 0,2 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Jotta rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit voidaan ilmoittaa erikseen, erä ”Euromääräiset arvopaperit euroalueelta” on jaettu kahteen osaan: ”Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit” ja ”Muut arvopaperit”.

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyivät 31.12.2013 arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana ensimmäistä ja toista katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa, osana arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa sekä suoraan valtioiden joukkolainojen jälkimarkkinoilta (ns. rahapoliittisissa suorissa kaupoissa hankitut arvopaperit).

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	623,7	806,8	–183,2
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	285,3	301,6	–16,3
Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma	2 808,1	3 447,0	–638,9
Rahapoliittiset suorat kaupat	–	–	–
Yhteensä	3 717,0	4 555,4	–838,4

Ensimmäisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen ennen kesäkuun 2010 loppua. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2013 eräänymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi. Toisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen lokakuun 2012 loppuun mennessä.

Toukokuussa 2010 käynnistetyssä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euroalueen julkisen ja yksityisen sektorin velkapapereita. Pyrkimyksenä oli palauttaa tiettyjen euroalueen velkapaperimarkkinalohkojen toimintakyky

ja saada rahapolitiikan välittymismekanismi toimimaan taas asianmukaisesti. Osto-ohjelma saatiin päätökseen syyskuun 2012 alussa. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2013 erääntymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit luokitellaan eräpäivään saakka hallussa pidettäviksi arvopapereiksi, ja ne kirjataan jaksotetun hankintahinnan periaatteella ja vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta ”Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään saatavilla olevien tietojen ja odotettujen tulevien kassavirtojen perusteella (tilinpäätöspäivän tilanne).

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostettujen arvopapereiden määrä on yhteensä 165 845,5 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 2 808,1 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat hallussa pidetyistä arvopapereista aiheutuvat riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n pääoman jakoperusteissa.

EKP:n neuvosto arvioi arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmien mukaisesti hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

EKP:n neuvosto päätti arvonalentumistestin (tilanne 31.12.2013) pohjalta, että näistä arvopapereista saadaan odotettavasti kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat.

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kuponkipaperit	6 177,3	6 756,6	-579,3
Diskonttopaperit	168,4	158,8	9,5
Yhteensä	6 345,7	6 915,5	-569,8

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 149,1	18,1	1 851,7	26,8
Yli 1 vuosi	5 196,6	81,9	5 063,7	73,2
Yhteensä	6 345,7	100,0	6 915,5	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuus EKP:n pääomasta

EKPJ:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKPJ:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKPJ:n perussäännön artiklan 29.3 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimen vaikuttavat maan asukasluku ja bruttokansantuote.

Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2009 alkaen 1,2539 %.

EKP:n pääoma-avaimet muuttuivat 1.7.2013, kun Kroatia liittyi Euroopan unioniin. 1.7.2013 alkaen Suomen Pankin osuus EKP:n maksetusta pääomasta on 134,8 milj. euroa.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden, 721,8 milj. euroa (722,3 milj. euroa vuonna 2012). Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa. Kroatian liittyessä EU:hun 1.7.2013. EKP:n pääoman jakoperusteet muuttuivat ja Suomen Pankin osuus EKP:lle siirretystä valuuttavarannosta pieneni 0,5 milj. euroa.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁶

Tase-erän koko oli tilikaudella 3 521,9 milj. euroa (3 248,1 milj. euroa vuonna 2012). Erän kasvu johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 3,7 %, sekä siitä, että liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärä kasvoi 4,7 % vuodesta 2012. Näille saamisille kertyy viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

⁶ Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat”.

Kansallisten keskuspankkien osuudet merkitystä ja maksetusta pääomasta:

	<i>Merkitty pääoma 1.7.2013 alkaen</i>	<i>Maksettu pääoma 1.7.2013 alkaen</i>	<i>Merkitty pääoma 31.12.2012</i>	<i>Maksettu pääoma 31.12.2012</i>
<i>Belgian keskuspankki</i>	261 705 371	261 705 371	261 010 385	261 010 385
<i>Saksan keskuspankki</i>	2 030 803 801	2 030 803 801	2 037 777 027	2 037 777 027
<i>Viron keskuspankki</i>	19 268 513	19 268 513	19 261 568	19 261 568
<i>Irlannin keskuspankki</i>	120 276 654	120 276 654	119 518 566	119 518 566
<i>Kreikan keskuspankki</i>	210 903 613	210 903 613	211 436 059	211 436 059
<i>Espanjan keskuspankki</i>	893 420 308	893 420 308	893 564 576	893 564 576
<i>Ranskan keskuspankki</i>	1 530 028 149	1 530 028 149	1 530 293 899	1 530 293 899
<i>Italian keskuspankki</i>	1 348 471 131	1 348 471 131	1 344 715 688	1 344 715 688
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	14 429 734	14 429 734	14 731 333	14 731 333
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	18 824 687	18 824 687	18 798 860	18 798 860
<i>Maltan keskuspankki</i>	6 873 879	6 873 879	6 800 732	6 800 732
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	429 352 255	429 352 255	429 156 339	429 156 339
<i>Itävallan keskuspankki</i>	209 680 387	209 680 387	208 939 588	208 939 588
<i>Portugalin keskuspankki</i>	190 909 825	190 909 825	188 354 460	188 354 460
<i>Slovenian keskuspankki</i>	35 397 773	35 397 773	35 381 025	35 381 025
<i>Slovakian keskuspankki</i>	74 486 874	74 486 874	74 614 364	74 614 364
<i>Suomen Pankki</i>	134 836 288	134 836 288	134 927 820	134 927 820
<i>Euroalueen kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	7 529 669 242	7 529 669 242	7 529 282 289	7 529 282 289
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	93 571 361	3 508 926	93 467 027	3 505 014
<i>Tšekin keskuspankki</i>	157 384 778	5 901 929	155 728 162	5 839 806
<i>Tanskan keskuspankki</i>	159 712 154	5 989 206	159 634 278	5 986 285
<i>Kroatian keskuspankki</i>	64 354 667	2 413 300	–	–
<i>Latvian keskuspankki</i>	29 682 169	1 113 081	30 527 971	1 144 799
<i>Liettuan keskuspankki</i>	44 306 754	1 661 503	45 797 337	1 717 400
<i>Unkarin keskuspankki</i>	148 735 597	5 577 585	149 099 600	5 591 235
<i>Puolan keskuspankki</i>	525 889 668	19 720 863	526 776 978	19 754 137
<i>Romanian keskuspankki</i>	264 660 598	9 924 772	265 196 278	9 944 860
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	244 775 060	9 179 065	242 997 053	9 112 389
<i>Englannin pankki</i>	1 562 265 020	58 584 938	1 562 145 431	58 580 454
<i>Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	3 295 337 827	123 575 169	3 231 370 113	121 176 379
<i>Yhteensä*</i>	10 825 007 070	7 653 244 411	10 760 652 403	7 650 458 669

*Pyöristysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Kaikki eriin ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)” kirjattavat eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat tulisi esittää tilinpäätöksessä nettomääräisinä. Tilinpäätöksessä tulisi siis esittää nettomääräisenä 1) kansallisten keskuspankkien TARGET2-tilien ja kirjeenvaihtajapankkitilien saldoista johtuvat nettomääräiset saamiset/velat, 2) rahoitustulon netto-osuus (eli yhteenlaskettavan ja jaettavan rahoitustulon erotuksesta johtuva saaminen/velka) sekä 3) muut mahdolliset saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä, mukaan lukien EKP:n saaman tulon jakaminen kansallisille keskuspankeille ennakkovoitonjakona.

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot)	22 240,2	70 603,4	-48 363,2
Rahoitustulon netto-osuus	-110,5	-343,3	232,8
EKP:n ennakkovoitonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	24,5	10,3	14,2
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	-	-	-
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	22 154,2	70 270,4	-48 116,2

Erän suuruus oli 22 154,2 milj. euroa 31.12.2013, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKP:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat euroseteleiden liikkeeseenlaskusta EKP:n osuudelle kertyneestä setelitulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista sekä mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä netto-saaminen vuoden lopussa oli 22 240,2 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa 110,5 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

Vuodelta 2013 EKP:n neuvosto päätti jakaa 1 370 milj. euroa EKP:n osuudelle liikkeessä olevista seteleistä kertyneestä tulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista saadusta tulosta (ks. tilinpäätöksen laatusperiaatteiden kohta ”Ennakkovoitonjako”). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 24,5 milj. euroa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Maa-alueet</i>	8,5	8,5	0,0
<i>Rakennukset</i>	121,2	129,2	-8,0
<i>Koneet ja kalusto</i>	8,2	7,8	0,5
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	0,4	0,4	-
<i>Yhteensä</i>	<i>138,3</i>	<i>145,9</i>	<i>-7,5</i>

Aineeton käyttöomaisuus

<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Tietojärjestelmät</i>	10,8	8,7	2,2
<i>Yhteensä</i>	<i>10,8</i>	<i>8,7</i>	<i>2,2</i>

Muu omaisuus ja saamiset

	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Euroalueen metalliraha</i>	23,5	27,1	-3,6
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	24,9	24,9	-
<i>Eläkerahaston sijoitukset</i>	616,2	582,2	34,0
<i>Siirtosaamiset</i>	231,6	315,9	-84,3
<i>Muut saamiset</i>	6,8	10,5	-3,7
<i>Yhteensä</i>	<i>903,0</i>	<i>960,7</i>	<i>-57,7</i>

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2013 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 4,7 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2013 lopussa arvoltaan 15 753,1 milj. euroa (vuoden 2012 lopussa 15 044,1 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeeseen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 3,7 % eli 12 231,3 milj. euroon vuonna 2013 (edellisvuonna 11 796,0 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo ja erotus eli 3 521,9 milj. euroa (3 284,1 milj. euroa vuonna 2012) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>
<i>5 euroa</i>	101,4	104,4
<i>10 euroa</i>	-5,8	15,3
<i>20 euroa</i>	2 556,0	2 468,2
<i>50 euroa</i>	6 904,1	6 246,4
<i>100 euroa</i>	-477,9	-321,5
<i>200 euroa</i>	398,1	387,5
<i>500 euroa</i>	2 755,4	2 895,7
<i>Eurosetelit yhteensä</i>	12 231,3	11 796,0
<i>ECB issue -luku</i>	-1 369,8	-1 308,3
<i>CSM-luku</i>	4 891,7	4 556,4
<i>Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö</i>	15 753,1	15 044,1

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä veloitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset ja määräaikaistalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvo on seurantajakson aikana oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

2.2 Yli yön -talletukset

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa mm. keräämällä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnsarvon.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	14 302,7	31 697,6	-17 394,9
Yötalletukset	-	37 101,0	-37 101,0
Määräaikaistalletukset	9 500,0	5 000,0	4 500,0
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	-	-	-
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	-	-	-
Yhteensä	23 802,7	73 798,6	-49 955,9

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Erään sisältyy valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori on tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2013 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (1 330,3 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjestelmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa. Tilikauden 2013 lopussa Suomen Pankilla oli 110,5 milj. euroa rahoitustulon uudelleenjakoon liittyviä eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

<i>Muut velat</i>	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	<i>Muutos</i> Milj. EUR
<i>Siirtovelat</i>	14,5	16,3	-1,8
<i>Ostovelat</i>	0,5	1,0	-0,4
<i>Muut velat</i>	5,8	6,2	-0,4
<i>Yhteensä</i>	20,8	23,5	-2,8

10. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

<i>Arvonmuutostilit</i>	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	<i>Muutos</i> Milj. EUR
<i>Kulta</i>	984,5	1 599,3	-614,8
<i>Valuutat:</i>			
<i>USD</i>	130,6	273,3	-142,8
<i>GBP</i>	87,4	105,3	-17,9
<i>JPY</i>	39,7	153,9	-114,1
<i>SDR</i>	–	0,0	0,0
<i>Muut valuutat</i>	0,2	0,3	-0,1
<i>Arvopaperit</i>	115,7	271,1	-155,4
<i>Muut arvonkorotukset</i>	197,8	205,4	-7,6
<i>Yhteensä</i>	1 556,1	2 608,6	-1 052,5

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2013 lopussa varausten yhteismäärä on 3 938,8 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 581,5 milj. euroa, ja tästä on katettu 105,94 % eli 616,1 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos koostuu eläkerahaston tilikauden tuloksesta, 34,3 milj. euroa, sekä tilikauden aikana tehdystä arvonkorotusrahaston purusta -0,4 milj. euroa.

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaetaan euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumisvuonna. Varausta on tarkistettu vuosittain, ja 31.12.2012 se oli 310 milj. euroa. EKP:n neuvosto on tarkistanut jäljellä olevan varauksen tarkoituksenmukaisuuden varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla ja päättänyt lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

Varauksen lakkauttaminen vaikuttaa kansallisten keskuspankkien tuloslaskelmiin ja näkyy erässä ”Rahoitustulon netto-osuus”. Varauksen lakkauttamisen myötä Suomen Pankin tulos kasvoi 5,5 milj. euroa vuonna 2013 (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin”).

<i>Varaukset (milj. EUR)</i>	<i>Varausten määrä 1.1.2012</i>	<i>Varausten muutos 2012</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2012</i>	<i>Varausten muutos 2013</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2013</i>
<i>Kurssi- ja hintaerovaraus</i>	415	232	647	31	678
<i>Yleisvaraus</i>	1 195	300	1 495	50	1 545
<i>Reaalivarvovaraus</i>	861	117	978	122	1 100
<i>Eläkevaraus</i>	544	38	582	34	616
<i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	17	-11	6	-6	-
<i>Yhteensä</i>	3 032	676	3 708	231	3 939

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

<i>Oma pääoma (milj. EUR)</i>	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
<i>Kantarahasto</i>	840,9	840,9
<i>Vararahasto</i>	1 601,5	1 491,0
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	2 442,4	2 331,9

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2013 voitto oli 238,8 milj. euroa.

<i>Tilikauden tulos (milj. EUR)</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Voitonjako valtiolle</i>	180,0	227,0
<i>Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)</i>	58,8	110,5
<i>Yhteensä</i>	238,8	337,5

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 565,3 milj. euroa, ja niistä 43,9 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 521,4 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 198,5 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 3,4 milj. euroa valuuttavarantojen siirtoja vastaavista saamisista EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 18,0 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 177,3 milj. euroa.

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kultasijoituksista	–	0,4	0,4	–	0,8	0,8
Korkotuotot kuponkipapereista	18,7	34,7	53,5	24,0	45,5	69,5
Korkotuotot diskonttopapereista	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
Korkotuotot talletuksista	–0,4	1,1	0,7	0,9	1,0	2,0
Muut korkotuotot	–	1,2	1,2	–	1,7	1,7
Yhteensä	18,4	37,6	56,0	25,1	49,1	74,2

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	86,9	6,2	93,1	204,5	14,4	218,9
Korkotuotot diskonttopapereista	1,2	0,0	1,2	3,0	–	3,0
Korkotuotot talletuksista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EKPJ-erien korkotuotot	198,5	–	198,5	561,4	–	561,4
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	216,4	–	216,4	252,7	–	252,7
Muut korkotuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	503,0	6,3	509,2	1 021,7	14,4	1 036,1

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	18,4	37,6	56,0	25,1	49,1	74,2
Korkotuotot euroalueelta	503,0	6,3	509,2	1 021,7	14,4	1 036,1
Yhteensä	521,4	43,9	565,3	1 046,8	63,6	1 110,3

2. Korkokulut

Korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolisista talletuksista	0,3	-0,6	-0,3	-0,4	-0,4	-0,8
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	-	-1,1	-1,1	-	-1,7	-1,7
Yhteensä	0,3	-1,7	-1,4	-0,4	-2,1	-2,5

Korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	-	-	-	-	-	-
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-21,7	-	-21,7	-107,6	-	-107,6
Muut korot euroalueelle	-0,1	-0,2	-0,3	-1,5	-1,0	-2,5
Yhteensä	-21,8	-0,2	-22,0	-109,1	-1,0	-110,1

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolelle	0,3	-1,7	-1,4	-0,4	-2,1	-2,5
Korkokulut euroalueelle	-21,8	-0,2	-22,0	-109,1	-1,0	-110,1
Korkokulut yhteensä	-21,5	-1,9	-23,4	-109,5	-3,1	-112,6

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 23,4 milj. euroa. Niistä 13,5 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksille maksettua korkoja ja 8,2 milj. euroa määräaikaistalletuksille maksettua korkoa; yön yli -talletuksille ei ole maksettu korkoja.

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	150,4	296,2
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	216,4	252,7
Korkotuotot EKPJ-saamisista	198,5	561,4
Yhteensä	565,3	1 110,3
Korkokulut		
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	-1,7	-4,9
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-21,7	-107,6
Korkokulut EKPJ-veloista	-	-
Yhteensä	-23,4	-112,5
KORKOKATE	541,9	997,8

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2013 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet tappiot olivat 6,4 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2013 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 37,2 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 30,8 milj. euroa, kartutettiin varauksia tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

7. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

8. Rahoitustulon netto-osuus

<i>Rahoitustulo</i>	<i>31.12.2013</i> <i>Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012</i> <i>Milj. EUR</i>
<i>Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo</i>	409,6	764,3
<i>Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo</i>	298,8	419,4
<i>Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus</i>	-110,9	-344,9
<i>Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon</i>	0,3	1,6

Eurojärjestelmän kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo lasketaan käyttämällä sen velkapohjaa vastaan yksilöitävistä saamisista kertynyttä todellista vuosituloa. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, EKP:n velkasitoumuksien liikkeeseenlaskusta aiheutuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä, TARGET2-transakzioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta, rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit, valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset EKP:ltä, TARGET2-järjestelmään liittyvät nettosaamiset sekä nettosaamiset, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, ja pääoman jakoperusteen avulla laskettu osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä.

Kullasta ei katsota kertyvän tuottoa. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen (EKP/2009/16) ja katettujen joukkolainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen (EKP/2011/17) mukaisesti rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista katsotaan kertyvän tuottoa, joka on eurojärjestelmän viimeimmän saatavilla olevan perusrahoitusoperaation marginaalikoron mukainen. Jos kansallisen

keskuspankin yksilöityjen varojen arvo ylittää tai alittaa keskuspankin velkapohjan arvon, ero kompensoidaan soveltamalla siihen viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (410 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (299 milj. euroa).

9. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2012 voittoa 423 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2013 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 7,6 milj. euroa.

10. Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaetaan euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutusvuonna. Varausta on tarkistettu vuosittain, ja 31.12.2012 se oli 310 milj. euroa. EKP:n neuvosto on tarkistanut jäljellä olevan varauksen taroituksenmukaisuuden varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla ja päättänyt lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

Varauksen lakkauttaminen vaikuttaa kansallisten keskuspankkien tuloslaskelmiin ja näkyy erässä ”Rahoitustulon netto-osuus”. Varauksen lakkauttamisen myötä Suomen Pankin tulos kasvoi 5,5 milj. euroa vuonna 2013.

11. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää Suomen Pankin osuuden EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2013 jakamasta setelituotosta ja arvopaperimarkkinoita koskevaan ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun (ns. SMP-salkun) tuotoista, 24,5 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää saadut osingot, 3,9 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan valvonta- ja toimenpidemaksut, 23,7 milj. euroa, kiinteistöjen tuotot, 7,3 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

<i>Henkilöstökulut</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>
<i>Palkat ja palkkiot</i>	40,8	41,5
<i>Työnantajakorvaukset eläkerahastolle</i>	7,9	7,6
<i>Muut henkilösivukulut</i>	2,9	2,6
<i>Yhteensä</i>	51,7	51,7

<i>Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä</i>	<i>2013 Henkeä</i>	<i>2012 Henkeä</i>
<i>Suomen Pankki</i>	398	418
<i>Finanssivalvonta</i>	208	208
<i>Yhteensä</i>	606	626

	2013
<i>Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat</i>	<i>Euroa</i>
<i>Erkki Liikanen</i>	259 896
<i>Pentti Hakkarainen</i>	234 564
<i>Seppo Honkapohja</i>	191 220
<i>Yhteensä</i>	<i>685 680</i>

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 36 303 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät vuodesta 2005 alkaen Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvin osin valtion eläkelain (VaEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karenssisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksu

Tilikaudella 2013 ei suoritettu eläkerahastomaksua.

15. Hallinnolliset kulut

	2013	2012
<i>Hallinnolliset kulut</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut</i>	0,6	0,7
<i>Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut</i>	3,5	3,1
<i>Kiinteistöistä aiheutuvat kulut</i>	10,5	11,0
<i>Henkilöstösidonnaiset kulut</i>	3,7	3,8
<i>Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut</i>	9,2	8,9
<i>Muut hallinnolliset kulut</i>	1,9	2,0
<i>Yhteensä</i>	<i>29,4</i>	<i>29,5</i>

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

	31.12.2013	31.12.2012
<i>Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Maa-alueet</i>	–	–
<i>Rakennukset</i>	2,4	2,3
<i>Koneet ja kalusto</i>	2,6	2,3
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	<i>5,0</i>	<i>4,6</i>

<i>Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>
<i>Tietojärjestelmät</i>	2,7	3,1
<i>Yhteensä</i>	2,7	3,1

Poistot eivät sisällä maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotuksista tehtyjä poistoja.

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 5,0 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 51,4 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, 10,4 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitusten kulut, 0,2 milj. euroa, maksetut eläkkeet, 25,7 milj. euroa, hoitokulut sekä poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

21. Varausten muutos

Erään sisältyvät eläkevarauksen lisäys, 34 milj. euroa, reaaliarvovarauksen lisäys, 122 milj. euroa, ja yleisvarauksen lisäys, 50 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2013 tulos oli 238,8 milj. euroa. Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta siirretään 180,0 milj. euroa käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tämä erä sisältää Suomen Pankin johdannaissopimukset. Niistä valtaosa on tehty valuuttakurssiriskiltä suojautumiseksi.

<i>Johdannaissopimukset</i>	<i>31.12.2013 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>
<i>Valuuttamääräisten futuurisopimusten nimellisarvo</i>		
<i>Ostosopimukset</i>	–	–
<i>Myyntisopimukset</i>	–	–
<i>FX-swapsopimusten markkina-arvo</i>	3,7	7,7
<i>GIRS-sopimusten markkina-arvo</i>	0,0	0,1
<i>IRS-sopimusten markkina-arvo</i>	–	–
<i>FX-forward-sopimusten markkina-arvo</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	3,7	7,8

Tilinpäätöksen liitteet

Milj. euroa	31.12.2013	31.12.2012
<i>Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo</i>		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	2,5	2,5
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0
Yhteensä	24,9	24,9
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta	0,3	0,3
<i>Eläkesitoumuksista johtuva vastuu</i>		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	581,5	577,7
– tästä varauksilla katettu	616,1	582,2
<i>Suomen Pankin huoltokonttori</i>		
Talletukset	25,4	25,1
Luotot	3,7	3,7

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2013 eläkevastuussa on mukana 1.1.2014 voimaan tuleva eläkkeiden ja vapaakirjojen indeksikorotus.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	Osoite	Valmistumisvuosi	Tilavuus noin m ³
Helsinki	Rauhankatu 16	1883/1961/2006	52 100
	Rauhankatu 19	1954/1981	40 500
	Snellmaninkatu 6 ¹	1857/1892/2001	24 600
	Snellmaninkatu 2 ¹	1901/2003	3 400
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 800
Oulu	Kajaaninkatu 8	1973	17 200
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	324 500
Inari	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Viiden vuoden katsaus

Oheisessa taulukossa ovat Suomen Pankin taseen ja tuloslaskelman luvut viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta.

TASE (milj. EUR)	2013	2012	2011	2010	2009
Vastaavaa					
Kulta ja kultasaamiset	1 373	1 988	1 918	1 664	1 208
Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	6 585	6 171	5 886	5 223	6 225
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	1 955	2 097	1 967	1 815	1 609
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	4 630	4 074	3 919	3 408	4 617
Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	297	404	628	712	1 120
Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	1 347	1 970	1 946	1 662	845
Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luottot euroalueen luottolaitoksille	2 475	3 681	2 311	50	2 710
Perusrahoitusoperaatiot	–	–	10	0	20
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	2 475	3 681	2 301	50	2 690
Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	0	0	40	1	126
Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	10 063	11 471	13 889	11 668	8 002
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	3 717	4 555	4 637	2 203	531
Muut arvopaperit	6 346	6 915	9 253	9 466	7 471
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	26 539	74 382	70 271	23 888	14 280
Osuus EKP:n pääomasta	141	141	120	99	78
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset	722	722	722	722	722
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	3 522	3 248	3 485	3 414	3 910
Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)	22 154	70 270	65 944	19 653	9 570
Muut saamiset	1 052	1 115	1 171	1 090	1 130
Euroalueen metallirahat	23	27	25	22	19
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	149	155	165	171	189
Muu vaihto-omaisuus	641	607	569	551	528
Muut	238	326	413	346	393
Vastaavaa yhteensä	49 731	101 182	98 061	45 957	35 646

TASE (milj. EUR)	2013	2012	2011	2010	2009
<i>Vastattavaa</i>					
<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	15 753	15 044	14 649	13 880	13 330
<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	23 803	73 799	71 697	21 696	13 543
<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	14 303	31 698	1 657	9 383	8 085
<i>Yötalletukset</i>	–	37 101	52 540	9 113	5 458
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)</i>	9 500	5 000	17 500	3 200	–
<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	55	801	836	262	14
<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	527	1 004	782	1 021	234
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0	0	0	248
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	66	139	153	23	363
<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 330	1 387	1 412	1 377	1 295
<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–	–	–
<i>Muut velat</i>	21	24	178	151	155
<i>Arvonmuutostilit</i>	1 556	2 609	2 806	2 274	1 703
<i>Varaukset</i>	3 939	3 708	3 032	2 814	2 325
<i>Oma pääoma</i>	2 442	2 332	2 262	2 175	2 015
<i>Kantarahasto</i>	841	841	841	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 601	1 491	1 421	1 334	1 174
<i>Tilikauden voitto</i>	239	337	254	283	420
<i>Vastattavaa yhteensä</i>	49 731	101 182	98 061	45 957	35 646

TULOSLASKELMA (milj. EUR)	2013	2012	2011	2010	2009
<i>Korkotuotot</i>	565	1 110	763	597	590
<i>Korkokulut</i>	-23	-113	-170	-71	-71
Korkokate	542	998	592	526	519
<i>Valuuttakurssierot</i>	-6	14	5	221	15
<i>Arvopapereiden hintaerot</i>	37	218	4	69	101
<i>Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos</i>	-31	-232	-9	-290	-116
Rahoituskate	542	998	592	526	519
<i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	-111	-343	-75	-33	21
<i>Osuus EKP:n voitosta</i>	8	1	3	26	2
<i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	6	11	22	32	31
<i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	27	133	15	9	19
Keskuspankkierien kate	472	800	557	560	590
Muut tuotot	33	47	35	34	43
Toimintakulut	-94	-92	-125	-102	-112
<i>Henkilöstökulut</i>	-52	-52	-51	-51	-53
<i>Eläkerahastomaksu</i>	-	-	-32	-10	-10
<i>Hallinnolliset kulut</i>	-29	-29	-29	-28	-31
<i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-8	-8	-8	-7	-7
<i>Setelien hankintakulut</i>	-5	-3	-4	-6	-10
<i>Muut kulut</i>	-0	-2	-1	0	-1
Toiminnallinen tulos	411	754	467	491	521
Eläkerahaston tulos	34	47	19	24	48
Varausten muutos	-206	-464	-232	-232	-149
Tilikauden tulos	239	337	254	283	420

Pyöristyksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Riskienhallinnan liitetiedot

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinta ja riskienvalvonta

Sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan, mittaamaan ja rajoittamaan. Suomen Pankissa käytetään riskienhallinnassa yleisesti sovellettavia menetelmiä, markkina- ja luottoriskimalleja sekä herkkyyksianalyseja.

Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskienhallinnasta vastaavat hallinto-osaston riskienvalvontatoimisto ja pankkitoimintaosasto yhteistyössä. Sijoitustoiminnan riskienvalvonta on hallinto-osaston riskienvalvontatoimiston vastuulla.

Riskienvalvontatoimiston vastuualueeseen kuuluvat sijoitustoiminnan riskienvalvonnan lisäksi riskipositivoiden seuranta, instrumenttien hinnoittelu, riski- ja tuottoraportointi sekä Suomen Pankin taseriskien seuranta ja raportointi. Lisäksi riskienvalvontatoimisto ylläpitää yleistä sijoitustoiminnan riskienhallintakehikkoa ja sijoitustoiminnan vertailuindeksejä sekä kehittää riskienhallintamenetelmiä.

Sijoitustoiminnan operatiiviseen työhön osallistuville sijoitustoiminnan riskeistä raportoidaan päivittäin ja johtokunnalle kuukausittain. Sijoitustuottojen kehityksestä raportoidaan kuukausittain. Tuotot käsitellään sijoitustoiminnasta vastaavan johtokunnan jäsenen johdolla markkinatoimikunnassa neljännesvuosittain. Johtokunnassa on laajempi riskien ja tuottojen käsittely puolivuosittein. Rajoiterikkomuksista raportoidaan heti. Laaja kokonaisrahoitusriskiraportti esitetään johtokunnassa neljännesvuosittain.

Suomen Pankissa on myös riskikomitea, jonka tehtävänä on riippumattomasti arvioida ja valvoa sijoitustoiminnan riskejä ja riskienhallintaa. Riskikomitea ei tee sijoitustoimintaa ja riskienhallintaa koskevia päätöksiä, mutta se voi viedä tarvittaessa asioita johtokuntaan tiedoksi tai päätettäväksi. Riskikomitean puheenjohtajana toimii riskienvalvonnasta vastaava johtokunnan jäsen. Riskikomitea kokoontuu kahdessa eri kokoonpanossa. Toisessa kokoonpanossa käsitellään rahoitusriskejä ja toisessa operatiivisia riskejä.

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan päätöksentekorakenne

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan liittyviä päätöksiä tehdään Suomen Pankin johtokunnassa, markkinatoimikunnassa sekä operatiivisissa kysymyksissä myös sijoitusryhmässä ja riskiryhmässä.

Suomen Pankin johtokunta päättää sijoitustoiminnan päämääristä ja sijoituspolitiikasta sekä riskienhallinnan periaatteista. Johtokunnassa päätettäviä asioita ovat muun muassa oman rahoitusvarallisuuden ja valuuttavarannon koko, valuuttavarannon valuuttajakauma, likvidivaruuden koko ja koostumus, sijoitusvarallisuuden sijoitusluokittainen strateginen allokaatio, sijoitustoiminnan sijoitusluokittaiset sallitut vaihteluvälit sekä korko- ja luottoriskin taso. Johtokunta määrittää myös luottoriskilimiittien enimmäismäärät.

Markkinatoimikunta tekee johtokunnan asettamissa rajoissa rahoitusvarallisuuden sijoittamiseen ja riskienhallintaan liittyvät yksityiskohtaiset päätökset. Se päättää muun muassa vastapuoli- ja liikkeeseenlaskijakriteereistä sekä tarkemmista luottoriskilimiiteistä. Markkinatoimikunnan puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii Suomen Pankin omista sijoituksista vastuussa oleva johtokunnan jäsen.

Sijoitusryhmän ja riskiryhmän työskentelyssä pääpaino on asioiden valmistelussa ylempien päätöksentekuelinten käsittelyyn. Lisäksi sijoitusryhmä toimii pankkitoimintaosaston sisäisenä päätöksentekuelimenä sekä sijoituslinjan ja riskienvalvontalinjan yhteisten asioiden koordinoituelimenä. Sijoitusryhmän puheenjohtaja ja päätöksentekijä on pankkitoimintaosaston osastopäällikkö. Riskiryhmän puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii hallinto-osaston riskienvalvontatoimiston päällikkö.

Suomen Pankin arvioitu kokonaisriski kulta mukaan luettuna

Suomen Pankin kokonaisriskejä käsitellään Kokonaisriskit-luvussa (s. 77–80). Tässä esitystavassa kulta on jätetty tarkastelun ulkopuolelle suuren arvonmuutostilinsä vuoksi. Kun kaikki Suomen Pankin riskit – kulta mukaan lukien – lasketaan yhteen, kokonaisriskin arvioidaan olevan vuositasolla noin 2,5 mrd. euroa.

Riskitunnuslukuja ja jakaumia

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmiin kuuluvien velkakirjojen ja talletusten luottoluokitusjakauma¹

<i>Luottoluokitus</i>	<i>31.12.2013, %</i>	<i>31.12.2012, %</i>
AAA	43,4	53,2
AA+	29,4	28,6
AA	13,8	1,8
AA–	5,3	6,9
A+	1,9	0,7
A	1,5	1,4
A–	1,6	1,1
BBB+	0,3	2,6
BBB	1,1	0,5
BBB–	0,8	2,0
Alle BBB–	0,2	0,5
<i>Luottoluokittelemattomat</i>	<i>0,6</i>	<i>0,7</i>

¹ Katetut velkakirjat on luokiteltu velkakirjan oman luottoluokituksen perusteella, ei liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen perusteella. Japanin ja Yhdysvaltojen keskuspankit käsitellään valtion luottoluokituksen mukaan.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmiin kuuluvien velkakirjojen jakautuminen liikkeeseenlaskijan kotimaan perusteella (velkakirjan markkina-arvon mukaan)

Maa tai alue	31.12.2013, %	31.12.2012, %
<i>Euroalue</i>	55,2	58,9
<i>Saksa</i>	22,2	22,7
<i>Ranska</i>	13,8	14,1
<i>Alankomaat</i>	7,9	8,6
<i>Suomi</i>	6,8	6,1
<i>Itävalta</i>	1,5	1,7
<i>Espanja</i>	0,9	2,3
<i>Italia</i>	0,6	2,0
<i>Belgia¹</i>	0,7	–
<i>Irlanti</i>	0,3	0,8
<i>Portugali</i>	0,4	0,6
<i>Kreikka¹</i>	–	0,1
<i>Luxemburg¹</i>	0,0	0,0
<i>Muu Eurooppa</i>	11,2	11,7
<i>Iso-Britannia</i>	4,7	5,3
<i>Ruotsi</i>	4,5	4,2
<i>Norja</i>	1,3	1,1
<i>Tanska</i>	0,7	0,9
<i>Sveitsi¹</i>	0,0	0,2
<i>Amerikka</i>	21,2	16,6
<i>Yhdysvallat</i>	20,4	15,9
<i>Kanada</i>	0,8	0,7
<i>Aasian ja Tyynenmeren alue</i>	4,1	4,4
<i>Japani</i>	3,5	4,0
<i>Australia</i>	0,2	0,2
<i>Singapore</i>	0,2	0,2
<i>Uusi-Seelanti¹</i>	0,1	0,0
<i>Kansainväliset instituutiot</i>	8,4	8,4

¹ Luku 0,0 tarkoittaa vähemmän kuin 0,05, merkintä – tarkoittaa nollaa.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden herkkyyden valuuttakurssin ja korkotason muutoksiin nähden

Milj. euroa	2013	2012
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvomuutos, jos euron valuuttakurssi vahvistuisi 15 % suhteessa valuuttavaramon valuuttoihin ja kultaan 31.12. tilanteesta	-863	-886
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvomuutos, jos korkotaso nousee 1 prosenttiin, kun rahoitusvarallisuuden määrä, koostumus ja modifioitu duraatio ovat 31.12. tilanteen mukaiset	-235	-239

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden VaR-luvut

Markkinariskin VaR-luvut (päivän ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso)

Milj. euroa	Keskimäärin	2013		
		Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	11	19	6	9
Valuuttakurssiriski	45	68	31	37
Kokonaisriski (pl. kulta)	47	75	30	39
Kokonaisriski (ml. kulta)	73	118	49	55

Milj. euroa	Keskimäärin	2012		
		Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	15	28	6	7
Valuuttakurssiriski	56	80	35	35
Kokonaisriski (pl. kulta)	63	92	39	39
Kokonaisriski (ml. kulta)	85	112	59	63

Luottoriskin VaR-luvut¹ 31.12.2013 (vuoden ajanjakso, 95 prosentin, 99 prosentin ja 99,9 prosentin luottamustaso)

Luottamustaso, %	95	99	99,9
Luottoriski (milj. euroa)	4	17	69

¹ Luvuissa eivät ole mukana valtioiden kotimaanvaluutan määräisinä liikkeeseen laskemat velkakirjat. Laskentamenetelmää muutettiin vuoden 2013 aikana, mistä syystä vertailutietoa edelliseltä vuodelta ei esitetä.

Lähde: Suomen Pankki.

Määritelmiä ja käsitteitä

- **Markkinariskissä** kyse on riskistä, että varallisuuden nettoarvo alenee markkinahintojen muutosten johdosta. Markkinahintojen muutokset voivat olla esimerkiksi korkojen, valuuttakurssien tai kullan hinnan muutoksia, jolloin vastaavasti puhutaan korkoriskistä, valuuttakurssiriskistä tai kullan hintariskistä.
- **Luottoriskillä** tarkoitetaan riskiä taloudellisista menetyksistä, jotka aiheutuvat taloudellisen transaktion vastapuolen tai arvopapereiden liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden muutoksista sekä vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan ajautumisesta maksukyvyttömyystilaan.
- **Likvidiysriski** on riski, että varoja ei voida tarpeen syntyessä ottaa käyttöön tai niiden muuttaminen rahaksi aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.
- **Operatiivisella riskillä** tarkoitetaan riskiä ylimääräisistä kustannuksista tai tappioista, jotka aiheutuvat riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.
- **Likvidivarallisuus** on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on varmistaa Suomen Pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin politiikkatarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Likvidivarallisuus on valuuttamääräistä.
- **Sijoitusvarallisuus** on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on turvata rahoitusvarallisuuden arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä keskuspankkivelvoitteista myös tulevaisuudessa. Suomen Pankilla on sekä valuuttamääräistä että euromääräistä sijoitusvarallisuutta.
- **Valuuttavaranto** koostuu suojaamattomista valuuttamääräisistä sijoituksista ja saamisista. Siihen kuuluvat likvidivarallisuus, valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus sekä netto-saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).
- **Käteinen** tarkoittaa vakuudellisia ja vakuudettomia lyhytaikaisia pankkitalletuksia.

Tilintarkastuskertomus

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2013 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Pankin sisäinen tarkastus on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin vuosikertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös on laadittu eduskunnan pankkivaltuuston vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta.

Esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista tarkastamaltamme tilivuodelta. Puollamme tilivuoden tuloksen käyttöä pankin johtokunnan esittämällä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 14. päivänä 2014

Esko Kiviranta

Lenita Toivakka

Kauko Tuupainen

Osmo Immonen KHT

Eero Prepula KHT, JHTT

./ Markku Koskela KHT

Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta

Olemme tarkastaneet Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27.1 mukaisesti Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2013–31.12.2013. Tilinpäätös on laadittu Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden sekä Suomen Pankista annetun lain mukaisesti. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Johtokunnan vastuu

Johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus IFAC:n (International Federation of Accountants) laatimien kansainvälisten ISA-tilintarkastusstandardien ja eettisten ohjeiden, Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan sekä soveltuvin osin tilintarkastuslain mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä ei ole olennaisia virheellisyksiä.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Suomen Pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä, 27. päivänä helmikuuta 2014
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Liitteet

Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2013

- Tammi-joulukuu** EKP:n neuvoston tekemien päätösten mukaisesti perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset säännölliset ja poikkeukselliset rahoitusoperaatiot toteutettiin edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Pitoajanjakson mittaisissa rahoitusoperaatioissa käytettiin perusrahoitusoperaatioiden korkoa. Muiden pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden korko oli operaation voimassaoloajan perusrahoitusoperaatioiden korkojen keskiarvo.
- Tammikuu** Eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena käytettävien omaisuusvakuudellisten arvopaperien lainatietoja koskevat raportointivaatimukset otettiin asteittain käyttöön vuoden 2013 aikana. Ensimmäiset raportointivelvoitteet tulivat voimaan 3.1.
- Pankeille tarjoutui 30.1. ensimmäinen mahdollisuus 21.12.2011 järjestetyn kolmen vuoden mittaisen rahoitusoperaation takaisinmaksuun. Tämän jälkeen takaisinmaksu oli mahdollista viikoittain.
- Helmikuu** Pankeille tarjoutui 27.2. ensimmäinen mahdollisuus 29.2.2012 järjestetyn kolmen vuoden mittaisen rahoitusoperaation takaisinmaksuun. Tämän jälkeen takaisinmaksu oli mahdollista viikoittain.
- Maaliskuu** EKP:n neuvosto päätti 20.3. kieltää 1.3.2015 lähtien sellaisten kattamattomien valtion takaamien velkakirjojen käytön vakuutena, jotka on laskenut liikkeeseen vastapuoli itse tai siihen läheisesti sidoksissa oleva yhteisö. Siihen saakka näiden velkakirjojen vakuuskäytön määrää säätelee EKP:n neuvoston 3.7.2012 asettama yläraja. Lisäksi päätettiin tietyistä säännöistä, joita näiden joukkovelkakirjojen vakuuskäyttöön sovelletaan 28.2.2015 saakka.
- Toukokuu** EKP:n neuvosto päätti 2.5., että perusrahoitusoperaatioiden korko lasketaan 0,50 prosenttiin ja maksuvalmiusluoton korko 1,00 prosenttiin 8.5. lähtien. Yötalletuskorko pidettiin edelleen 0,00 prosentissa.
- Lisäksi päätettiin jatkaa kiinteän koron ja täyden jaon menettelytapaa säännöllisissä perusrahoitusoperaatioissa vähintään 8.7.2014 saakka. Vastaavaa käytäntöä sovelletaan myös yhden pitoajanjakson ja kolmen kuukauden mittaisissa rahoitusoperaatioissa.
- Päätös, jonka mukaan vakuuksien luottokelpoisuudelle määriteltyä alarajaa ei sovelleta muut vakuuskelpoisuusehdot täyttäviin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin, joiden liikkeeseenlaskijana tai takaajana on EU:n ja IMF:n sopeutusohjelmaa toteuttava jäsenvaltio, laajennettiin koskemaan Kyprosta. Kyproksen valtion liikkeeseen laskemat ja takamat velkainstrumentit tulivat 9.5. vakuuskelpoisiksi rahapolitiikan luotto-operaatioissa, mutta niihin sovelletaan erityistä aliarvostusta.
- Kesäkuu** EKP:n neuvosto lakkautti 28.6. tilapäisesti Kyproksen valtion liikkeeseen laskemien ja takaamien velkainstrumenttien vakuuskelpoisuuden Kyproksen valtionvarainministeriön toimenpiteitä seuranneen Kyproksen valtion luottokelpoisuusluokitusmuutoksen myötä. Vakuuskelpoisuus palautettiin 5.7. ehdoin, jotka oli sovittu toukokuussa 2013.

Heinäkuu	<p>EKP:n neuvosto aloitti 4.7. rahapolitiikan ennakoivan viestinnän. Neuvosto ilmoitti, että se odottaa pitävänsä EKP:n rahapoliittiset korot nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa.</p> <p>EKP:n neuvosto ilmoitti 18.7. hyväksyneensä muutoksia sekä pysyvästi että tilapäisesti hyväksyttävien vakuuksien riskienhallintakehikkoon joka toinen vuosi tehtävän eurojärjestelmän riskienhallintajärjestelmän arvioinnin perusteella. Muutokset toteutettiin loka-marraskuussa 2013.</p>
Syyskuu	<p>Muutoksista omaisuusvakuudellisten arvopaperien lainakohtaisten tietojen raportoinnissa ilmoitettiin 9.9.</p> <p>Valuutanvaihtojärjestelyn jatkamisesta Englannin pankin kanssa 30.9.2014 saakka päätettiin 16.9.</p> <p>EKP ilmoitti 19.9., että lainakohtaisten tietojen raportoinnista tulee edellytys luottokorttisaamisvakuudellisten arvopaperien käytölle rahapolitiikan luotto-operaatioiden vakuutena.</p>
Lokakuu	<p>Vakuuksien riskienhallintajärjestelmään heinäkuussa hyväksytyjen muutosten myötä 1.10. otettiin käyttöön muun muassa uudet vakuuksiin sovellettavat aliarvostusprosentit ja luottokelpoisuusvaatimus asetettiin tasolle A sellaisten omaisuusvakuudellisten arvopaperien tapauksessa, joista raportoidaan lainakohtaista tietoa.</p> <p>EKP ilmoitti 10.10. Kiinan keskuspankin kanssa solmitusta määräaikaisesta valuutanvaihtojärjestelystä.</p> <p>Tilapäiset keskinäiset valuutanvaihtojärjestelyt Kanadan, Japanin, Yhdysvaltain ja Sveitsin keskuspankin sekä Englannin pankin kanssa muutettiin 31.10. toistaiseksi pysyviksi yhteistyössä kyseisten keskuspankkien kanssa. Samalla päätettiin jatkaa toistaiseksi viikon ja kolmen kuukauden pituisten dollarimääräisten luottojen tarjoamista.</p>
Marraskuu	<p>Vakuuksien riskienhallintajärjestelmään heinäkuussa hyväksytyjen muutosten myötä 1.11. alettiin soveltaa ylimääräistä aliarvostusta sellaisiin vakuutena käytettyihin pankkien katettuihin joukkovelkakirjoihin, jotka on laskenut liikkeeseen vastapuoli itse tai sen kanssa läheisesti sidoksissa oleva yhteisö ja joiden liikkeeseenlaskumäärästä vastapuoli tai sen kanssa läheisesti sidoksissa oleva yhteisö on tuonut vakuudeksi yli 75 %.</p> <p>EKP:n neuvoston päätti 7.11., että perusrahoitusoperaatioiden korko lasketaan 0,25 prosenttiin ja maksuvalmiusluoton korko 0,75 prosenttiin 13.11. lähtien. Yötalletuskorko pidettiin edelleen 0,00 prosentissa.</p> <p>Lisäksi päätettiin jatkaa kiinteän koron ja täyden jaon menettelytapaa säännöllisissä perusrahoitusoperaatioissa vähintään 7.7.2015 saakka. Vastaavaa käytäntöä sovelletaan myös yhden pitoajanjakson ja kolmen kuukauden mittaisissa rahoitusoperaatioissa.</p> <p>Kolmen vuoden mittaisten rahoitusoperaatioiden takasinmaksut päätettiin 22.11. keskeyttää väliaikaisesti joulukuun lopussa.</p>

Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2013

Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimenpiteet

Tammikuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 23.1.2013 eurojärjestelmän vastauksen Euroopan komission järjestämään kuulemiseen, joka koski EU:n pankkisektorin rakenteiden uudistamista käsitelleen korkean tason työryhmän raporttia. Erkki Liikasen johtama asiantuntijaryhmä oli antanut raporttinsa 2.10.2012.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi 25.1.2013 suositukset verkkomaksamisen turvallisuuden lisäämiseksi (Recommendations for the security of internet payments).</p>
Helmikuu	<p>LuxCSD hyväksyttiin 4.2.2013 EKP:n neuvostossa käytettäväksi uutena arvopaperikaupan selvitysjärjestelmänä eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.</p>
Maaliskuu	<p>EKP:n neuvosto päätti 21.3.2013 pitää hätärahoituksen nykyisellä tasollaan 25.3.2013 asti. Sen jälkeen hätärahoitusta voidaan harkita vain, jos Kypros noudattaa EU:n/IMF:n ohjelmaa tukea tarvitsevien pankkien vakavaraisuuden varmistamiseksi.</p> <p>EKP:n neuvosto totesi 25.3.2013 euroryhmän ja Kyproksen viranomaisten päässeen sopimukseen Kyprokselle myönnettävän EU:n ja IMF:n sopeutusohjelman pääpiirteistä. Se päätti voimassa olevien sääntöjen mukaisesti olla vastustamatta Kyproksen keskuspankin esittämää hätärahoituspyyntöä.</p>
Toukokuu	<p>EKP:n neuvosto antoi 17.5.2013 Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan parlamentin pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta direktiiviksi rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen sekä ehdotuksesta asetukseksi tietojen toimittamisesta varainsiirtojen mukana.</p> <p>EKP:n neuvosto antoi 23.5.2013 Euroopan unionin neuvoston pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta neuvoston asetukseksi liikkeeseen tarkoitettujen eurometallirahojen yksikköarvoista ja teknisistä eritelmistä.</p> <p>EKP:n neuvosto antoi 28.5.2013 Euroopan unionin neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta direktiiviksi euron ja muiden valuuttojen suojelusta väärentämiseltä rikosoikeuden keinoin ja neuvoston puitepäätöksen 2000/383/YOS korvaamisesta.</p>
Kesäkuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 3.6.2013 eurojärjestelmän yleisvalvontatehtäviä varten Kansainvälisen järjestelypankin maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitean (Committee on Payment and Settlement Systems, CPSS) ja kansainvälisen arvopaperimarkkinavalvojien järjestön (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) teknisen komitean huhtikuussa 2012 rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria varten laatimat periaatteet.</p>
Elokuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 15.8.2013 tarkistetut kriteerit vähittäismaksuinfrastruktuurin SEPA-kelpoisuuden arviointia varten.</p>
Syyskuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 19.9.2013 uudet järjestelyt arviointiin, jonka perusteella ratkaistaan, voidaanko arvopaperikaupan selvitysjärjestelmiä ja niiden välisiä linkkejä käyttää eurojärjestelmän luotto-operaatioissa. Uusilla järjestelyillä korvataan vuodesta 1998 käytössä ollut järjestely.</p>

- Lokakuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 4.10.2013 arvion, jonka mukaan tarkasteltua arvopaperien selvitysjärjestelmää sekä uusia suoria ja ketjutettuja linkkejä voidaan käyttää eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.
- EKP:n neuvosto antoi 10.10.2013 Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn tarvittavien tilastojen toimittamisesta ja laadusta.
- EKP:n neuvosto päätti 16.10.2013 julkistaa menettelysäännöt, jotka liittyvät EKP:n rooliin kansallisten keskuspankkien myöntäessä hätärahoitusta (Emergency Liquidity Assistance, ELA). Tarkoituksena on selkeyttää yleistä käsitystä EKP:n neuvoston roolista.
- EKP julkisti 23.10.2013 tarkempia tietoja taseiden kattavasta arvioinnista, joka suoritetaan ennen kuin pankkivalvonta siirtyy EKP:n vastuulle yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) myötä. Vuoden kestävä arviointi alkoi marraskuussa 2013, ja se toteutetaan yhteistyössä yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvien EU:n jäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa.
- EKP:n neuvosto hyväksyi 30.10.2013 arvioinnin, joka koskee sen neljälle järjestelmäriskin kannalta merkittävälle maksujärjestelmälle (TARGET2, EURO1, CORE ja CSS) vuonna 2010 suuntaamien suositusten noudattamista. Arvioinnissa todettiin, että järjestelmäoperaattorit ovat ryhtyneet tarvittaviin toimiin kaikkien suositusten toteuttamiseksi.
- Marraskuu** EKP:n neuvosto antoi 6.11.2013 Euroopan unionin neuvoston pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhdenmukaisten sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua varten yhteisen kriisinratkaisumekanismin ja yhteisen kriisinratkaisurahaston puitteissa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta.
- EKP:n neuvosto antoi 19.11.2013 Euroopan unionin neuvoston pyynnöstä lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä.
- Joulukuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 18.12.2013 euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston (Euro Retail Payments Board, ERPB) perustamisen. Vähittäismaksuneuvosto korvaa aiemman SEPA-neuvoston ja edistää yhtenäisten, innovatiivisten ja kilpailukykyisten markkinoiden kehittämistä euromääräisille vähittäismaksuille Euroopan unionissa.

Euroopan unionin sääntelyhankkeet ja niiden täytäntöönpano Suomessa

- Tammikuu** Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun luottoluokittajia koskevista säännöistä.
- Helmikuu** Euroopan komissio hyväksyi kaksi ehdotusta, joiden tarkoituksena on lujittaa rahanpesun torjuntaan ja varainsiirtoihin nykyisin sovellettavia EU:n sääntöjä.
- Suomessa hallitus antoi esityksen OTC-johdannaisia, keskusvastapuolia ja kauppatietorekistereitä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EMIR) edellyttämien muutoksien täytäntöönpanosta kansallisessa lainsäädännössä.

Valtiovarainministeriö asetti työryhmän uudistamaan rahoitusmarkkinakriisien hallintaa ja ratkaisemista sekä talletussuojajärjestelmää koskevaa kansallista lainsäädäntöä vireillä olevien EU-lainsäädäntöhankkeiden pohjalta. Työryhmän tavoitteeksi asetettiin lainsäädäntö, joka turvaa rahoitusmarkkinoiden vakautta sekä minimoi kriisien hoidosta julkiselle valalle ja veronmaksajille aiheutuvia kustannuksia.

- Maaliskuu** Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun yhteistä valvontamekanismia koskevasta asetuksesta.
- Toukokuu** Euroopan komissio julkisti ehdotuksensa uudeksi direktiiviksi, jolla taattaisiin kaikille eurooppalaisille oikeus tavanomaiseen pankkitiliin ja peruspankkipalveluihin kaikkialla EU:ssa. Myös pankkitilin siirtoa eri palveluntarjoajien välillä aiotaan helpottaa.
- Kesäkuu** Euroopan komissio julkisti ehdotuksensa uusista sijoitusrahastomuodoista, jotka palvelisivat niitä sijoittajia, jotka haluavat tehdä pitkäaikaisia sijoituksia yrityksiin ja hankkeisiin. Komission esittämät yksityiset eurooppalaiset pitkäaikaissijoitusrahastot (European Long-Term Investment Funds, ELTIF-rahastot) sijoittaisivat vain yrityksiin, jotka tarvitsevat rahaa pidempiaikaisiin rahoitustarpeisiin.
- Heinäkuu** Euroopan komissio hyväksyi lainsäädäntöpaketin, johon kuuluvat uusi maksupalveludirektiivi ja korttipohjaisten maksutapahtumien siirtohintoja koskeva asetusehdotus.
- Uudistettu luottolaitosdirektiivi ja siihen liittyvä EU-asetus tulivat voimaan. Uudistukset antavat makrovakaudesta vastuullisille kansallisille viranomaisille välineitä, joilla voidaan parantaa pankkisektorin tappionsietokykyä ja hillitä koko rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaavien riskien muodostumista.
- Euroopan komissio julkisti ehdotuksen asetukseksi yhteisestä kriisinratkaisumekanismista. Esityksen mukaan pankkiunionin piirissä oleviin pankkeihin sovellettaisiin uutta yhteistä ja keskitettyä kriisinratkaisumenettelyä. Keskitetty elin tekisi keskeiset päätökset kriisinratkaisusta ja laatisi ongelmiin ajautunutta pankkia koskevan kriisinratkaisuhelman, jossa yksilöidään tarvittavat toimenpiteet. Yhteinen keskitetty menettely mahdollistaa kansallisia järjestelmiä selvästi tehokkaammin sellaisten pankkien alasajon, joilla on yli maiden rajojen ulottuvaa toimintaa.
- Syyskuu** Euroopan komissio julkisti tiedonannon varjopankkitoiminnasta ja ehdotuksensa rahamarkkinarahastoja koskevista uusista säännöistä.
- Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun markkinoiden väärinkäyttöä koskevasta sääntelystä.
- Euroopan komissio julkisti ehdotuksen uudesta lainsäädännöstä, jonka tavoitteena on palauttaa vertailuarvoja (kuten viitekorkojen yms.) kohtaan tunnettu luottamus. Uusilla säännöillä parannetaan vertailuarvojen varmuutta ja luotettavuutta, helpotetaan manipuloinnin havaitsemista ja estämistä sekä selvennetään viranomaisten vastuuta vertailuarvoista ja viranomaisten harjoittamaa valvontaa.
- Hallitus antoi eduskunnalle esityksen vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksellä pannaan kansallisessa lainsäädännössä täytäntöön vastaava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Hallituksen esitys sisältää edellytykset kansainvälisten yhteisötunnisteiden (LEI) jakeluun Suomessa. Tätä tunnistamista käytetään raportoitaessa johdannaiskauppoja koskevia tietoja EU:n markkinatoimija-asetuksen mukaisesti kauppapätorekistereihin. Tunnisteiden käyttö ulottuu tulevaisuudessa myös viranomaisraportointiin. Patentti- ja rekisterihallituksesta tulee Suomessa tunnisteita jakava

	viranomainen ja Finanssivalvonnasta tunnisteiden jakeluun liittyvää kansainvälistä yhteistyötä koordinoiva viranomainen.
Marraskuu	Yhteistä valvontamekanismia koskeva neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013 luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille tuli voimaan.
Joulukuu	EU:n neuvosto saavutti joulukuussa 2013 yhteisymmärryksen yhteisestä kriisinratkaisumekanismista. Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyitä koskevasta direktiivistä. Direktiivi yhdenmukaistaa ja uudistaa jäsenmaiden kriisinratkaisulainsäädäntöä sekä mahdollistaa monissa jäsenmaissa ensimmäistä kertaa suurenkin pankin hallitun alasajon ilman, että siitä aiheutuu häiriöitä rahoitusmarkkinoille. Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun talletussuojadirektiivistä. Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät sopuun arvopaperikeskusasetuksesta.
Muut asiat	
Helmikuu	Euroopan järjestelmäriskikomitea julkisti suosituksensa luottolaitosten rahoituksesta ja rahamarkkinarahastoista.
Maaliskuu	Euroryhmä pääsi yhteisymmärrykseen Kyproksen talouden sopeutusohjelman pääkohdista.
Huhtikuu	Euroopan järjestelmäriskikomitea julkisti suosituksensa makrovakauseräpolitiikan välitavoitteista ja -välineistä.
Heinäkuu	Kroatian liittyessä Euroopan unioniin Kroatian keskuspankista tuli 1.7.2013 lähtien Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) jäsen ja sen pääjohtajasta Euroopan keskuspankin (EKP) yleisneuvoston jäsen.
Marraskuu	Euroopan järjestelmäriskikomitea julkisti seurantaraportin vuonna 2011 antamansa valuuttamääräistä luotonantoa koskevan suosituksen noudattamisesta.
Joulukuu	Euroopan unionin valtiovarainministerit saavuttivat Ecofin-neuvoston jatkokokouksessa 18.12. yhteisymmärryksen EU:n yhteisestä kriisinratkaisumekanismista.

Suomen Pankin vuonna 2013 antamia lausuntoja

Rahoitusmarkkinoiden lainsäädäntöä ja kehittämistä koskevia lausuntoja

<i>Lausunnon vastaanottaja</i>	<i>Aihe</i>	<i>Päivämäärä</i>
Euroopan komissio	Kannanottoesitys Euroopan finanssivalvojen järjestelmää (ESFS) koskevasta arviosta (Consultation on the Review of the European System of Financial Supervision)	23.7.
Eduskunnan talousvaliokunta	Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston asetukseksi yhteisestä kriisinratkaisumekanismista (U 58/2013 vp)	24.9.
	Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston asetukseksi rahamarkkinarahastoista (U 70/2013)	24.10.
	Euroopan komission tiedonanto Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan parlamentille varjopankkitoiminnasta – Finanssialan uusien riskien torjuminen (E 125/2013 vp)	24.10.
Eduskunnan valtiovarainvaliokunta	Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston asetukseksi yhteisestä kriisinratkaisumekanismista (U 58/2013 vp)	7.10.
Finanssivalvonta	Arvopaperimarkkinoiden toimintaa koskevat määräykset ja ohjeet	15.2.
	Rahoitussektorin vakavaraisuuden laskentaa ja suuria asiakasriskejä koskevat määräykset ja ohjeet	24.10.
	Valtiovarainministeriön asetukseen (1478/2011) perustuvat rahoitussektorin taseen ja tuloslaskelman kaavat sekä liitetiedot (FINREP-kaava)	24.10.
Työ- ja elinkeinoministeriö	Esitys valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista	2.9.
Valtiovarainministeriö	Asetuksen (EU) N:o 648/2012 nojalla annettavat Euroopan komission tekniset sääntelystandardit	8.1.
	Hallituksen esitys vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevaksi lainsäädännöksi	31.1.
	Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia (AIFM) koskeva lainsäädäntö (toinen kuulemistilaisuus)	22.4.
	Hallituksen esitys laiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista (kolmas kuuleminen)	29.5.
	Euroclear Finland -yhtiön 15.5.2013 päivätty hakemus sääntömuutosten vahvistamiseksi	31.5.
	Sijoittajien korvausrahaston säännöt	12.6.
	Vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevaan lainsäädäntöön liittyvät asetukset	1.11.
	Euroclear Finland -yhtiön kirjausrahaston sääntöjen muuttaminen	5.11.
	Hallituksen esitys laiksi luottolaitostoiminnasta	21.11.

Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2013

Aikakausjulkaisut

Euro & talous Ilmestyi viisi kertaa.

Bank of Finland Bulletin Ilmestyi viisi kertaa.

Tutkimustiedote Ilmestyi verkkojulkaisuna kolme kertaa (suomeksi ja englanniksi)

Vuosikertomus Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tutkimusjulkaisut

Keskustelualoitteet Verkkojulkaisuna ilmestyi 35 makrotalous- ja rahoitusmarkkinatutkimusta (englanniksi).

Selvitykset ja raportit

BoF Online -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 14 selvitystä.

Rahoitusmarkkinaraportti ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi ja englanniksi).

Yritysrahoituskysely ilmestyi verkkojulkaisuna (suomeksi).

Tilastojulkaisut

Rahoitusmarkkinat, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Suomen maksutase, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Suomen maksutase, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna syyskuussa (suomeksi ja englanniksi).

Suomen joukkovelkakirjalainat, ilmestyi verkkojulkaisuna toukokuussa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Raha- ja pankkitilastot, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Rahoitustilastot, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna helmikuussa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Valuuttavaranto ja valuuttamääräinen likviditeetti, ilmestyi kuukausittain (englanniksi).

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen julkaisut

Tutkimusjulkaisut

BOFIT Discussion Papers -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 31 tutkimusta (englanniksi).

BOFIT Online -sarjassa ilmestyi 11 verkkojulkaisua (suomeksi tai englanniksi).

Seurantajulkaisut

BOFIT Viikkokatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (suomeksi).

BOFIT Weekly, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (englanniksi).

BOFIT Venäjä-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for Russia, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

BOFIT Kiina-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for China, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

Julkaisujen tilaukset

Suomen Pankin julkaisuluettelo löytyy verkkopalvelusta osoitteesta www.suomenpankki.fi > Julkaisut.

Verkkosivuilla on maksuton palvelu, josta pankin julkaisuja voi tilata. Tilaaaja saa sähköpostiinsa tiedon tilaamastaan julkaisusta heti sen ilmestyttyä.

Verkkojulkaisuja voi tilata osoitteesta www.suomenpankki.fi > Julkaisut > Sähköisten julkaisujen tilaaminen.

Euro & talous ja Bank of Finland Bulletin sekä Suomen Pankin vuosikertomus ilmestyvät myös painettuina. Niitä voi tilata osoitteesta <http://www.suomenpankki.fi> > Julkaisut > Painettujen julkaisujen tilaaminen. Samasta osoitteesta voi tilata aiemmin ilmestyneitä painettuja julkaisuja.

Liitetaulukot

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
0 havainto on vähemmän kuin puolet käytetystä yksiköstä
. loogisesti mahdoton
.. tietoa ei ole saatu
– nolla
_ sarjan sisältö muuttunut

Taulukko 1.

Suomen Pankin tase kuukausittain, milj. euroa

VASTAAVAA		I	II	III
1	<i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 988	1 988	1 988
2	<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	6 349	6 136	6 282
2.1	<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarabastolta</i>	2 121	2 092	2 096
2.2	<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 228	4 045	4 186
3	<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	409	450	380
4	<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	2 406	1 855	1 748
4.1	<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja lainat</i>	2 406	1 855	1 748
4.2	<i>ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat saamiset</i>	–	–	–
5	<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	3 681	3 681	3 641
5.1	<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	–	–
5.2	<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	3 681	3 681	3 641
5.3	<i>Käänteiset hienosäätöoperaatiot</i>	–	–	–
5.4	<i>Käänteiset rakenteelliset operaatiot</i>	–	–	–
5.5	<i>Maksuvalmiusluotot</i>	–	–	–
5.6	<i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot</i>	–	–	–
6	<i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	0	0
7	<i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	11 413	11 330	11 263
7.1	<i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	4 515	4 400	4 386
7.2	<i>Muut arvopaperit</i>	6 898	6 930	6 877
8	<i>Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä</i>	–	–	–
9	<i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	51 672	47 645	37 939
9.1	<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	141	141	141
9.2	<i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset</i>	722	722	722
9.3	<i>EKP:n sijoitustodistusten liikkeeseenlaskuun liittyvät saamiset</i>	–	–	–
9.4	<i>TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajien pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)</i>	47 894	43 705	34 084
9.5	<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)</i>	2 915	3 077	2 992
10	<i>Muut saamiset</i>	1 075	1 049	1 037
Yhteensä		78 994	74 135	64 279

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1 973	1 973	1 450	1 450	1 450	1 450	1 559	1 559	1 373
6 198	6 161	5 884	6 006	5 871	5 956	6 211	6 452	6 585
2 103	2 056	2 049	2 049	2 012	2 039	2 007	1 983	1 955
4 095	4 105	3 835	3 957	3 859	3 917	4 204	4 469	4 630
559	594	420	523	516	464	381	380	297
1 466	1 367	1 480	1 510	1 797	1 802	1 550	1 231	1 347
1 466	1 367	1 480	1 510	1 797	1 802	1 550	1 231	1 347
-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 651	3 291	3 191	3 191	3 116	2 475	2 475	2 475	2 475
10	-	-	-	-	-	-	-	-
3 641	3 291	3 191	3 191	3 116	2 475	2 475	2 475	2 475
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
60	0	0	0	49	140	30	144	0
11 210	11 152	11 075	11 057	10 927	10 971	10 561	10 358	10 063
4 336	4 245	4 172	4 141	4 006	3 955	3 941	3 856	3 717
6 874	6 907	6 902	6 916	6 921	7 016	6 619	6 501	6 346
-	-	-	-	-	-	-	-	-
37 863	33 245	27 829	24 961	30 813	23 799	20 391	22 358	26 539
141	141	141	141	141	141	141	141	141
722	722	722	722	722	722	722	722	722
-	-	-	-	-	-	-	-	-
33 853	29 196	23 795	20 938	26 682	19 669	16 316	18 193	22 240
3 147	3 186	3 170	3 161	3 268	3 268	3 212	3 303	3 436
1 037	1 043	1 096	1 036	1 038	1 030	994	1 016	1 052
64 017	58 827	52 425	49 735	55 577	48 088	44 152	45 973	49 731

Taulukko 1.
(jatkoa)

VASTATTAVAA		I	II	III
1	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	14 708	14 556	14 619
2	<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	51 334	47 266	37 431
2.1	<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	27 158	23 912	16 651
2.2	<i>Yötalletukset</i>	11 916	8 717	7 780
2.3	<i>Määräaikaistalletukset</i>	12 260	14 637	13 000
2.4	<i>Käänteiset hienosäättöoperaatiot</i>	–	–	–
2.5	<i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset</i>	–	–	–
3	<i>Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	–	–	–
4	<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	828	826	801
4.1	<i>Julkisyhteisöt</i>	–	–	–
4.2	<i>Muut velat</i>	828	826	801
5	<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	1 401	832	651
6	<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	45	–2	–2
7	<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	249	162	218
7.1	<i>Talletukset ja muut velat</i>	249	162	218
7.2	<i>ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat velat</i>	–	–	–
8	<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 387	1 387	1 387
9	<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–
9.1	<i>EKP:n sijoitustodistuksiin liittyvä velkajärjestely</i>	–	–	–
9.2	<i>TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajapankkitileihin liittyvät velat (netto)</i>	–	–	–
9.3	<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset velat (netto)</i>	–	–	–
10	<i>Muut velat</i>	1 078	1 157	1 223
11	<i>Arvonmuutostilit</i>	2 609	2 609	2 609
12	<i>Varaukset ja oma pääoma</i>	5 355	5 344	5 344
12.1	<i>Kantarabasto</i>	841	841	841
12.2	<i>Vararahasto</i>	1 491	1 491	1 491
12.3	<i>Eläkevaraukset</i>	536	536	536
12.4	<i>Muut varaukset</i>	2 488	2 476	2 476
Yhteensä		78 994	74 135	64 279

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
14 749	14 923	15 022	15 067	15 147	15 169	15 124	15 280	15 753
37 152	32 046	26 323	23 349	29 095	21 569	18 442	20 136	23 803
19 494	17 479	13 156	13 879	14 109	13 699	9 962	10 636	14 303
2 658	1 767	1 067	150	286	220	541	–	–
15 000	12 800	12 100	9 320	14 700	7 650	7 940	9 500	9 500
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	15	–	–	–
797	806	820	825	578	378	72	69	55
–	–	–	–	–	–	–	–	–
797	806	820	825	578	378	72	69	55
447	312	483	485	800	962	482	410	527
0	0	0	0	0	0	0	0	0
264	300	–	221	116	114	118	118	66
264	300	–	221	116	114	118	118	66
–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 391	1 391	1 369	1 369	1 369	1 369	1 352	1 352	1 330
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
487	319	366	378	430	471	519	565	260
2 579	2 579	1 892	1 892	1 892	1 892	1 893	1 893	1 556
6 150	6 150	6 150	6 150	6 150	6 150	6 150	6 150	6 381
841	841	841	841	841	841	841	841	841
1 601	1 601	1 601	1 601	1 601	1 601	1 601	1 601	1 601
582	582	582	582	582	582	582	582	616
3 125	3 125	3 125	3 125	3 125	3 125	3 125	3 125	3 323
64 017	58 827	52 425	49 735	55 577	48 088	44 152	45 973	49 731

Taulukko 2.

Eurojärjestelmän keskeiset korot

<i>Kiinteäkorkoinen huutokauppa Perusarabitusoperaation korko</i>			<i>Vaihtuvakorkoinen huutokauppa Minimitarjouskorko</i>		
<i>Päätös</i>	<i>Voimaantulopäivä</i>	<i>%</i>	<i>Päätös</i>	<i>Voimaantulopäivä</i>	<i>%</i>
22.12.1998	1.1.1999	3,00	8.6.2000	28.6.2000	4,25
8.4.1999	14.4.1999	2,50	31.8.2000	6.9.2000	4,50
4.11.1999	10.11.1999	3,00	5.10.2000	11.10.2000	4,75
3.2.2000	9.2.2000	3,25	10.5.2001	15.5.2001	4,50
16.3.2000	22.3.2000	3,50	30.8.2001	5.9.2001	4,25
27.4.2000	4.5.2000	3,75	17.9.2001	19.9.2001	3,75
8.6.2000	15.6.2000	4,25	8.11.2001	14.11.2001	3,25
			5.12.2002	11.12.2002	2,75
8.10.2008	15.10.2008	3,75	6.3.2003	7.3.2003	2,50
6.11.2008	12.11.2008	3,25	5.6.2003	6.6.2003	2,00
4.12.2008	10.12.2008	2,50	1.12.2005	6.12.2005	2,25
15.1.2009	21.1.2009	2,00	2.3.2006	8.3.2006	2,50
5.3.2009	11.3.2009	1,50	8.6.2006	15.6.2006	2,75
2.4.2009	8.4.2009	1,25	3.8.2006	9.8.2006	3,00
7.5.2009	13.5.2009	1,00	5.10.2006	11.10.2006	3,25
7.4.2011	13.4.2011	1,25	7.12.2006	13.12.2006	3,50
7.7.2011	13.7.2011	1,50	8.3.2007	14.3.2007	3,75
3.11.2011	9.11.2011	1,25	7.6.2007	13.6.2007	4,00
8.12.2011	14.12.2011	1,00	3.7.2008	9.7.2008	4,25
5.7.2012	11.7.2012	0,75			
2.5.2013	8.5.2013	0,50			
7.11.2013	13.11.2013	0,25			

Maksuvalmiusjärjestelmä

		Talletuskorko	Maksuvalmiusluoton korko
Päätös	Voimaantulopäivä	%	%
22.12.1998	1.1.1999	2,00	4,50
22.12.1998	4.1.1999	2,75	3,25
21.1.1999	22.1.1999	2,00	4,50
8.4.1999	9.4.1999	1,50	3,50
4.11.1999	5.11.1999	2,00	4,00
3.2.2000	4.2.2000	2,25	4,25
16.3.2000	17.3.2000	2,50	4,50
27.4.2000	28.4.2000	2,75	4,75
8.6.2000	9.6.2000	3,25	5,25
31.8.2000	1.9.2000	3,50	5,50
5.10.2000	6.10.2000	3,75	5,75
10.5.2001	11.5.2001	3,50	5,50
30.8.2001	31.8.2001	3,25	5,25
17.9.2001	18.9.2001	2,75	4,75
8.11.2001	9.11.2001	2,25	4,25
5.12.2002	6.12.2002	1,75	3,75
6.3.2003	7.3.2003	1,50	3,50
5.6.2003	6.6.2003	1,00	3,00
1.12.2005	6.12.2005	1,25	3,25
2.3.2006	8.3.2006	1,50	3,50
8.6.2006	15.6.2006	1,75	3,75
3.8.2006	9.8.2006	2,00	4,00
5.10.2006	11.10.2006	2,25	4,25
7.12.2006	13.12.2006	2,50	4,50
8.3.2007	14.3.2007	2,75	4,75
7.6.2007	13.6.2007	3,00	5,00
3.7.2008	9.7.2008	3,25	5,25
8.10.2008	8.10.2008	2,75	4,75
8.10.2008	9.10.2008	3,25	4,25
6.11.2008	12.11.2008	2,75	3,75
4.12.2008	10.12.2008	2,00	3,00
15.1.2009	21.1.2009	1,00	3,00
5.3.2009	11.3.2009	0,50	2,50
2.4.2009	8.4.2009	0,25	2,25
7.5.2009	13.5.2009	0,25	1,75
7.4.2011	13.4.2011	0,50	2,00
7.7.2011	13.7.2011	0,75	2,25
3.11.2011	9.11.2011	0,50	2,00
8.12.2011	14.12.2011	0,25	1,75
5.7.2012	11.7.2012	0,00	1,50
2.5.2013	8.5.2013	0,00	1,00
7.11.2013	13.11.2013	0,00	0,75

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 3.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantopohja, mrd. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2012						
Joulukuu	18 564,7	9 971,7	637,5	2 583,9	1 163,1	4 208,4
2013						
Tammikuu	18 558,8	9 900,6	636,4	2 569,8	1 259,2	4 192,8
Helmikuu	18 689,3	9 899,3	635,7	2 562,3	1 368,4	4 223,7
Maaliskuu	18 689,5	9 951,8	626,1	2 580,0	1 382,1	4 149,5
Huhtikuu	18 676,1	9 928,0	626,5	2 574,1	1 437,0	4 110,5
Toukokuu	18 639,0	9 884,9	610,0	2 571,8	1 496,7	4 075,6
Kesäkuu	18 577,4	9 948,3	593,5	2 531,5	1 426,0	4 078,1
Heinäkuu	18 343,3	9 826,4	596,3	2 515,3	1 422,1	3 983,3
Elokuu	18 252,7	9 835,6	587,7	2 494,7	1 353,8	3 981,0
Syyskuu	18 133,7	9 806,2	572,8	2 483,8	1 301,4	3 969,5
Lokakuu	18 148,7	9 823,0	562,9	2 481,1	1 323,0	3 958,8
Marraskuu	18 160,4	9 856,1	552,0	2 479,2	1 305,5	3 967,6
Joulukuu	17 848,6	9 811,7	518,8	2 448,5	1 152,6	3 917,1

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantopohja, milj. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2012						
Joulukuu	371 916	246 485	16 934	14 407	30 607	63 483
2013						
Tammikuu	359 856	228 180	17 355	14 219	36 346	63 756
Helmikuu	355 539	223 631	16 932	14 587	36 120	64 270
Maaliskuu	351 526	219 429	17 673	14 548	37 916	61 960
Huhtikuu	349 049	221 788	15 893	14 655	34 237	62 476
Toukokuu	344 526	213 034	16 881	14 514	37 503	62 594
Kesäkuu	343 478	210 200	17 950	14 577	37 916	62 835
Heinäkuu	343 260	208 061	18 154	14 669	39 250	63 126
Elokuu	349 779	211 255	18 066	14 639	40 269	65 550
Syyskuu	339 684	202 069	17 194	14 983	38 953	66 484
Lokakuu	341 479	199 903	16 688	14 948	43 486	66 454
Marraskuu	351 684	205 621	17 086	14 810	48 301	65 865
Joulukuu	349 122	208 733	16 362	14 634	43 992	65 401

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantojen pito, mrd. euroa

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2012					
Joulukuu	106,4	509,9	403,5	0,0	0,75
2013					
Tammikuu	106,0	489,0	383,0	0,0	0,75
Helmikuu	105,4	466,3	360,8	0,0	0,75
Maaliskuu	105,6	403,0	297,3	0,0	0,75
Huhtikuu	104,9	346,0	241,1	0,0	0,75
Toukokuu	104,9	322,2	217,3	0,0	0,75
Kesäkuu	105,3	300,3	195,0	0,0	0,50
Heinäkuu	105,1	286,5	181,4	0,0	0,50
Elokuu	104,5	269,6	165,1	0,0	0,50
Syyskuu	104,9	274,5	169,6	0,0	0,50
Lokakuu	103,8	268,4	164,7	0,0	0,50
Marraskuu	103,8	244,9	141,1	0,0	0,50
Joulukuu	103,3	220,2	116,9	0,0	0,25
2014					
Tammikuu	103,4	248,1	144,8	0,0	0,25

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantojen pito, milj. euroa

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2012					
Joulukuu	2 707,4	27 837,5	25 130,1	0,0	0,75
2013					
Tammikuu	2 453,2	25 573,7	23 120,6	0,0	0,75
Helmikuu	2 604,7	24 012,8	21 408,1	0,0	0,75
Maaliskuu	2 425,8	20 940,2	18 514,4	0,0	0,75
Huhtikuu	2 376,2	19 954,1	17 578,0	0,0	0,75
Toukokuu	2 341,8	16 405,7	14 064,0	0,0	0,50
Kesäkuu	2 347,6	13 622,9	11 275,3	0,0	0,50
Heinäkuu	2 270,0	12 827,3	10 557,3	0,0	0,50
Elokuu	2 252,3	12 572,3	10 320,0	0,0	0,50
Syyskuu	2 233,3	13 642,4	11 409,0	0,0	0,50
Lokakuu	2 264,9	10 960,9	8 696,0	0,0	0,50
Marraskuu	2 164,3	11 372,7	9 208,3	0,0	0,25
Joulukuu	2 137,6	14 210,0	12 072,4	0,0	0,25
2014					
Tammikuu	2 199,3	12 430,7	10 231,4	0,0	0,25

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 5.

Euroalueen rahamäärä M3 ja Suomen rahalaitosten vastaavat erät¹

	Euroalueen rahamäärä M3			Euroalueen M3:een luettavat suomalaisten rahalaitosten erät ²		
	Kanta ⁴ , mrd. euro	12 kk:n muutos ^{3,4} , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ^{3,4} , %	Kanta, mrd. euroa	12 kk:n muutos ³ , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ³ , %
	1	2	3	4	5	6
2009	9 354,1	-0,3	-0,1	127,6	-1,9	-2,1
2010	9 292,7	1,1	1,3	137,3	5,2	4,3
2011	9 499,2	1,6	1,7	143,6	6,0	6,5
2012	9 780,1	3,5	3,6	140,3	0,5	1,0
2013	9 827,4	1,0	1,2	145,2	4,1	3,9
2013						
Tammikuu	9 776,5	3,4	3,3	139,7	1,5	1,4
Helmikuu	9 800,0	3,1	3,0	139,7	2,1	2,0
Maaliskuu	9 804,4	2,5	2,9	141,3	2,4	1,9
Huhtikuu	9 813,8	3,2	2,8	138,1	1,1	1,6
Toukokuu	9 833,8	2,8	2,8	139,5	1,4	2,1
Kesäkuu	9 819,4	2,4	2,4	144,3	3,7	2,9
Heinäkuu	9 848,9	2,1	2,3	143,3	3,6	3,8
Elokuu	9 878,2	2,3	2,1	142,9	4,0	2,8
Syyskuu	9 861,6	2,0	1,9	142,5	0,8	2,1
Lokakuu	9 880,9	1,4	1,6	141,6	1,5	1,7
Marraskuu	9 898,8	1,5	1,3	142,0	2,8	2,8
Joulukuu	9 827,4	1,0	1,2	145,2	4,1	3,9

¹ Tiedot on laskettu ilman valtionhallinnon ja euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja.

² Tiedot on laskettu ilman yleisön hallussa olevaa rahaa.

³ Muutosprosentti on laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

⁴ Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 6.

Keskeiset markkinakorot

	Eomia- korko	Euriborkorot (todelliset päivät / 360)						Suomen valtion obligaatioiden korkoja	
		1 kk	2 kk	3 kk	6 kk	9 kk	12 kk	5 v	10 v
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2009	0,71	0,888	1,057	1,218	1,429	1,529	1,610	2,701	3,735
2010	0,44	0,570	0,663	0,813	1,083	1,223	1,352	1,781	3,003
2011	0,87	1,178	1,260	1,393	1,638	1,826	2,009	2,083	2,997
2012	0,23	0,325	0,431	0,571	0,824	0,973	1,108	0,875	1,886
2013	0,09	0,130	0,177	0,221	0,337	0,441	0,536	0,815	1,863
2013									
Tammikuu	0,07	0,112	0,162	0,204	0,343	0,461	0,574	0,607	1,745
Helmikuu	0,07	0,120	0,175	0,223	0,362	0,481	0,594	0,672	1,808
Maaliskuu	0,07	0,118	0,166	0,206	0,329	0,439	0,545	0,488	1,610
Huhtikuu	0,08	0,118	0,169	0,209	0,324	0,427	0,528	0,410	1,513
Toukokuu	0,08	0,112	0,160	0,201	0,299	0,394	0,484	0,396	1,598
Kesäkuu	0,09	0,121	0,168	0,210	0,321	0,416	0,507	0,642	1,879
Heinäkuu	0,09	0,125	0,177	0,221	0,336	0,434	0,525	1,115	1,910
Elokuu	0,08	0,128	0,177	0,226	0,342	0,448	0,542	1,275	2,068
Syyskuu	0,08	0,128	0,174	0,223	0,340	0,449	0,543	1,181	2,191
Lokakuu	0,09	0,128	0,172	0,226	0,342	0,450	0,541	1,040	2,045
Marraskuu	0,10	0,132	0,178	0,223	0,327	0,424	0,506	0,884	1,942
Joulukuu	0,17	0,216	0,244	0,275	0,373	0,466	0,544	0,988	2,033

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Bloomberg.

Taulukko 7.

Suomen nimellisiä kilpailukykyindikaattoreita ja EKP:n laskema euron efektiivinen valuuttakurssi

	<i>Suppea indikaattori¹</i>	<i>Suppea, euroalueen mailla täydennetty indikaattori¹</i>	<i>Laaja indikaattori¹</i>	<i>Euron efektiivinen valuuttakurssi, suppea maaryhmä¹</i>
<i>Tammi-maaliskuu 1999 = 100</i>				
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
2009	115,8	107,6	108,8	120,6
2010	107,6	103,6	104,3	111,9
2011	106,7	103,0	104,0	111,2
2012	100,5	100,1	100,8	105,3
2013	105,8	102,6	103,4	111,0
2013				
Tammikuu	103,7	101,6	102,2	109,0
Helmikuu	105,2	102,2	102,9	110,8
Maaliskuu	103,7	101,5	102,0	109,4
Huhtikuu	104,3	101,8	102,4	109,8
Toukokuu	104,9	102,2	102,6	110,3
Kesäkuu	105,8	102,6	103,4	111,1
Heinäkuu	106,0	102,7	103,4	111,3
Elokuu	106,6	103,0	103,9	112,0
Syyskuu	106,2	102,9	103,8	111,3
Lokakuu	107,3	103,4	104,3	112,3
Marraskuu	107,2	103,4	104,4	111,8
Joulukuu	108,6	104,1	105,2	113,2

¹ Kun euro vahvistuu, indeksi nousee. Suppeassa indikaattorissa on mukana 12 maata vuodesta 1999 alkaen, suppeassa, euromailla täydennetyssä indikaattorissa 23 maata ja laajassa indikaattorissa 37 maata.
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 8.

Euroalueen ja Suomen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, vuotuinen prosenttimuutos

	<i>Euroalue</i>	<i>Suomi</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>
2009	0,3	1,6
2010	1,6	1,7
2011	2,7	3,3
2012	2,5	3,2
2013	1,4	2,2
2013		
Tammikuu	2,0	2,6
Helmikuu	1,8	2,4
Maaliskuu	1,7	2,5
Huhtikuu	1,2	2,4
Toukokuu	1,4	2,5
Kesäkuu	1,6	2,3
Heinäkuu	1,6	2,5
Elokuu	1,3	2,0
Syyskuu	1,1	1,8
Lokakuu	0,7	1,7
Marraskuu	0,9	1,8
Joulukuu	0,8	1,9

Lähteet: Eurostat ja Tilastokeskus.

Taulukko 9.

Keskeisiä euron kursseja¹

	Yhdysvaltain dollari			Japanin jeni		
	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>
	1	2	3	4	5	6
2009	1,2555	1,3948	1,5120	113,65	130,34	138,09
2010	1,1942	1,3257	1,4563	106,19	116,24	134,23
2011	1,2889	1,3920	1,4882	100,20	110,96	122,80
2012	1,2089	1,2848	1,3454	94,63	102,49	113,87
2013	1,2768	1,3281	1,3814	113,93	129,66	145,02
2013						
Tammikuu	1,3012	1,3288	1,3550	113,93	118,34	123,55
Helmikuu	1,3077	1,3359	1,3644	120,06	124,40	126,88
Maaliskuu	1,2768	1,2964	1,3090	120,30	122,99	125,56
Huhtikuu	1,2818	1,3026	1,3129	119,79	127,54	130,39
Toukokuu	1,2853	1,2982	1,3191	128,60	131,13	133,26
Kesäkuu	1,3008	1,3189	1,3406	125,36	128,40	131,28
Heinäkuu	1,2813	1,3080	1,3284	128,44	130,39	132,60
Elokuu	1,3203	1,3310	1,3392	128,66	130,34	132,35
Syyskuu	1,3117	1,3348	1,3545	130,71	132,41	134,57
Lokakuu	1,3493	1,3635	1,3805	131,46	133,32	135,11
Marraskuu	1,3365	1,3493	1,3611	131,58	134,97	139,21
Joulukuu	1,3536	1,3704	1,3814	138,73	141,68	145,02

	Englannin punta			Ruotsin kruunu		
	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>
	7	8	9	10	11	12
2009	0,84255	0,89094	0,9610	10,0778	10,6191	11,7135
2010	0,81040	0,85784	0,9114	8,9630	9,5373	10,2723
2011	0,83155	0,86788	0,9050	8,7090	9,0298	9,3127
2012	0,77835	0,81087	0,8482	8,2077	8,7041	9,1356
2013	0,81075	0,84926	0,8789	8,2931	8,6515	9,0604
2013						
Tammikuu	0,81075	0,83271	0,85830	8,5144	8,6217	8,6936
Helmikuu	0,84635	0,86250	0,87890	8,4297	8,5083	8,6339
Maaliskuu	0,84515	0,85996	0,87630	8,2931	8,3470	8,4361
Huhtikuu	0,84000	0,85076	0,86130	8,3110	8,4449	8,5961
Toukokuu	0,84310	0,84914	0,85695	8,5287	8,5725	8,6333
Kesäkuu	0,84755	0,85191	0,85720	8,5704	8,6836	8,8884
Heinäkuu	0,84920	0,86192	0,87350	8,5521	8,6609	8,7898
Elokuu	0,85290	0,85904	0,87135	8,6393	8,7034	8,7714
Syyskuu	0,83580	0,84171	0,84775	8,5702	8,6758	8,7751
Lokakuu	0,83410	0,84720	0,85670	8,6214	8,7479	8,8217
Marraskuu	0,83210	0,83780	0,84635	8,7110	8,8802	8,9928
Joulukuu	0,82605	0,83639	0,84560	8,8382	8,9597	9,0604

¹ Yhden euron arvo ko. valuuttana.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 10.

Muita euron kursseja, keskiarvo

	<i>Tšekin koruna</i>	<i>Tanskan kruunu</i>	<i>Unkarin forintti</i>	<i>Liettuan liti</i>	<i>Latvian lati</i>	<i>Puolan zloty</i>
	1	2	3	4	5	6
2009	26,435	7,446	280,327	3,453	0,706	4,328
2010	25,284	7,447	275,480	3,453	0,709	3,995
2011	24,590	7,451	279,373	3,453	0,706	4,121
2012	25,149	7,444	289,249	3,453	0,697	4,185
2013	25,980	7,458	296,873	3,453	0,701	4,197
2013						
<i>Tammikuu</i>	25,563	7,461	294,015	3,453	0,698	4,142
<i>Helmikuu</i>	25,475	7,460	292,732	3,453	0,700	4,170
<i>Maaliskuu</i>	25,659	7,455	303,006	3,453	0,701	4,156
<i>Huhtikuu</i>	25,841	7,455	298,669	3,453	0,701	4,136
<i>Toukokuu</i>	25,888	7,454	292,376	3,453	0,700	4,180
<i>Kesäkuu</i>	25,759	7,458	295,704	3,453	0,702	4,284
<i>Heinäkuu</i>	25,944	7,458	294,899	3,453	0,702	4,275
<i>Elokuu</i>	25,818	7,458	299,465	3,453	0,703	4,230
<i>Syyskuu</i>	25,789	7,458	299,750	3,453	0,703	4,237
<i>Lokakuu</i>	25,662	7,459	294,761	3,453	0,703	4,190
<i>Marraskuu</i>	26,927	7,459	297,680	3,453	0,703	4,189
<i>Joulukuu</i>	27,521	7,460	300,237	3,453	0,703	4,176

	<i>Sveitsin frangi</i>	<i>Norjan kruunu</i>	<i>Bulgarian lev</i>	<i>Kroatian kuna</i>	<i>Romanian leu</i>	<i>Venäjän rupla</i>
	7	8	9	10	11	12
2009	1,510	8,728	1,956	7,340	4,240	44,138
2010	1,380	8,004	1,956	7,289	4,212	40,263
2011	1,233	7,793	1,956	7,439	4,239	40,885
2012	1,205	7,475	1,956	7,522	4,459	39,926
2013	1,231	7,807	1,956	7,579	4,419	42,337
2013						
<i>Tammikuu</i>	1,229	7,382	1,956	7,575	4,383	40,185
<i>Helmikuu</i>	1,230	7,423	1,956	7,587	4,384	40,334
<i>Maaliskuu</i>	1,227	7,486	1,956	7,591	4,392	39,933
<i>Huhtikuu</i>	1,220	7,544	1,956	7,608	4,378	40,799
<i>Toukokuu</i>	1,242	7,559	1,956	7,568	4,336	40,684
<i>Kesäkuu</i>	1,232	7,739	1,956	7,490	4,480	42,649
<i>Heinäkuu</i>	1,237	7,884	1,956	7,506	4,424	42,859
<i>Elokuu</i>	..	7,939	1,956	7,537	4,437	43,975
<i>Syyskuu</i>	1,234	7,973	1,956	7,599	4,463	43,514
<i>Lokakuu</i>	1,232	8,121	1,956	7,619	4,444	43,744
<i>Marraskuu</i>	1,232	8,206	1,956	7,633	4,445	44,158
<i>Joulukuu</i>	1,224	8,405	1,956	7,636	4,463	45,063

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 10.
(jatkoa)

	<i>Turkin lira</i>	<i>Australian dollari</i>	<i>Kanadan dollari</i>	<i>Kiinan jua renminbi</i>	<i>Hongkongin dollari</i>	<i>Indonesian rupia</i>	<i>Korean tasavallan won</i>
	13	14	15	16	17	18	19
2009	2,163	1,773	1,585	9,528	10,811	14443,740	1772,904
2010	1,997	1,442	1,365	8,971	10,299	12041,705	1531,821
2011	2,338	1,348	1,376	8,996	10,836	12206,510	1541,234
2012	2,314	1,241	1,284	8,105	9,966	12045,733	1447,691
2013	2,534	1,378	1,368	8,165	10,302	13856,597	1453,903
2013							
<i>Tammikuu</i>	2,354	1,266	1,319	8,270	10,303	12837,989	1417,687
<i>Helmikuu</i>	2,374	1,295	1,348	8,328	10,361	12933,748	1452,822
<i>Maaliskuu</i>	2,345	1,254	1,329	8,060	10,059	12590,610	1430,309
<i>Huhtikuu</i>	2,341	1,254	1,327	8,056	10,111	12664,510	1460,894
<i>Toukokuu</i>	2,374	1,313	1,326	7,972	10,077	12673,133	1444,559
<i>Kesäkuu</i>	2,503	1,398	1,360	8,091	10,235	13033,308	1498,334
<i>Heinäkuu</i>	2,527	1,428	1,362	8,023	10,145	13189,168	1473,346
<i>Elokuu</i>	2,612	1,474	1,385	8,148	10,322	14168,720	1485,926
<i>Syyskuu</i>	2,695	1,438	1,382	8,169	10,350	15073,161	1446,605
<i>Lokakuu</i>	2,710	1,433	1,413	8,323	10,572	15109,543	1454,731
<i>Marraskuu</i>	2,732	1,447	1,414	8,222	10,460	15575,056	1434,065
<i>Joulukuu</i>	2,828	1,524	1,458	8,325	10,625	16444,236	1446,876

	<i>Malesian ringgit</i>	<i>Uuden- Seelannin dollari</i>	<i>Filippiinien peso</i>	<i>Singaporen dollari</i>	<i>Thaimaan babt</i>	<i>Etelä- Afrikan randi</i>	<i>Kansainvälisen valuutta- rahaston erityinen nosto-oikeus</i>
	20	21	22	23	24	25	26
2009	4,908	2,212	66,338	2,024	47,804	11,674	0,904
2010	4,267	1,838	59,739	1,806	42,014	9,698	0,869
2011	4,256	1,760	60,260	1,749	42,429	10,097	0,882
2012	3,967	1,587	54,246	1,605	39,928	10,551	0,839
2013	4,186	1,621	56,427	1,662	40,830	12,833	0,874
2013							
<i>Tammikuu</i>	4,041	1,588	54,105	1,633	39,924	11,696	0,865
<i>Helmikuu</i>	4,140	1,593	54,355	1,655	39,839	11,880	0,875
<i>Maaliskuu</i>	4,031	1,566	52,813	1,616	38,264	11,917	0,862
<i>Huhtikuu</i>	3,969	1,535	53,649	1,612	37,857	11,859	0,866
<i>Toukokuu</i>	3,920	1,577	53,693	1,622	38,667	12,180	0,866
<i>Kesäkuu</i>	4,149	1,668	56,658	1,661	40,664	13,209	0,871
<i>Heinäkuu</i>	4,175	1,659	56,698	1,659	40,714	12,967	0,871
<i>Elokuu</i>	4,363	1,683	58,471	1,694	42,072	13,419	0,876
<i>Syyskuu</i>	4,341	1,641	58,346	1,686	42,312	13,329	0,877
<i>Lokakuu</i>	4,328	1,635	58,809	1,696	42,549	13,528	0,886
<i>Marraskuu</i>	4,318	1,633	58,811	1,683	42,695	13,763	0,881
<i>Joulukuu</i>	4,452	1,666	60,539	1,724	44,323	14,223	0,890

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 11.

Euron peruuttamattomasti kiinnitetty muuntokurssit 1.1.1999 alkaen

Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto	Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto
Itävalta	šillinki	13,7603	1.1.1999	Alankomaat	guldeni	2,20371	1.1.1999
Belgia	frangi	40,3399	1.1.1999	Portugali	escudo	200,482	1.1.1999
Saksa	markka	1,95583	1.1.1999	Kreikka	drakma	340,750	1.1.2001
Espanja	peseta	166,386	1.1.1999	Slovenia	tolar	239,640	1.1.2007
Suomi	markka	5,94573	1.1.1999	Kypros	punta	0,585274	1.1.2008
Ranska	frangi	6,55957	1.1.1999	Malta	liira	0,429300	1.1.2008
Irlanti	punta	0,787564	1.1.1999	Slovakia	koruna	30,1260	1.1.2009
Italia	liira	1936,27	1.1.1999	Viro	kruunu	15,6466	1.1.2011
Luxemburg	frangi	40,3399	1.1.1999				

Lähde: Euroopan unioni.

Taulukko 12.

Valuuttakurssimekanismi ERM II

Valuutta	Keskuskurssi 1 euro =	Vaihteluväli, %	Yläraja*	Alaraja*	Voimassa alkaen
Tanskan kruunu	7,46038	± 2,25	7,62824	7,29252	4.1.1999
Liettuan liti	3,45280	± 15	3,97072	2,93488	28.6.2004
Latvian lati	0,702804	± 15	0,808225	0,597383	2.5.2005

* Interventiot vaihteluvälien rajoilla ovat periaatteessa automaattisia ja rajoittamattomia.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 13.

Setelien lajittelu Suomen Pankissa, milj. kpl

Eurosetelit	2008	2009	2010	2011	2012	2013
500 euroa	2,4	2,1	1,9	1,8	1,8	1,4
200 euroa	1,3	1,3	1,2	1,1	1,0	0,8
100 euroa	6,8	6,5	6,8	6,9	6,9	5,6
50 euroa	86,6	84,5	84,3	86,9	79,4	60,3
20 euroa	188,4	177,5	176,3	168,2	149,0	114,6
10 euroa	40,0	42,4	40,9	39,6	37,9	32,3
5 euroa	49,2	52,8	48,3	47,1	46,3	37,5
Yhteensä	374,7	366,9	359,6	351,6	322,3	252,5

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin organisaatio

9.1.2014

PANKKIVALTUUSTO

Ben Zyskowicz, *puheenjohtaja*, Pirkko Ruohonen-Lerner, *varapuheenjohtaja*,
Jouni Backman, Jukka Gustafsson, Timo Kalli, Marjo Matikainen-Kallström,
Lea Mäkipää, Petteri Orpo, Juha Sipilä

Pankkivaltuuston sihteeri Anton Mäkelä

JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen johtokunnan puheenjohtaja	Pentti Hakkarainen johtokunnan varapuheenjohtaja	Seppo Honkapohja johtokunnan jäsen
--	--	--

Johtokunnan sihteeri Mika Pösö

OSASTOT

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto <i>Tuomas Välimäki</i>	Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto <i>Kimmo Virolainen</i>	Pankkitoimintaosasto <i>Harri Lahdenperä</i>	Rahahuolto-osasto <i>Mauri Lehtinen</i>
Ennustetoimisto <i>Juha Kilponen</i>	Vakausanalyysitoimisto <i>Katja Taipalus</i>	Maksuliiketoimisto <i>Meeri Saloheimo</i>	Maksuvälinetoimisto <i>Miika Syrjänen</i>
Kansainvälisen ja rahatalouden toimisto <i>Samu Kurri</i>	Vakauspolitiikkatoimisto <i>Jouni Timonen</i>	Markkinaoperaatioiden toimisto <i>Elisa Newby</i>	Rakenne- ja järjestelmäyksikkö <i>Veli-Matti Lumiala</i>
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT) <i>Iikka Korhonen</i>	Yleisvalvontatoimisto <i>Päivi Heikkinen</i>	Sijoitustoimisto <i>Jarno Ilves</i>	Turvallisuustoimisto <i>Erkko Badermann</i>
Tutkimusyksikkö <i>Jouko Vilmunen</i>	Tilastoyksikkö <i>Laura Vajanne</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> Rahoitustilastotoimisto <i>Elisabeth Hintikka</i> Tilastoanalyysi- ja tietopalvelutoimisto <i>Harri Kuussaari</i>		
Johdon sihteeristö <i>Mika Pösö</i>		Hallinto-osasto <i>Pirkko Pohjoisaho-Aarti</i>	
Kansainvälinen yksikkö <i>Olli-Pekka Lehmussaari</i>	Tiedonhallintatoimisto <i>Ilkka Lyytikäinen</i>	Henkilöstötoimisto <i>Antti Vuorinen</i>	IT-yksikkö <i>Petteri Vuolasto</i>
Lakiasiaien yksikkö <i>Maritta Nieminen</i>	Strategia- ja organisaatioryhmä	Kielipalvelutoimisto <i>Taina Seitovirta</i>	<ul style="list-style-type: none"> IT-infra <i>Kari Sipilä</i>
Viestintäyksikkö <i>Jenni Hellström</i>	Johtokunnan sihteeripalvelut	Riskienvallontatoimisto <i>Antti Nurminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> IT-järjestelmät <i>Petri Salminen</i>
		Sisäiset palvelut -toimisto <i>Hannu Vesalainen</i>	<ul style="list-style-type: none"> IT-palvelunhallinta <i>Sami Kirjonen</i>
		Taloushallintotoimisto <i>Tuula Colliander</i>	
Sisäinen tarkastus <i>Pertti Ukkonen</i>			

Suomen Pankin yhteydessä toimii **Finanssivalvonta**, jonka johtaja on Anneli Tuominen.